

MESTO SNINA

KOMUNITNÝ PLÁN
SOCIÁLNYCH SLUŽIEB
MESTA SNINA
na obdobie rokov
2015 – 2025

OBSAH

ÚVOD	4
1 KOMUNITNÉ PLÁNOVANIE – TEORETICKÉ VÝCHODISKÁ	5
1.1 Komunitné plánovanie sociálnych služieb	5
1.2 Účastníci komunitného plánovania sociálnych služieb	5
1.3 Komunitný plán sociálnych služieb (KPSS)	5
1.4 Výhody komunitného plánovania	5
1.5 Podstata komunitného plánovania	6
1.6 Hlavné princípy komunitného plánovania	6
2 KOMUNITNÉ PLÁNOVANIE SOCIÁLNYCH SLUŽIEB V MESTE SNINA	7
2.1 Zdôvodnenie potreby komunitného plánovania	7
2.2 Realizácia komunitného plánovania v spolupráci s PSI HE-SV	7
3 ORGANIZÁCIA KOMUNITNÉHO PLÁNOVANIA V MESTE SNINA	8
3.1 Pracovná skupina komunitného plánovania v meste Snina	8
4 HISTÓRIA A SÚČASNOSŤ MESTA SNINA	10
5 ZÁKLADNÁ CHARAKTERISTIKA ÚZEMIA	12
6 SOCIÁLNO–DEMOGRAFICKÉ VÝCHODISKÁ	14
6.1 Počet obyvateľov mesta Snina	14
6.2 Veková štruktúra obyvateľov mesta Snina	15
6.3 Štruktúra obyvateľov mesta Snina z hľadiska vierovyznania	16
6.4 Štruktúra obyvateľov mesta Snina z hľadiska národnosti	18
6.5 Vývoj živonarodených v meste Snina	19
6.6 Počet zomrelých – porovnanie okresu Snina a mesta Snina	20
6.7 Seniori v meste	21
7 SOCIÁLNA STAROSTLIVOSŤ V MESTE SNINA	24
7.1 Sociálne služby v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta	25
7.2 Ďalšie sociálne služby a mimovládne organizácie v meste	32
7.3 Opatrenia sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately	36
7.4 Financovanie sociálnych služieb a sociálnej pomoci	36
7.5 Služby a inštitúcie v meste	38
8 ZDRAVOTNÁ STAROSTLIVOSŤ V MESTE SNINA	41
8.1 Vznik spoločnosti	42
8.2 Ekonomické výsledky	43
9 ÚROVEŇ ŠKOLSTVA V MESTE SNINA	44
9.1 Materské školy	44
9.2 Základné školy	45
9.3 Stredné školy	47
10 VÝVOJ NEZAMESTNANOSTI V MESTE SNINA	49

11 CIEĽOVÉ SKUPINY KOMUNITNÉHO PLÁNU SOCIÁLNYCH SLUŽIEB V MESTE SNINA	53
11.1 Cieľová skupina - SENIORI	53
11.1.1 Zdôvodnenie výberu cieľovej skupiny	53
11.1.2 SWOT analýza cieľovej skupiny „Seniori“	55
11.1.3. Ciele komunitného plánu sociálnych služieb vo vzťahu k cieľovej skupine „Seniori“	56
11.1.4 Opatrenia vedúce k naplneniu cieľov	56
11.1.5 Špecifikácia jednotlivých opatrení	56
11.2 Cieľová skupina –ŤAŽKO ZDRAVOTNE POSTIHNUTÍ OBČANIA A OBČANIA SO ZDRAVOTNÝMI OBMEDZENIAMÍ	62
11.2.1 Zdôvodnenie výberu cieľovej skupiny	62
11.2.2 SWOT analýza cieľovej skupiny „Ťažko zdravotne postihnutí občania a občania so zdravotnými obmedzeniami“	64
11.2.3 Ciele komunitného plánu sociálnych služieb vo vzťahu k cieľovej skupine „Ťažko zdravotne postihnutí občania a občania so zdravotnými obmedzeniami“	65
11.2.4 Opatrenia vedúce k naplneniu cieľov	65
11.2.5 Špecifikácia jednotlivých opatrení	66
11.3 Cieľová skupina „DETI, MLÁDEŽ A RODINY V RIZIKU SOCIÁLNEHO VYLÚČENIA“	70
11.3.1 Zdôvodnenie výberu cieľovej skupiny	70
11.3.2 SWOT analýza cieľovej skupiny „Deti, mládež a rodiny v riziku sociálneho vylúčenia“	72
11.3.3 Ciele komunitného plánu sociálnych služieb vo vzťahu k cieľovej skupine „Deti, mládež a rodiny v riziku sociálneho vylúčenia“	73
11.3.4 Opatrenia vedúce k naplneniu cieľov cieľovej skupiny „Deti, mládež a rodiny v riziku sociálneho vylúčenia“	74
11.3.5 Špecifikácia jednotlivých opatrení	74
11.4 Cieľová skupina „SPOLOČENSKY A SOCIÁLNE ZNEVÝHODNENÍ OBČANIA“	81
11.4.1 Zdôvodnenie výberu cieľovej skupiny	81
11.4.2 SWOT analýza cieľovej skupiny „Spoločensky a sociálne znevýhodnení občania“	82
11.4.3 Ciele komunitného plánu sociálnych služieb vo vzťahu k cieľovej skupine „Spoločensky a sociálne znevýhodnení občania“	83
11.4.4 Opatrenia vedúce k naplneniu cieľov cieľovej skupiny „Spoločensky a sociálne znevýhodnení občania“	83
11.4.5 Špecifikácia jednotlivých opatrení	84
12 MONITORING A IMPLEMENTÁCIA	89
PRÍLOHY	

ÚVOD

Komunitný plán sociálnych služieb mesta Snina na obdobie rokov 2015 až 2025 je vypracovaný v súlade s požiadavkami zákona o sociálnych službách a tiež s ohľadom na národné priority rozvoja sociálnych služieb, berúc do úvahy miestne podmienky, potreby a špecifiká. Jeho základnou ideou je komunitný rozvoj, skvalitnenie a humanizácia poskytovaných sociálnych služieb, resp. doplnenie chýbajúcich sociálnych služieb na základe požiadaviek a záujmu občanov mesta vyplývajúcich zo zrealizovaného prieskumu. Opatrenia nadväzujúce na stanovené ciele kladú dôraz na priamu participáciu občanov pri rozhodovacích procesoch, na koordináciu jednotlivých oblastí sociálnych služieb a sociálnej pomoci, na flexibilný prístup k riešeniu problémov, na adresné a efektívne využívanie finančných prostriedkov a tiež na kooperáciu jednotlivých inštitúcií pri dosahovaní požadovaných výsledkov.

Zhoršovanie sociálnej situácie obyvateľstva, nižšia pôrodnosť, starnutie populácie či iné ekonomické, sociologické i demografické ukazovatele boli podkladom pre stanovenie kľúčových cieľových skupín, na ktorých sú zamerané jednotlivé opatrenie. Vymedzenie pozitív i nedostatkov jednotlivých oblastí komunitného plánovania umožňujú nastavenie týchto opatrení s cieľom hľadania optimálnych riešení problémov a kvalitného napĺňania potrieb odkázaných občanov.

Komunitný plán sociálnych služieb mesta Snina je otvoreným dokumentom, teda v priebehu sledovaného obdobia je možné ho meniť a dopĺňať na základe aktuálneho vývoja celkovej situácie a z nej vyplývajúcich krátkodobých i strednodobých prognóz s dôrazom na adresnosť a efektívnosť poskytovaných sociálnych služieb.

Podakovanie patrí všetkým, ktorí svoj čas, úsilie i vedomosti venovali príprave a vypracovaniu Komunitného plánu mesta Snina na obdobie rokov 2015 až 2025.

1 KOMUNITNÉ PLÁNOVANIE – TEORETICKÉ VÝCHODISKÁ

1.1 Komunitné plánovanie sociálnych služieb

Komunitné plánovanie sociálnych služieb je metóda, prostredníctvom ktorej je možné na úrovni obcí, mikroregiónov alebo krajov plánovať sociálne služby tak, aby zodpovedali potrebám jednotlivých skupín občanov a zároveň boli v súlade s miestnymi špecifikami. Ide o otvorený proces, cieľom ktorého je:

- napĺňanie potrieb občanov odkázaných na jednotlivé formy sociálnej pomoci,
- zabezpečovanie zdrojov (finančných a personálnych) na jednotlivé formy sociálnej pomoci,
- hľadanie optimálnych riešení, ktoré najlepšie zodpovedajú miestnym podmienkam a potrebám ľudí.

1.2 Účastníci komunitného plánovania sociálnych služieb

Zadávatelia sociálnych služieb - subjekty, ktorým zabezpečovanie sociálnych služieb na príslušnom území vyplýva zo zákona. Sociálne služby zriaďujú, prípadne zadávajú iným subjektom, financujú a organizujú. V systéme verejnej správy na Slovensku sú to obce, mestá a samosprávne kraje.

Poskytovatelia sociálnych služieb - subjekty, ktoré služby poskytujú a ponúkajú, bez ohľadu na ich právnu subjektivitu. Poskytovateľ sociálnej služby je za podmienok ustanovených zákonom obec, právnická osoba zriadená alebo založená obcou alebo samosprávnym krajom - „verejný poskytovateľ sociálnej služby“ a ďalšia právnická osoba a fyzická osoba - „neverejný poskytovateľ sociálnej služby“.

Užívatelia sociálnych služieb - osoby, ktorým sú poskytované sociálne služby z dôvodu ich nepriaznivej sociálnej situácie. Do nepriaznivej sociálnej situácie sa jednotlivec môže dostať z rôznych príčin, napr. v dôsledku vysokého veku, nepriaznivého zdravotného stavu, krízových životných situácií, životných návykov, spôsobu života, ktorý vedie ku konfliktu so spoločnosťou, trestno-právnej činnosti a pod.

Verejnost' - rodinní príslušníci užívateľov sociálnych služieb, občania žijúci na príslušnom území, ktorých sa poskytovanie sociálnych služieb priamo nedotýka, ale v blízkej budúcnosti môžu patriť k potenciálnym užívateľom sociálnych služieb, prípadne poskytovanie sociálnych služieb môže ovplyvniť kvalitu ich života.

1.3 Komunitný plán sociálnych služieb (KPSS)

Je reálnym výstupom komunitného plánovania sociálnych služieb a výsledkom dohody medzi zadávateľmi, poskytovateľmi a užívateľmi sociálnych služieb. Poukazuje na potreby v danej komunite, pričom poskytuje aj alternatívy finančného, personálneho, prevádzkového a organizačného zabezpečenia v oblasti poskytovania sociálnych služieb v danej komunite.

1.4 Výhody komunitného plánovania

Do procesu komunitného plánovania sú zapájaní všetci účastníci systému sociálnych služieb (zadávatelia, poskytovatelia, užívatelia), čo výrazne posilňuje princípy zastupiteľskej demokracie, nielen v procese plánovania, ale aj v rozhodovacom procese, prípadne v spôsobe ich zabezpečovania. Komunitný plán sociálnych služieb zabezpečuje, aby sociálne služby zodpovedali miestnym potrebám a reagovali na miestne špecifika.

1.5 Podstata komunitného plánovania

Zapájanie všetkých, ktorých sa sociálne služby týkajú, resp. sa môžu v budúcnosti dotýkať, do otvoreného dialógu o podobe sociálnych služieb. Základom je zisťovanie potrieb, zdrojov a hľadanie najlepších riešení. Zásadný význam má poznanie záujmu všetkých zúčastnených strán (zadávateľov, poskytovateľov a prijímateľov sociálnej pomoci) a verejnosti, ich vzájomne prepojenie a spolupráca.

1.6 Hlavné princípy komunitného plánovania

- **Partnerstvo medzi všetkými účastníkmi komunitného plánovania** - potreby a ciele všetkých účastníkov majú rovnakú váhu. Názorom všetkých strán musí byť venovaný rovnaký priestor.
- **Zapájanie miestneho spoločenstva** - rôzne formy oslovenia a zapojenia verejnosti tak, aby ponuka na spoluprácu bola zrozumiteľná (napr. podľa špecifik komunity, spôsobu života, záujmov, etnickej príslušnosti a pod). Nikto nemá byť diskriminovaný a vylučovaný.
- **Hľadanie nových ľudských a finančných zdrojov** - významnú úlohu v tejto oblasti zohráva spolupráca s podnikateľskými subjektmi, ktoré sa angažujú v sociálnej oblasti, pomoc dobrovoľníkov v sociálnej oblasti, svojpomocné skupiny, pomoc rodiny, susedská výpomoc a pod.
- **Práca s informáciami** - rovnaký prístup k informáciám pre všetkých, ktorí sa plánovania zúčastňujú a zabezpečiť odovzdávanie informácií verejnosti. Pravidelné sprostredkovávanie informácií je zárukou spätnej väzby - pripomienok a podnetov zo strany všetkých účastníkov.
- **Priebeh spracovávania komunitného plánu** - je rovnako dôležitý ako výsledný dokument - proces komunitného plánovania je založený na vyhľadávaní, zapájaní a diskusii rôznych ľudí, čo zabezpečuje, že navrhovaný systém sociálnych služieb je jedinečný, neopakovateľný a plne zodpovedá miestnym potrebám, podmienkam a zdrojom.
- **Zohľadnenie už vytvorenej a osvedčenej spolupráce** - dobre fungujúca spolupráca medzi všetkými účastníkmi komunitného plánu prináša kvalitnejšiu ponuku sociálnych služieb.
- **Kompromis prania a možností** - výsledkom komunitného plánu je vždy kompromisné riešenie medzi tým, čo chceme a tým, čo máme k dispozícii. Dôležitú úlohu zohráva spoločná dohoda, ktorá vymedzuje kto a ako sa bude na dosiahnutí cieľov komunitného plánu podieľať.

2 KOMUNITNÉ PLÁNOVANIE SOCIÁLNYCH SLUŽIEB V MESTE SNINA

2.1 Zdôvodnenie potreby komunitného plánovania

Od 1.1.2009 vstúpil do platnosti zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách, ktorý upravuje právne vzťahy pri poskytovaní sociálnych služieb, financovanie sociálnych služieb a dohľad nad poskytovaním sociálnych služieb. Mnohé kompetencie v oblasti poskytovania sociálnych služieb výrazne prešli do kompetencie samospráv. Citovaný zákon zároveň v zmysle **§ 80 ukladá obciam povinnosť vypracovávať a schvaľovať komunitný plán sociálnych služieb vo svojom územnom obvode**. Obec vypracúva a schvaľuje komunitný plán sociálnych služieb na základe národných priorít rozvoja sociálnych služieb, v ktorom zohľadňuje miestne špecifiká a potreby fyzických osôb v oblasti sociálnych služieb poskytovaných v jej územnom obvode, **určuje potreby rozvoja sociálnych služieb a určuje personálne podmienky, finančné podmienky, prevádzkové podmienky a organizačné podmienky na ich zabezpečenie**.

2.2 Realizácia komunitného plánovania v spolupráci s PSI HE-SV

Nový zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách presunul vo výraznej miere kompetencie v oblasti poskytovania sociálnych služieb na obecné samosprávy, rozšírený bol aj rozsah a formy sociálnej pomoci. Komunitné plánovanie sociálnych služieb je reálnou šancou pre samosprávy optimálne nastaviť poskytovanie sociálnych služieb.

Mesto Snina sa rozhodlo transparentne realizovať proces komunitného plánovania sociálnych služieb a zároveň deklarovalo aktívnu participáciu mesta v tomto procese. Na základe uvedených skutočností sa začal realizovať v roku 2014 v meste Snina proces komunitného plánovania sociálnych služieb komplexne v súlade s národnými prioritami rozvoja sociálnych služieb. Komunitné plánovanie sociálnych služieb v meste Snina bolo založené na vzájomnej spolupráci zadávateľov sociálnych služieb, poskytovateľov sociálnych služieb, zástupcov užívateľov sociálnych služieb a širokej verejnosti.

Navrhovaný systém poskytovania sociálnych služieb bol vytvorený so zreteľom na dostupné zdroje a možnosti na danom území. Výraznou výhodou pre občanov mesta bola predovšetkým možnosť aktívne sa zapojiť do budovania novej podoby poskytovania sociálnych služieb a možnosť presadzovať si svoje záujmy a potreby formou participácie na procese komunitného plánovania sociálnych služieb - v podobe aktívnej účasti v rámci pracovných skupín.

Verejnosť mala možnosť prostredníctvom dotazníka vyjadriť sa k úrovni poskytovaných sociálnych služieb a zároveň podieľať sa na profilovaní nových, resp. skvalitňovaní a rozširovaní existujúcich sociálnych služieb. Cieľom dotazníkového prieskumu bolo zistiť skutočné potreby občanov, ktorí sociálne služby využívajú, resp. by sa ich táto otázka mohla v budúcnosti dotýkať.

Komunitný plán sociálnych služieb mesta Snina je zameraný na zlepšenie ponuky, kvality, dostupnosti, efektivity a využitia existujúcich sociálnych služieb a na rozšírenie sociálnych služieb v meste o nové služby v zmysle zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách. Cieľom plánovania je ponuku sociálnych služieb a sociálnej pomoci nastaviť tak, aby rešpektovala miestne podmienky a potreby občanov žijúcich v meste Snina.

3 ORGANIZÁCIA KOMUNITNÉHO PLÁNOVANIA V MESTE SNINA

Komunitné plánovanie v meste Snina bolo realizované komplexne pre všetky kategórie prijímateľov sociálnych služieb, bez ohľadu na vek, pohlavie, či etnickú príslušnosť. Na základe východiskovej analýzy, analytických prieskumov, ako aj vo vzťahu k potrebám občanov mesta a prioritám mesta bolo komunitné plánovanie sociálnych služieb zamerané špecificky na štyri nosné cieľové skupiny občanov mesta:

- **Seniori**
- **Ťažko zdravotne postihnutí občania a občania so zdravotnými obmedzeniami**
- **Deti, mládež a rodiny v riziku sociálneho vylúčenia**
- **Spoločensky a sociálne znevýhodnení občania**

3.1 Pracovná skupina komunitného plánovania v meste Snina

Pracovná skupina v procese komunitného plánovania bola zostavená v júni 2014 v súlade s princípmi komunitného plánovania sociálnych služieb - princíp partnerstva medzi všetkými účastníkmi, princíp rovnosti, skutočných potrieb a dohody. Taktiež bol dodržaný princíp vyváženého zastúpenia všetkých účastníkov tzv. „komunitného trianguľa“ - zadávateľa sociálnych služieb, poskytovateľa sociálnych služieb a užívateľa sociálnych služieb. Hlavnou činnosťou pracovnej skupiny bolo:

- zber informácií z oblasti poskytovania sociálnych služieb v pôsobnosti mesta
- monitoring potrieb konkrétnych užívateľov a žiadateľov vo vzťahu k sociálnym službám
- špecifikácia záujmov cieľových skupín a ich presadzovanie
- návrh a spracovanie konkrétnych opatrení za účelom rozvoja, resp. transformácie služieb pre cieľové skupiny
- riadenie a koordinácia procesu komunitného plánovania
- monitorovanie postupu komunitného plánovania
- pripomienkovanie záverov pracovnej skupiny
- koordinácia prác na jednotlivých častiach komunitného plánu
- schválenie konečnej verzie komunitného plánu

Stretnutia pracovných skupín boli v úvodnej fáze procesu komunitného plánovania organizované priebežne - podľa potreby. V druhej polovici, keď prebiehal proces strategického plánovania sociálnych služieb, boli stretnutia pracovných skupín intenzívnejšie.

Štruktúra obsahového zamerania činnosti pracovnej skupiny v procese strategického plánovania bola jednotná a jej rámcové členenie bolo nasledovné:

- stanovenie cieľov komunitného plánu sociálnych služieb pre konkrétnu cieľovú skupinu
- SWOT analýza cieľových skupín
- prioritné problémy, problémové klástre
- špecifikácia opatrení vedúcich k naplneniu špecifických cieľov komunitného plánu sociálnych služieb
- aktivity orientované na naplnenie opatrení

Zoznam členov pracovnej skupiny

P.č.	Priezvisko, meno, titul	Organizácia
1.	Jana Makajová, Ing.	Vedúca oddelenia sociálnych vecí a rodiny Mestského úradu v Snine
2.	Eva Krivjančinová, Mgr.	Referentka oddelenia sociálnych vecí a rodiny Mestského úradu v Snine
3.	Miroslava Špitaliková, Mgr.	Členka Bytovej, sociálnej a zdravotníckej komisie pri Mestskom úrade Snina, zodpovedná za tvorbu Komunitného plánu
4.	Vladislav Kočan, Ing.	Vedúci ÚPSVaR Humenné, pracovisko Snina, člen Bytovej, sociálnej a zdravotníckej Mestského úradu Snina
5.	Štefan Kornucik	Zástupca dôchodcov a ZŤP občanov, člen Bytovej, sociálnej a zdravotníckej komisie Mestského úradu Snina
6.	Ján Šrenkel, PaedDr., PhDr.	Riaditeľ CSS „Zátišie“ v Osadnom, člen Bytovej, sociálnej a zdravotníckej komisie Mestského úradu Snina
7.	Mária Kostelníková, MUDr.	Predseda Bytovej, sociálnej a zdravotníckej komisie Mestského úradu Snina
8.	Zdenek Snítil, Ing.	Podpredseda Bytovej, sociálnej a zdravotníckej komisie Mestského úradu Snina
9.	Adriana Pavlíková, Mgr.	Členka Bytovej, sociálnej a zdravotníckej komisie Mestského úradu Snina

4 HISTÓRIA A SÚČASNOSŤ MESTA SNINA

Oblasť Sniny a okolia je kraj, ktorý si dodnes uchoval veľa zo svojich pôvodných krás a tradícií. Tunajší kraj bol osídlený už v mladšej dobe kamennej, no prvá písomná zmienka o Snine je až z roku 1343, kedy nastala na tomto území tzv. valašská kolonizácia Ruthénmi – Rusínmi, pastiersko-roľníckym ľudom. Mesto Snina ležalo na dôležitej obchodnej ceste z Uhorska do Haliče, vedúcej dolinou rieky Cirochy cez Ruské sedlo. Táto cesta bola známa pod názvom Ruská cesta – Porta Rusica.

Nemým svedkom všetkých udalostí v tomto prekrásnom regióne je Sninský kameň, pripomínajúci kráľovskú korunu majestátne tróniacu na ladnej krivke tej časti Vihorlatského pohoria, ktoré starí Sninčania pomenovali Džel. Títo prirovnávali Sninský kameň k biblickej hore Sinai, na ktorej Boh odovzdal Mojžišovi Desatoro božích prikázaní na dvoch kamenných tabuliach. Možno je to len náhoda, no možno nie, ale aj Sninský kameň sa skladá práve z dvoch kamenných brál – Malého a Veľkého kameňa, ba dokonca aj v mapke Zemplínskej župy z minulého storočia je Sninský kameň označený názvom „Sinai“. Podobnosť nájdeme aj v označení pomenovania Sniny v starších prameňoch, kde sa uvádzajú názvy ako Szinna, Sinna, Senya.

Od roku 1321 boli pánmi Sniny Drugethovia. Tento významný rod pochádzajúci zo Salerna pri Neapole však v roku 1684 vymrel po meči. Približne v tomto období bol vybudovaný prvý, vtedy ešte drevený kaštieľ. Na jeho mieste dodnes stojí kamenný kaštieľ, ktorý dala v roku 1781 postaviť grófkya Terézia Zichyova-van Dernáthová, vnučka Žigmunda Drugetha. Po smrti grófkya jej piati synovia v roku 1799 predali Sninu i s novým, ešte nie celkom dokončeným kaštieľom Jozefovi Rhollovi, podnikateľovi z Gemera, ktorého potomkovia zveľaďovali tento kraj až do roku 1857. Za tento krátky čas sa postarali o vybudovanie železiarne v roku 1809 v Jozefovej doline. V ďalších rokoch bola v jej blízkosti vystavaná celá osada Jozefove Hámre (dnes Zemplínske Hámre), kde sa usádzali aj nemecké rodiny. Jozef Rhollo, ktorý sa najviac pričínal o hospodársky rozvoj Sniny a okolia, postavil v roku 1841 v Hámroch aj zlievareň. V nej bola odliata aj známa socha Herkula umiestnená na nádvorí kaštieľa, ktorá je dodnes nepísaným symbolom mesta. Od roku 1839 sa v Snine konali štyrikrát ročne tradičné jarmoky, ktoré znamenali rozvoj obchodu a remesiel. V čase hospodárskej krízy v roku 1873 železiarne úplne zanikli, život obyvateľov Sniny a okolia sa rapídne zhoršil a nastalo hromadné sťahovanie do USA, Kanady a západnej Európy.

Ďalšie čiastočné hospodárske oživenie regiónu však nastáva na začiatku 20-tého storočia, ktoré súviselo s výstavbou železnice z Humenného do Stakčína v rokoch 1909 - 1912. Táto umožnila rozvoj predovšetkým drevárskeho priemyslu. Územie regiónu bolo v 20. storočí priamym dejiskom dvoch veľkých vojen, ktoré priniesli zhoršenie životných podmienok pre tunajší ľud.

Po prvej svetovej vojne bola postavená vo Vihorlatských vrchoch úzkokolejová železnica na dopravu dreva. Cestné komunikácie boli budované v rokoch 1932- 1933. Hospodárskemu rozvoju napomáhala hlavne pila v Snine a železničná trať do Stakčína. Po vojne vznikla potreba opraviť zničené objekty a z toho dôvodu bola v roku 1930 v Snine postavená tehelňa s trojzmennou nepretržitou prevádzkou. V medzivojnovom období, keď Zakarpatská Rus patrila k Československu, bola Snina dôležitým mestom na obchodnej ceste smerom na východ.

Idyla medzivojnového obdobia bola narušená len veľkými povodňami v rokoch 1920-1930. Po nej však prišla katastrofa oveľa väčšia – a síce druhá svetová vojna, ktorá nadlho poznačila životy mnohých Sninčanov, aj celé hospodárstvo mesta i jeho okolia. Po vzniku Slovenského štátu od r. 1939 východná časť okresu Snina patrila Maďarsku. Dňa 25.11.1944 bolo mesto oslobodené a postupne sa opäť spamätávala pila, tehelňa a ďalšie podniky, aby zabezpečili obnovu celého okresu. V roku 1950 bol vybudovaný najväčší priemyselný strojársky podnik Vihorlat.

Mestské zastupiteľstvo v Snine na svojom zasadnutí dňa 05. 11. 2012 schválilo uznesením č. 316/2012 **Všeobecne záväzné nariadenie mesta Snina č. 114/2012 o pamätihodnostiach**, ktorým sa upravuje spôsob vytvorenia evidencie pamätihodností, odborného vedenia ich evidencie, podmienky výberu pamätihodností, ich zápisu do zoznamu pamätihodností mesta Snina a spôsob ich ochrany a využívania s cieľom zachovania ich kultúrnohistorickej hodnoty a zlepšovania ich stavu pre budúce generácie.

Dnešná moderná Snina je domovom pre 20 468 obyvateľov. Katastrálne územie Sniny sa rozprestiera na rozlohe 5861 ha. Napriek svojmu veku je mestom mladých, v ktorom svorne žijú občania slovenskej, rusínskej, ukrajinskej a iných národností. Mnohí návštevníci mesta a okolia sú milo prekvapení, čo všetko toto mesto poskytuje, ako sa z roka na rok mení. Mesto leží na trase Strážske – Humenné – Snina – Ubl'a, ktorá pokračuje až na hraničný prechod s Ukrajinou. Kvalitu a bezpečnosť cestnej dopravy zvýšilo vybudovanie kruhového objazdu v meste. Železničná doprava v regióne je zabezpečená železničnou traťou miestneho významu Humenné – Snina – Stakčín.

Prírodné bohatstvo a kvalitné, pomerne nenarušené životné prostredie, je pre mesto aj pre celý región veľkým potenciálom pre rozvoj rekreácie a cestovného ruchu. V meste pribúdajú nové zariadenia cestovného ruchu, skvalitňuje a rozširuje sa ponuka ubytovania, stravovania aj možnosti kultúrneho a športového vyžitia návštevníkov mesta a jeho okolia.

V meste pôsobí štrnásť kultúrnych telies, ktorých činnosť je zameraná na slovenský folklór a moderný tanec a trinásť športových klubov. Pre športové vyžitie slúži športová hala a mestský štadión.

Sninské rybníky s biokúpaliskom, vzdialené 3 km od mesta, zabezpečujú prímestskú rekreáciu obyvateľom Sniny i návštevníkom zo širšieho okolia. Táto rekreačná oblasť má predpoklady pre celoročné využitie, v súčasnosti je však zameraná hlavne na letné obdobie. Biokúpalisko Sninské rybníky získalo v roku 2010 novú tvár – pôvodné bazény boli prestavané na prírodný kúpací biotop.

Ubytovacie zariadenia rôznej kvality a vybavenosti sa nachádzajú nielen v meste, ale aj jeho okolí. Okrem ubytovacích a stravovacích služieb sú tu výborné športovo-relaxačné a oddychové možnosti.

V meste sa nachádza pravoslávny chrám (1986), gréckokatolícky chrám (1992) a rímsko-katolícky kostol z r. 1751. V rímsko-katolíckom kostole sa nachádza najväčšia plastika Krista na Slovensku z roku 1998 od Svetozára Ilavského.

V parku pred kostolom sa nachádzajú pamätníky z prvej a druhej svetovej vojny. Na cintoríne je klasicistická kalvária z r. 1847. V katastri mesta je jeden cintorín z prvej svetovej vojny so 130-timi pochovanými vojakmi a jeden židovský cintorín.

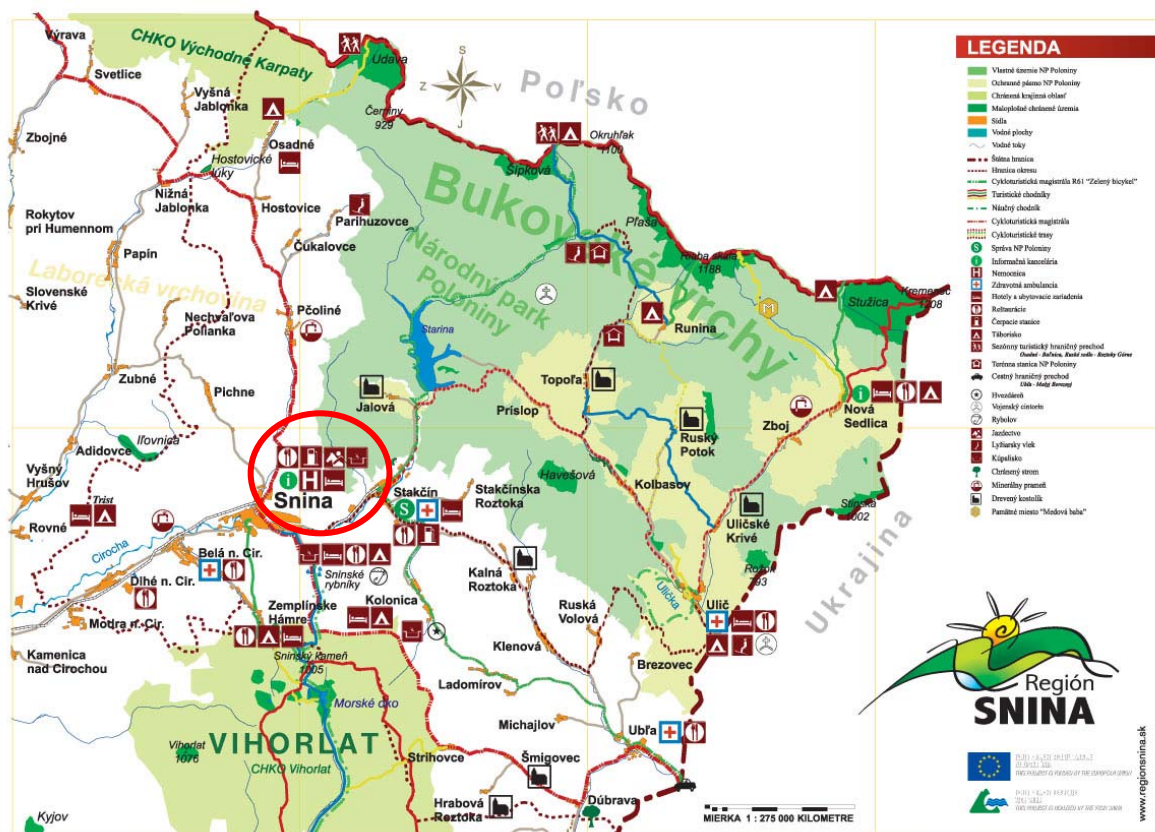
Oblúbeným navštevovaným miestom v Snine je Galéria Andrej Smolák. Galéria organizuje výstavy slovenských i zahraničných umelcov. Od roku 1993 organizuje medzinárodné výtvarné festivaly a v r. 2002 začala budovať galériu monumentálnej sochárskej tvorby.

Súčasná podoba zrekonštruovaného kaštieľa v Snine

5 ZÁKLADNÁ CHARAKTERISTIKA ÚZEMIA

Poloha: Východoslovenský kraj - región Zemplín
 Rozloha: 5861 ha
 Nadmorská výška: 216 m.n.m.
 Okres: Snina (SV)
 Kraj: Prešovský samosprávny kraj

Katastrálne územie Sniny sa rozprestiera na rozlohe 5 861 ha. Mesto Snina (216 m n. m.) sa svojou polohou nachádza v severovýchodnej časti Slovenska, v najvýchodnejšej časti Prešovského kraja. Je súčasťou Horného Zemplína a celý okres Snina zo severu hraničí s Poľskom, východnú hranicu tvorí Ukrajina, z juhu susedí s okresom Sobrance, zo západu s okresom Humenné. Snina a okolie Sniny je známe vďaka svojej odľahlosti a neporušenosti, je skutočným skvostom Európy. Tento najvýchodnejšie situovaný región na Slovensku je medzníkom dvoch svetových kultúr – rímskej a byzantskej.

Prírodné bohatstvo regiónu Sniny je podmienené predovšetkým skutočnosťou, že sa tu stretávajú a vzájomne prelínajú dve horské sústavy Východných a Západných Karpát. Zo severu je región chránený horskými flyšovými pohoriami Nízkych Beskyd a Bukovských vrchov (územie Národného parku Poloniny) a z juhu Sopečným pohorím Vihorlatu (územie Chránenej krajinnnej oblasti Vihorlat). Tieto pohoria poskytujú návštevníkom široké možnosti predovšetkým pešej turistiky pre náročných i menej náročných milovníkov Východných Karpát. Pre rozvoj cestovného ruchu a turistiky je v regióne vybudovaná celá sieť turistických chodníkov, náučných chodníkov, cyklotrás, turistických hraničných priechodov do Poľska.

Rekreačná oblasť Sninské rybníky sa nachádza približne 3 km od Sniny v doline Bystrého potoka. Pôvodne vznikla pre rozvoj rybárstva, neskôr sa stala známou najmä vďaka prírodným kúpaliskám. V roku 2010 boli pôvodné tri kúpaliská prestavané na biokúpalisko. Filtrácia vody prebieha v biologickej zóne prostredníctvom vodných rastlín. Plavecká časť je od neplaveckej oddelená mólom. Areál kúpaliska skrášľuje fontána

s umelým potôčikom. V areáli kúpaliska sa nachádza moderné detské ihrisko z drevených prvkov, exteriérové fitnes zariadenia, tenisové a multifunkčné ihrisko. Okrem možnosti športového rybolovu (rybník Mlynisko) ponúka výborné možnosti pre pešiu turistiku. Je východiskovým bodom pešej turistickej trasy na Sninský kameň, odkiaľ sa dá pokračovať k najväčšiemu sopečnému jazeru na Slovensku - Morskému oku. Oblúbená je aj u cyklistov, ktorí z nej absolvujú jazdy Vihorlatským pohorím po trase bývalej úzkokoľajky. Je prirodzeným prepojením okolitých obcí Kolonica a Zemplínske Hámre, ktoré ponúkajú ďalšie zaujímavosti - Astronomické observatórium na Kolonickom sedle či Gazdovský dvor Huta v Zemplínskych Hámroch. Nachádza sa tu tiež vojnový cintorín z 1. svetovej vojny Giglovo (335 m n. m.). Samozrejmosťou je ponuka ubytovacích zariadení rôznych kategórií (hotel, ubytovne, kemp) vrátane možnosti stravovania. V letných mesiacoch sa tu konajú známe hudobné festivaly Rock pod kameňom, Podvihorlatský folklórny festival či Farfest Snina.

Prírodné kúpalisko v rekreačnej oblasti Rybníky

Letecký pohľad na mesto Snina

6 SOCIÁLNO-DEMOGRAFICKÉ VÝCHODISKÁ

Hlavným demografickým vývojovým trendom je starnutie slovenskej populácie, čoho odrazom je aj demografický vývoj mesta Snina.

Najväčší nárast počtu obyvateľov nášho mesta zaznamenávame v rokoch 1980 – 1990, čo predstavuje nárast o viac ako 30 %. V období rokov 1990 – 2000 nárast počtu obyvateľov dosahoval už len 11 %. V ďalších rokoch zaznamenávame len klesajúci počet obyvateľov. V období rokov 2001 – 2011, t.j. obdobie medzi dvoma sčítaniami obyvateľov, domov a bytov (2001 a 2011) pokles populácie predstavuje o 2,82 % (úbytok o 602 obyvateľov).

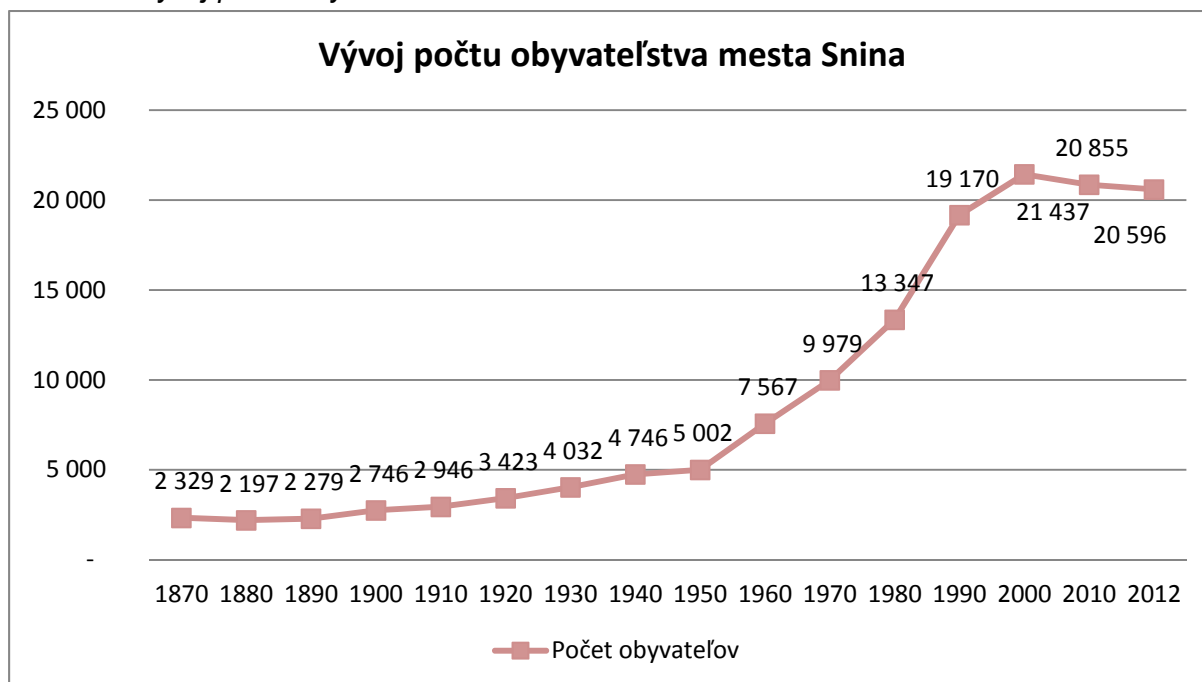
Priemerný vek obyvateľa sa zvýšil z 32 na 37. Pomer generácie prarodičov (65 a starší) a generácie detí (0-14), t. j. index starnutia sa zvýšil z hodnoty 50 na 59.

Pokles prírastku obyvateľstva je zapríčinený najmä migráciou obyvateľstva a aj poklesom novonarodených detí. Za obdobie desiatich rokov (2002 – 2012) sa odsťahovalo z mesta 3 281 obyvateľov (z toho do zahraničia 138).

Nárast populácie sa v najbližších rokoch nedá predpokladať, avšak zastaviť klesajúci počet obyvateľov môže najmä vytvorenie nových pracovných príležitostí a zlepšenie sociálneho prostredia. Podľa posledných výsledkov Sčítania obyvateľov, domov a bytov v roku 2011 predstavovalo ekonomicky aktívne obyvateľstvo len 48,5 % z celkového počtu obyvateľov mesta Snina.

Nadálej najväčší počet obyvateľov (až 81 %) je slovenskej národnosti a 52 % obyvateľstva sa hlási k rímskokatolíckej cirkvi.

Graf č. 1: Vývoj počtu obyvateľstva mesta Snina

6.1 Počet obyvateľov mesta Snina

Celkový počet obyvateľov mesta Snina s rozdelením na mužov a ženy, jeho pohyb od roku 2008 je znázornený v tabuľke č.1 a grafe č. 2. Počet obyvateľov mesta Snina bol k 31.12.2013 - 20 496 osôb, pričom žien je o 430 viac ako mužov. Počet obyvateľov mesta Snina klesol od roku 2008 o alarmujúcich 334,30 osôb oproti dlhodobému priemeru. Z toho

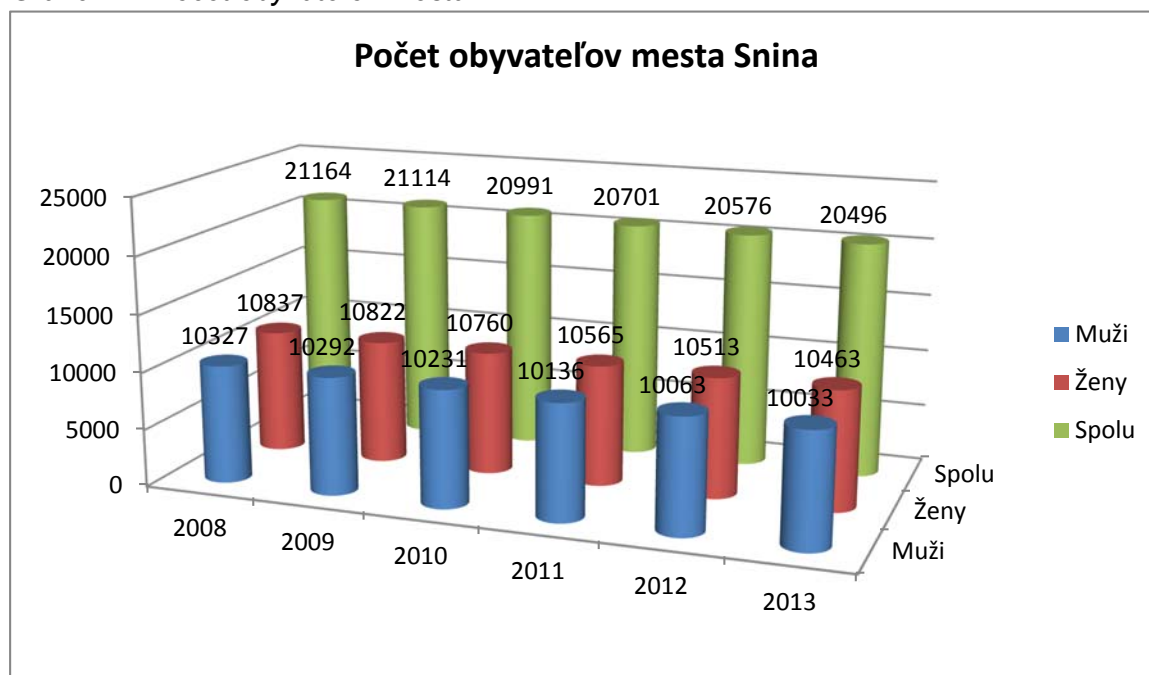
počet žien v meste klesol od roku 2008 o 197 osôb a počet mužov o 147,3 osôb oproti dlhodobému priemeru.

Tabuľka č. 1 – Počet obyvateľov mesta

Ukazovateľ	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Muži	10 327	10 292	10 231	10 136	10 053	10 033
Ženy	10 837	10 822	10 760	10 565	10 513	10 463
Spolu	21 164	21 114	20 991	20 701	20 576	20 496

Zdroj: Štatistický úrad SR, MsÚ

Graf č. 2 – Počet obyvateľov mesta

6.2 Veková štruktúra obyvateľov mesta Snina

Štruktúra obyvateľov mesta Snina bola pre potreby komunitného plánovania sociálnych služieb členená na tri základné kategórie - predproduktívny, produktívny a poproduktívny vek (tabuľka č. 2 a graf č. 3).

Členenie obyvateľstva z hľadiska veku sledujeme od roku 2009, kde až do posledného sledovaného roku 2013 došlo k nasledujúcim zmenám:

- k **nárastu** počtu občanov v **predproduktívnom veku** oproti dlhodobému priemeru o 920,20 osôb,
- k výraznému **poklesu** počtu občanov v **produktívnom veku** oproti dlhodobému priemeru o 760,4 osôb,
- k **poklesu** počtu občanov v **poproduktívnom veku** oproti dlhodobému priemeru o 439,4 osôb.

Pozitívnym ukazovateľom pre sociálno-demografický vývoj v meste je nárast počtu občanov v predproduktívnom veku o 920,20 osôb.

Významným ukazovateľom z hľadiska plánovania sociálnych služieb v meste je výrazný pokles počtu občanov v produktívnom veku až o 760,4 osôb. Tento ukazovateľ naznačuje, že z mesta sa vytráca ekonomicky aktívne obyvateľstvo. Môže to byť zapríčinené vysťahovalectvom mladých ľudí v produktívnom veku z mesta, napr. za prácou. Za obdobie desiatich rokov (2002 – 2012) sa odsťahovalo z mesta 3 281 obyvateľov (z toho do zahraničia 138). Z hľadiska plánovania sociálnych služieb je tento fakt veľmi dôležitý a nezanedbateľný, nakoľko by malo byť v snahe vedenia mesta a príslušných inštitúcií (napr. ÚPSVaR) tento nevyhovujúci stav zamedziť alebo zastaviť pomocou podporných sociálnych programov a služieb, ale najmä sa snažiť v meste vytvárať priestor pre nové pracovné príležitosti podporou malých a stredných podnikateľov a živnostníkov.

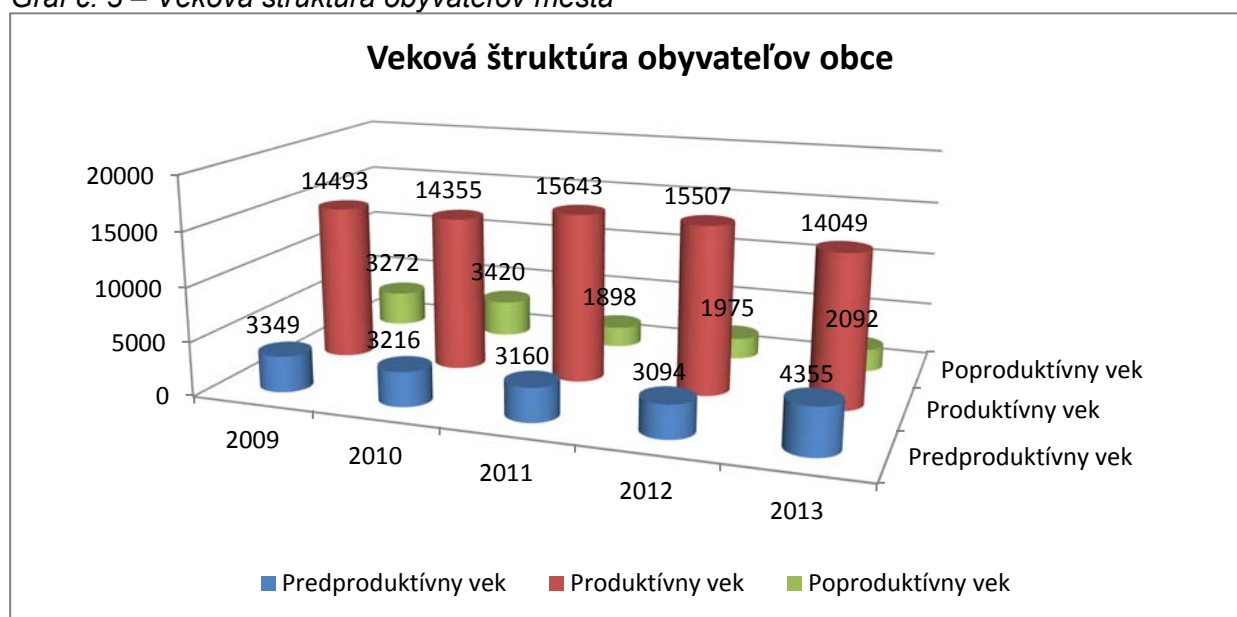
Výrazne rozdielny oproti celoslovenským ukazovateľom je pokles počtu občanov v poproduktívnom veku o 439,4 osôb, čo môže znamenať zvýšenie úmrtnosti v tejto vekovej kategórii.

Tabuľka č.2 – Veková štruktúra obyvateľov mesta

Ukazovateľ	2009	2010	2011	2012	2013
Predproduktívny vek (do 18 rokov)	3 349	3 216	3 160	3 094	4 355
Produktívny vek (od 19 do 62 rokov)	14 493	14 355	15 643	15 507	14 049
Poproduktívny vek (nad 62 rokov)	3 272	3 420	1 898	1 975	2 092

Zdroj: Štatistický úrad SR, MsÚ

Graf č. 3 – Veková štruktúra obyvateľov mesta

6.3 Štruktúra obyvateľov mesta Snina z hľadiska vierovyznania

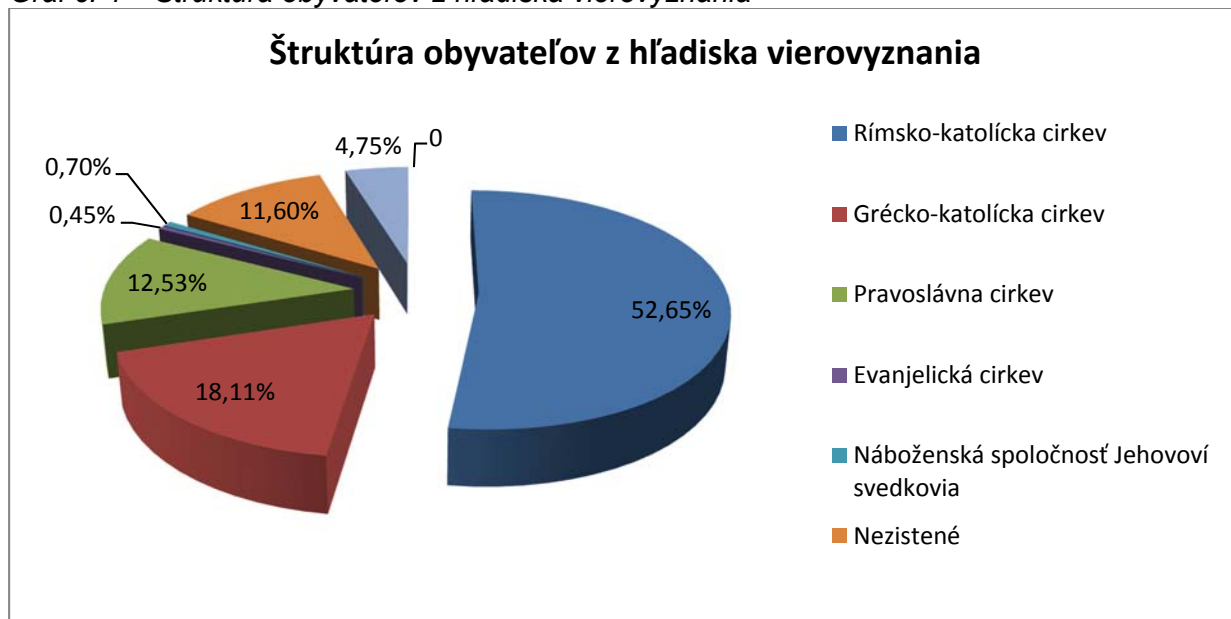
Štruktúra obyvateľov mesta Snina z hľadiska vierovyznania je podrobne znázornená v tabuľke č. 3 a grafe č. 4. V grafe sú uvedené len významne zastúpené údaje z hľadiska početnosti. Najviac obyvateľov mesta Snina sa hlási k rímsko-katolíckej cirkvi až 52,65 % a ku grécko-katolíckej cirkvi 18,11 %, významné zastúpenie v meste ešte majú obyvatelia hlásiaci sa k pravoslávnej cirkvi 12,53 %. Ostatné náboženstvá nie sú v meste výrazne zastúpené. U 11,6 % obyvateľov mesta vierovyznanie nebolo zistené.

Tabuľka č.3 – Štruktúra obyvateľov z hľadiska vierovyznania

Štruktúra obyvateľov z hľadiska vierovyznania		
Vierovyznanie	Počet	Podiel v percentách
Rímsko-katolícka cirkev	10 791	52,65 %
Grécko-katolícka cirkev	3 712	18,11 %
Pravoslávna cirkev	2 568	12,53 %
Evanjelická cirkev augsburského vyznania	81	0,40 %
Reformovaná kresťanská cirkev	23	0,11 %
Náboženská spoločnosť Jehovovi svedkovia	145	0,70 %
Evanjelická cirkev metodistická	11	0,05 %
Kresťanské zbory	1	0,00005 %
Apoštolská cirkev	3	0,015 %
Ústredný zväz židovských náboženských obcí	1	0,00005 %
Cirkev československá husitská	2	0,01 %
Bahájske spoločenstvo	3	0,015 %
Iné	31	0,15 %
Bez vyznania	974	4,75 %
Nezistené	2 377	11,60 %

Zdroj: : Štatistický úrad SR, sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2011

Graf č. 4 – Štruktúra obyvateľov z hľadiska vierovyznania

6.4 Štruktúra obyvateľov mesta Snina z hľadiska národnosti

Štruktúra obyvateľov mesta Snina z hľadiska národnosti je podrobne znázornená v tabuľke č. 4 a grafe č. 5. V grafe sú uvedené len významne zastúpené údaje z hľadiska početnosti. Najviac obyvateľov mesta Snina, až 81 % je slovenskej národnosti.

Tabuľka č.4 – Štruktúra obyvateľov z hľadiska národnosti

Štruktúra obyvateľov z hľadiska národnosti		
Národnosť	Počet	Podiel v percentách
Slovenská	16 599	81,00 %
Maďarská	12	0,06 %
Česká	83	0,40 %
Ukrajinská	279	1,36 %
Poľská	10	0,05 %
Rusínska	1 663	8,11 %
Nemecká	1	0,005 %
Rómska	101	0,49 %
Nezistené	1 935	9,44 %
Chorvátska	1	0,005 %
Ruská	6	0,03 %
Židovská	2	0,01 %
Moravská	6	0,03 %
Bulharská	5	0,02 %
Ostatné	20	0,10 %

Zdroj: Štatistický úrad SR, sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2011

Graf č. 5 - Štruktúra obyvateľov z hľadiska národnosti

6.5 Vývoj živonarodených v meste Snina

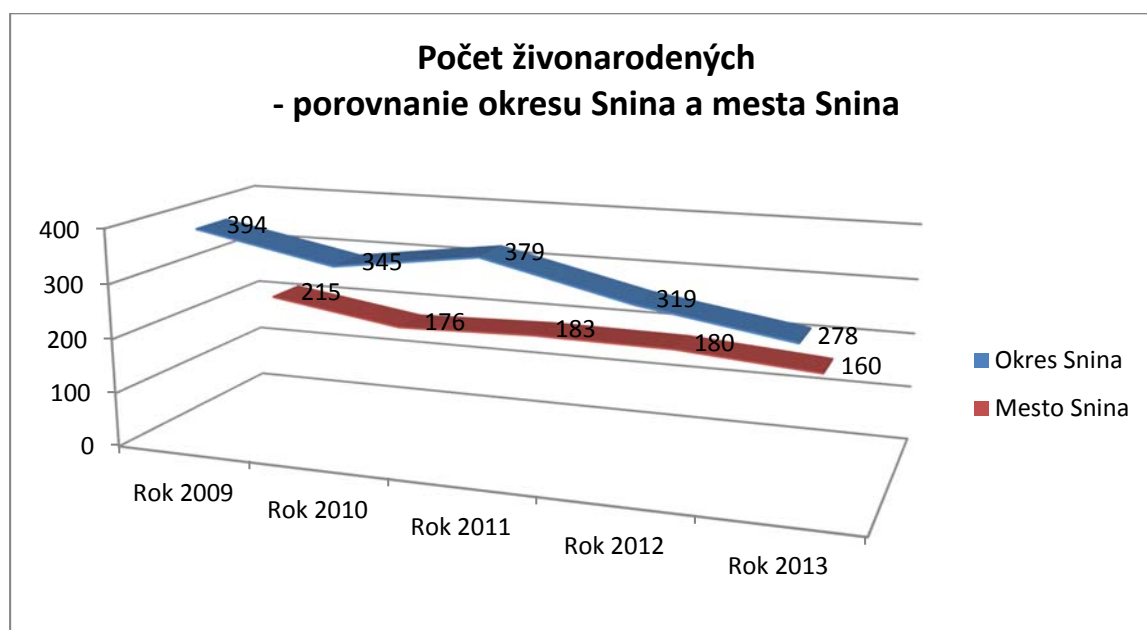
V meste Snina sa v poslednom sledovanom roku 2013 narodilo spolu 160 detí, z toho 86 chlapcov a 74 dievčat. Z dlhodobého hľadiska klesol počet živonarodených v meste Snina od roku 2009 o 22,8 osôb. Počet živonarodených chlapcov klesol o 7,8 osôb a počet živonarodených dievčat klesol o 15 osôb. V tabuľke č. 5 grafe č. 6 uvádzame porovnanie počtu živonarodených v okrese Snina a v meste Snina. V okrese Snina sa v poslednom sledovanom roku 2013 narodilo spolu 278 živonarodených detí, z toho bolo 139 dievčat a rovnako 139 chlapcov. Z dlhodobého hľadiska od roku 2009 klesol počet živonarodených detí v okrese Snina o 65 osôb. Celoslovenský trend znižovania pôrodnosti je teda badateľný tak v meste Snina ako aj v celom Sninskom okrese.

Tabuľka č.5 – Počet živonarodených

Ukazovateľ	Počet živonarodených				
Okres Snina					
Rok	2009	2010	2011	2012	2013
Chlapci	188	173	212	171	139
Dievčatá	206	172	167	148	139
Spolu	394	345	379	319	278
Mesto Snina					
Rok	2009	2010	2011	2012	2013
Chlapci	101	88	102	92	86
Dievčatá	114	88	81	88	74
Spolu	215	176	183	180	160

Zdroj: Štatistický úrad SR, MsÚ Snina

Graf č. 6 – Počet živonarodených – porovnanie okresu Snina a mesta Snina

6.6 Počet zomrelých – porovnanie okresu Snina a mesta Snina

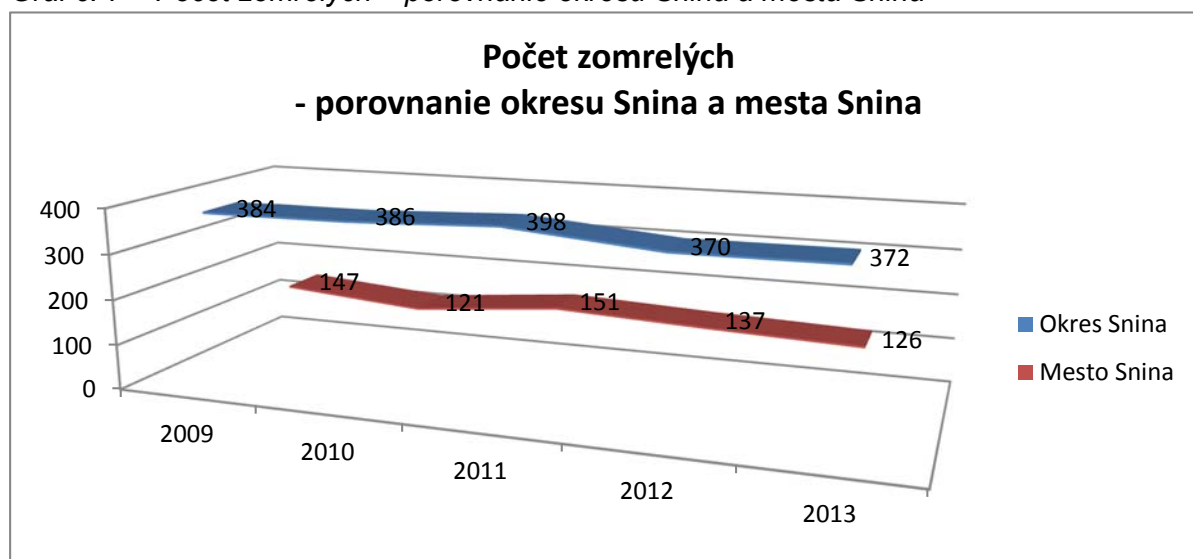
Za posledný sledovaný rok 2013 zomrelo v meste Snina spolu 126 obyvateľov, z toho 80 mužov a 46 žien. Za sledované obdobie piatich rokov klesol počet zomrelých v meste o 10,4 osôb. Počet zomrelých mužov sa za sledované obdobie zvýšil o 6,2 osôb, naproti tomu počet zomrelých žien klesol o 16,6 osôb. Pre porovnanie celkovej situácie uvádzame aj počet zomrelých v okrese Snina. V tabuľke č. 6 a grafe č. 7 je znázornený počet zomrelých v okrese Snina s porovnaním v meste Snina. Počet zomrelých v okrese Snina za sledované obdobie klesol o 10 osôb. Pričom počet zomrelých mužov v okrese Snina sa za sledované obdobie znížil o 14,6 osôb, naproti tomu sa počet zomrelých žien zvýšil o 4,6 osôb za sledované obdobie od roku 2009. V oboch prípadoch v okrese Snina aj v meste Snina počet zomrelých klesol o približne rovnaké číslo, čo je zapríčinené zvyšujúcou sa životnou úrovňou obyvateľov, lepšou a dostupnejšou zdravotnou starostlivosťou. Tento trend je badateľný v posledných rokoch nielen na Slovensku, ale aj v celej Európe.

Tabuľka č.6 – Počet zomretých

Ukazovateľ	Počet zomretých				
Okres Snina					
Rok	2009	2010	2011	2012	2013
Muži	206	220	209	182	186
Ženy	178	166	189	188	186
Spolu	384	386	398	370	372
Mesto Snina					
Rok	2009	2010	2011	2012	2013
Muži	83	75	69	62	80
Ženy	64	46	82	75	46
Spolu	147	121	151	137	126

Zdroj: Štatistický úrad SR, MsÚ

Graf č. 7 – Počet zomrelých – porovnanie okresu Snina a mesta Snina

6.7 Seniori v meste

Špecifická pozornosť v procese komunitného plánovania sociálnych služieb v meste Snina bola venovaná kategórii seniorov, nakoľko v oblasti poskytovania sociálnych služieb sú seniori jednou z nosných cieľových skupín.

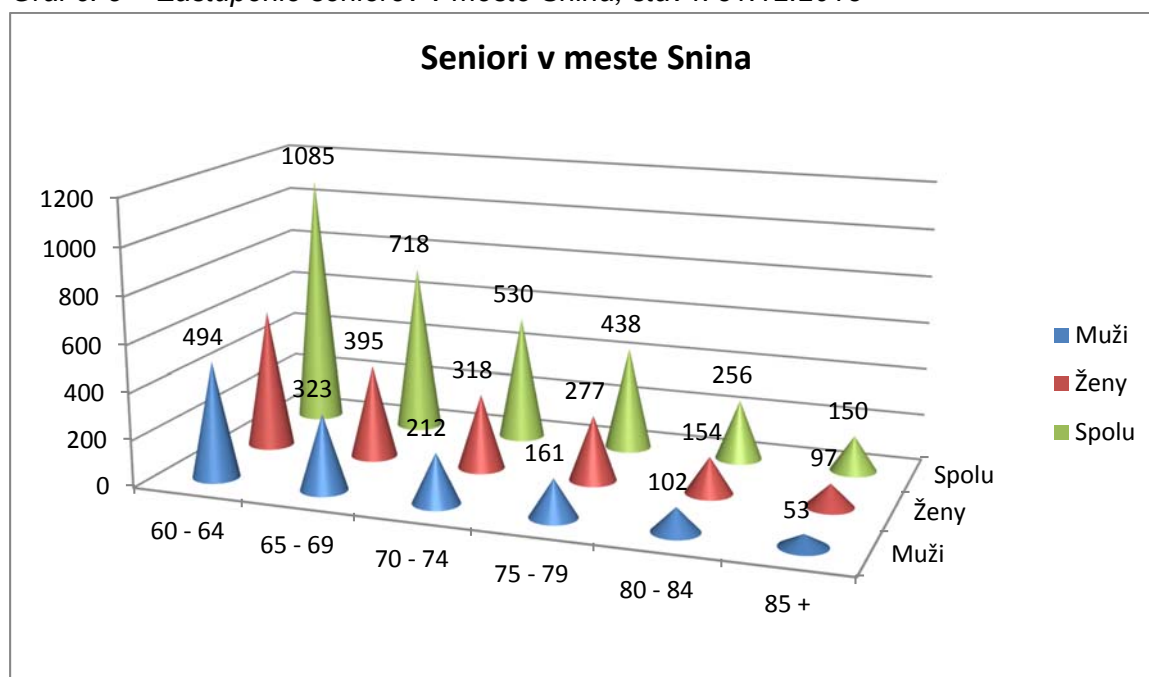
Nižšie uvedená tabuľka č. 7 a grafy č. 8 a č. 9 poskytujú pohľad na kategóriu seniorov v členení podľa výšky vekových kategórií. Podiel seniorov v meste Snina na celkovom počte občanov k **31.12.2013** predstavuje celkom **15,5 %**. Z hľadiska percentuálneho zastúpenia prevažuje zastúpenie žien (58 %) oproti mužom (42 %) z celkového počtu seniorov.

Tabuľka č.7 – Seniori v meste

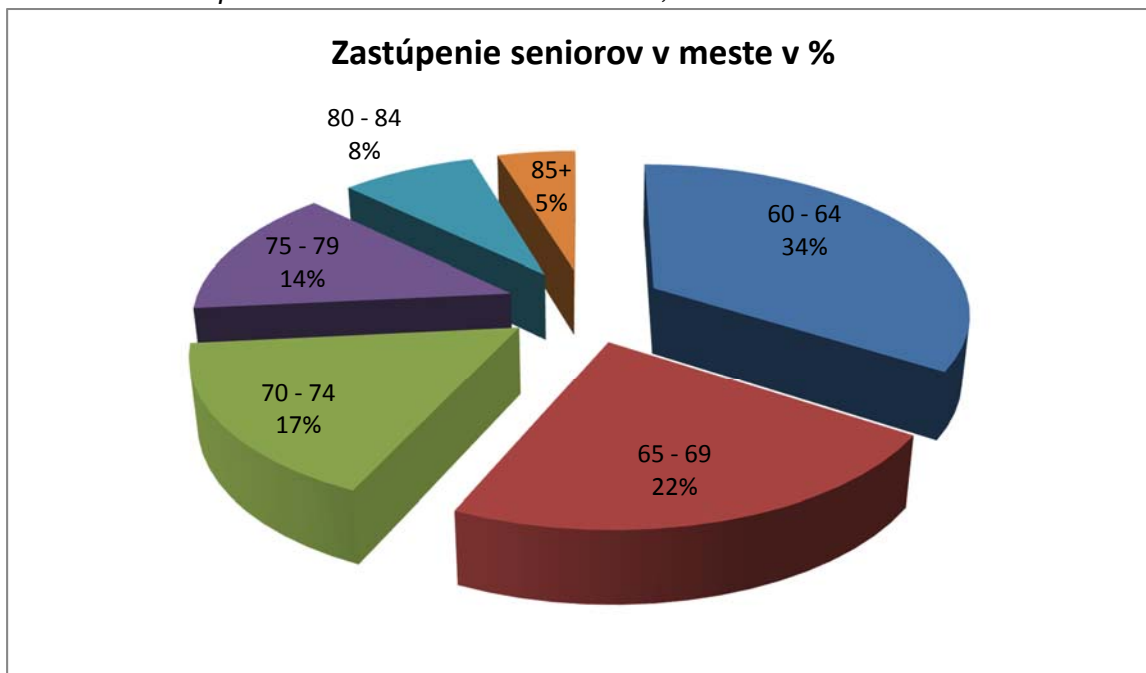
Celkový počet obyvateľov	Muži	Ženy	Spolu
	10 033	10 463	20 496
Seniori	Muži	Ženy	Spolu
60 – 64	494	591	1 085
65 – 69	323	395	718
70 – 74	212	318	530
75 – 79	161	277	438
80 – 84	102	154	256
85 +	53	97	150
Seniori spolu	1 345	1 832	3 177

Zdroj: MsÚ

Graf č. 8 - Zastúpenie seniorov v meste Snina, stav k 31.12.2013

Graf č. 9 - Zastúpenie seniorov v meste Snina v %, stav k 31.12.2013

Z grafu č. 9 je evidentné, že z percentuálneho hľadiska má najpočetnejšie zastúpenie kategória seniorov vo veku 60 - 64 rokov – 34 % spolu s kategóriou seniorov vo veku 65 – 69 rokov – 22 %. Ide o skupinu občanov, ktorí vo veľkej väčšine prípadov nemajú vážnejšie zdravotné obmedzenia a je predpoklad, že budú preferovať aktívny a spoločenský život.

Na druhej strane treba prihliadať na skupinu seniorov nad 70 rokov, kde sa naopak môžu objaviť zdravotné problémy alebo obmedzenia. Z hľadiska percentuálneho zastúpenia seniori 70 - 74 rokov – 17 % spolu s kategóriou seniorov 75 - 79 rokov – 14 % spolu predstavujú 31 % z celkového počtu seniorov, čo nie je zanedbateľné číslo.

Z dlhodobého hľadiska došlo v meste Snina k **poklesu** počtu občanov v **poproduktívnom veku** oproti dlhodobému priemeru o 439,4 osôb, čo môže byť zapríčinené nie len úmrtnosťou v tejto vekovej kategórii, ale aj migráciou obyvateľstva. Populácia obyvateľov však dlhodobo starne, toto je celoeurópsky trend a preto je potrebné tejto skutočnosti prispôbiť aj plánovanie sociálnych služieb v meste Snina.

Prognóza vývoja počtu obyvateľov v seniorskom veku

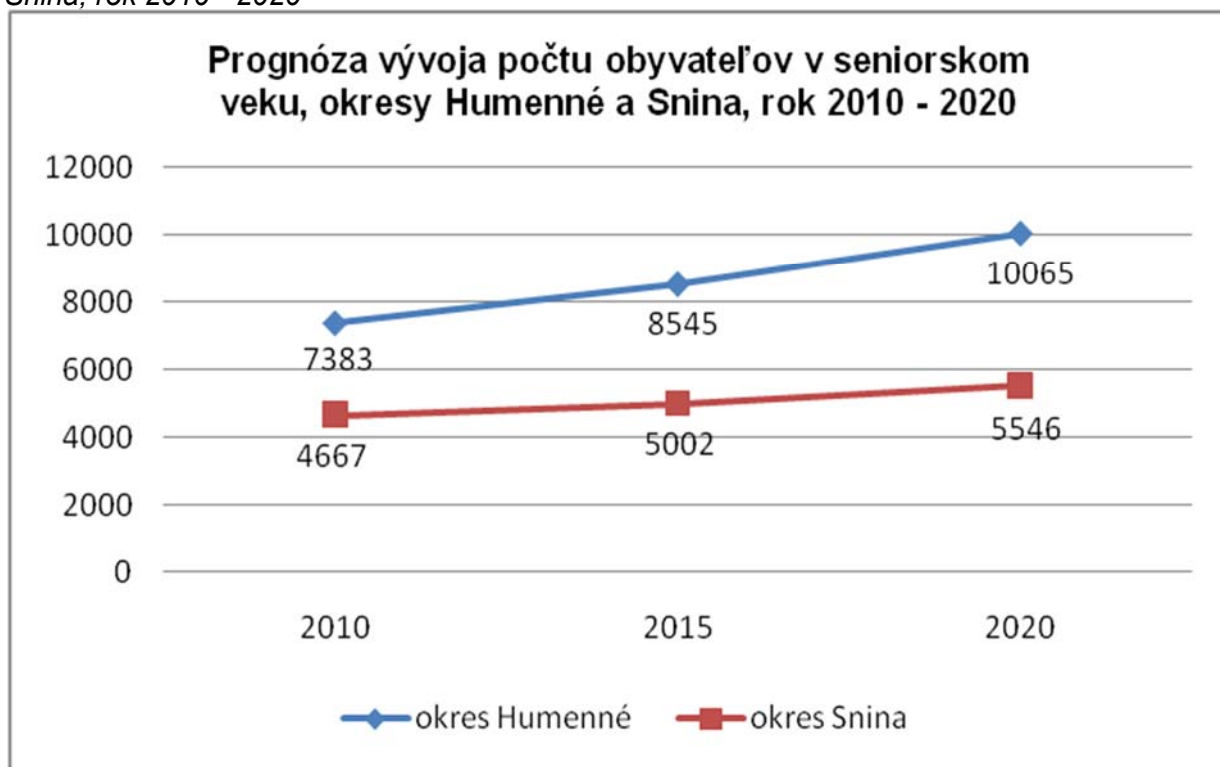
Pre ďalšie plánovanie sociálnych služieb je dôležité poznať prognózu vývoja obyvateľov v seniorskom veku niekoľko rokov dopredu, aby sme mohli plánovať opatrenia pre túto cieľovú skupinu. Seniori sú špecifickou sociálnou skupinou vyžadujúcou si komplexné a jedinečné opatrenia na zamedzenie vzniku ich sociálnej izolácie a zabránenie tomu, aby sa seniori ocitli v stave hmotnej núdze až biele. V tabuľke č. 8 sledujeme prognózu vývoja počtu obyvateľov v seniorskom veku (nad 65 rokov) pre okresy Snina a Humenné a Prešovský kraj. Z tabuľky je zrejmé, že obyvateľstvo v priebehu rokov 2010, 2015 a 2020 má stúpajúcu tendenciu, preto je nevyhnuté danej situácii prispôbiť štruktúru, rozsah a kapacitu sociálnych služieb aj v meste Snina. Na dokreslenie údajov uvádzame aj v grafe č. 10.

Tabuľka č.8 – Prognóza vývoja počtu obyvateľov v seniorskom veku (nad 65 rokov) pre okresy Snina a Humenné a Prešovský kraj

Prognóza vývoja počtu obyvateľov v seniorskom veku (nad 65 rokov)			
Rok	2010	2015	2020
Okres Snina	4 667	5 002	5 546
Okres Humenné	7 383	8 545	10 065
Prešovský kraj	87 078	98 512	116 193

Zdroj: Výskumné demografické centrum

Graf č.10 – Prognóza vývoja počtu obyvateľov v seniorskom veku v okresoch Humenné a Snina, rok 2010 - 2020

7 SOCIÁLNA STAROSTLIVOSŤ V MESTE SNINA

Hlavnou úlohou sociálnej starostlivosti, z hľadiska jej celospoločenského charakteru, je pomoc pri uspokojovaní objektívne uznaných potrieb ako jednotlivca, tak aj rodiny, skupiny či komunity. Sociálna starostlivosť, vrátane sociálnej pomoci ako vyjadrenia konkrétnej intervencie, sa realizuje na podklade platnej legislatívy prostredníctvom inštitúcií vytvárajúcich sociálnu sieť. Medzi hlavné nástroje patria sociálne služby, štátne sociálne dávky, peňažné dávky na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia, dávky v nezamestnanosti, dávky v hmotnej núdzi a príspevky k dávke v hmotnej núdzi. Cieľovú skupinu je možné na základe znevýhodnenia a zvýšeného rizika sociálnej exklúzie rozdeliť do troch základných skupín, a to:

- nezamestnaní (najmä dlhodobo nezamestnaní s kumuláciou rizikových faktorov ako je nízky či vysoký vek, nízka úroveň vzdelania, sociálna marginalizácia z hľadiska príslušnosti k sociálnej skupine a pod.),
- starší občania a občania s ťažkým zdravotným postihnutím,
- mnohopočetné rodiny, resp. neúplné rodiny a deti zo znevýhodneného sociálneho a rodinného prostredia.

Prioritou pri práci s týmito skupinami občanov je eliminácia znevýhodnení vzniknutých v dôsledku nepriaznivých sociálnych udalostí a snaha o vytvorenie podmienok na ich aktívnej a rovnoprávnej účasti na ekonomickom i sociálnom živote spoločnosti.

SWOT analýza „Sociálna starostlivosť“

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
- dostatočný potenciál absolventov sociálnej práce v meste - nové pracovné príležitosti v oblasti sociálnych služieb - kvalita poskytovaných sociálnych služieb - kvalifikovaný výkon sociálnej práce pri výkone individuálnej, skupinovej i komunitnej sociálnej práce - kvalita poskytovaného sociálneho poradenstva - plné využitie potenciálu uchádzačov o zamestnanie v rámci menších obecných služieb pri zveľaďovaní mesta - flexibilný prístup k riešeniu sociálnych problémov - dobrá spolupráca a komunikácia medzi inštitúciami štátnej správy a samosprávou - dobré skúsenosti s projektovaním a využívaním dostupných finančných prostriedkov	- nedostatok zariadení sociálnych služieb - nízky záujem podnikateľov zamestnávať občanov s ŤZP - nízka miera komunitného plánovania sociálnych služieb - zaužívané stereotypy pri posudzovaní sociálnej situácie klienta - nedostatočný záujem rodiny o pomoc pri riešení sociálnej a krízovej situácie - nedostatočné finančné ohodnotenie zamestnancov sociálnych služieb - vysoký počet dysfunkčných rodín v dôsledku rôznych sociálno-patologických javov (nezamestnanosť, chudoba, nízke mzdové ohodnotenie, mobilita za prácou a pod.) - zvyšovanie počtu občanov odkázaných na sociálnu pomoc a sociálnu intervenciu - nízke právne vedomie občanov mesta

PRÍLEŽITOSTI	RIZIKÁ
- integrácia sociálne znevýhodnených občanov do spoločnosti - eliminácia sociálnej exklúzie - tvorba pracovných príležitostí v sociálnych službách - využitie odborného potenciálu absolventov sociálnej práce a ďalších odborných profesií - zvyšovanie životnej úrovne občanov odkázaných na pomoc inej fyzickej osoby - rozvoj nových progresívnych foriem sociálnych služieb - tvorba sociálnych a komunitných programov	- nedostatok finančných prostriedkov na financovanie sociálnych služieb, sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately a sociálnych programov - negatívny demografický vývoj a starnutie obyvateľstva - technické bariéry poskytovania sociálnych služieb - znižovanie rozsahu sociálnych služieb v dôsledku legislatívnych zmien - zvyšovanie sociálnej exklúzie a chudoby v regióne v dôsledku nízkej vzdelanostnej úrovne, nedostatku pracovných miest a rozširovania sociálno-patologických javov - vysoké úhrady za poskytované sociálne služby

7.1 Sociálne služby v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta

Sociálnu službu definuje zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnych službách“) ako odbornú činnosť, obsluhujúcu činnosť alebo ďalšiu činnosť alebo súbor týchto činností, ktoré sú zamerané na:

- a) prevenciu vzniku nepriaznivej sociálnej situácie, riešenie nepriaznivej sociálnej situácie alebo zmiernenie nepriaznivej sociálnej situácie fyzickej osoby, rodiny alebo komunity,
- b) zachovanie, obnovu alebo rozvoj schopnosti fyzickej osoby viesť samostatný život a na podporu jej začlenenia do spoločnosti,
- c) zabezpečenie nevyhnutných podmienok na uspokojovanie základných životných potrieb fyzickej osoby,
- d) riešenie krízovej sociálnej situácie fyzickej osoby a rodiny,
- e) prevenciu sociálneho vylúčenia fyzickej osoby a rodiny.

Každý občan má v zmysle § 6 ods. 2 zákona o sociálnych službách právo:

- a) na poskytovanie sociálnej služby, ktorá svojím rozsahom, formou a spôsobom poskytovania umožňuje realizovať jej základné ľudské práva a slobody, zachováva jej ľudskú dôstojnosť, aktivizuje ju k posilneniu sebestačnosti, zabraňuje jej sociálnemu vylúčeniu a podporuje jej začlenenie do spoločnosti,
- b) na zabezpečenie dostupnosti informácií v jej zrozumiteľnej forme o druhu, mieste, cieľoch a spôsobe poskytovania sociálnej služby, o úhrade za sociálnu službu a o cieľovej skupine, ktorej je poskytovaná.

Mesto Snina v rozsahu svojej pôsobnosti prostredníctvom oddelenia sociálnych vecí a rodiny zabezpečuje dostupnosť sociálnych služieb pre občanov, ktorí sú na ne odkázaní, pričom majú právo výberu sociálnej služby za podmienok ustanovených zákonom o sociálnych službách. Druh, forma a rozsah poskytovania sociálnej služby sa určuje podľa nepriaznivej sociálnej situácie a pri opatrovateľskej službe aj podľa stupňa odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby. Podľa § 80 zákona o sociálnych službách sú v pôsobnosti obce nasledujúce aktivity:

- vypracúvať a schvaľovať komunitný plán sociálnych služieb,

- rozhodovať o odkázanosti a zániku odkázanosti na sociálnu službu v zariadení pre seniorov, v zariadení opatrovateľskej služby, v dennom stacionári, o odkázanosti na opatrovateľskú službu,
- poskytovať alebo zabezpečovať poskytovanie:
 - o opatrovateľskej služby,
 - o prepravnej služby,
 - o odľahčovacej služby,
 - o sociálnej služby v nízkoprahovom dennom centre, nocľahárni, zariadení pre seniorov, zariadení opatrovateľskej služby a v dennom stacionári,
- poskytovať základné sociálne poradenstvo,
- zriaďovať, zakladať a kontrolovať nocľaháreň, nízkoprahové denné centrum, nízkoprahovú sociálnu službu pre deti a rodinu, zariadenie pre seniorov, zariadenie opatrovateľskej služby a denný stacionár,
- viesť evidenciu posudkov o odkázanosti na sociálnu službu podľa stupňa odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby, rozhodnutí a prijímateľov sociálnych služieb,
- vyhľadávať fyzické osoby, ktorým treba poskytnúť sociálnu službu,
- poskytovať štatistické údaje z oblasti poskytovania sociálnych služieb,
- uhrádzať náklady za zdravotné výkony (na posudzovanie).

V tabuľke č. 9 uvádzame prehľad sociálnych služieb poskytovaných v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta Snina podľa zákona o sociálnych službách:

Tabuľka č.9 – Sociálne služby v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta Snina

Doba existencie	Názov / oblasť pôsobnosti	Sídlo	Kapacita
Od roku 2003	Opatrovateľská služba	Mestský úrad v Snine	Neobmedzená, podľa potreby
Január 2015	Zariadenie pre seniorov – Domov pokojnej staroby	Námestie Božieho milosrdenstva 2726/2, Snina	64 miest
Január 2015	Jedáleň pri zariadení pre seniorov – Domov pokojnej staroby	Námestie Božieho milosrdenstva 2726/2, Snina	Ambulantná a terénna forma
Od roku 2005	Nízkoprahové denné centrum pre deti a rodinu	MŠ na Ulici Budovateľskej v Snine	20 – 30 klientov
Od 10.02.2010	Denné centrum	ZŠ Budovateľská, Budovateľská 2205/12, Snina Mestské kultúrne a osvetové stredisko, Strojárska 2061/96, Snina	Neobmedzená

Zdroj: Mestský úrad Snina

V meste Snina každoročne pribúda množstvo starších ľudí, najmä v kombinácii s osamelosťou alebo zdravotným hendikepom. K 31.12.2013 bolo v meste Snina 3 177 dôchodcov, čo z celkového počtu obyvateľov mesta (k 31.12.2013 – 20 496) tvorilo 15,5 %. Spoločenské snahy smerujú k deinštitucionalizácii sociálnych služieb s preferenciou terénnych sociálnych služieb, teda poskytovania sociálnych služieb v prirodzenom (domácom) prostredí občana, pred umiestnením v pobytovom zariadení (napr. zariadenie pre seniorov, zariadenie opatrovateľskej služby, domov sociálnej starostlivosti a pod.).

K najvyužívanejším terénnym sociálnym službám patrí **opatrovateľská služba** (§ 41 zákona o sociálnych službách), ktorej pôsobnosť v zmysle § 2 písm. d) zákona č. 416/2001 Z. z. o prechode niektorých pôsobností z orgánov štátnej správy na obce a na vyššie územné celky prešla od 01.01.2003 pod samosprávu. Opatrovateľská služba v meste Snina je poskytovaná tým občanom, ktorí sú pre svoj nepriaznivý zdravotný stav odkázaní na pomoc inej fyzickej osoby. Podmienky poskytovania opatrovateľskej služby sú stanovené vo **Všeobecne záväznom nariadení mesta Snina č. 124/2014 o opatrovateľskej službe**. Opatrovateľská služba sa poskytuje opatrovaným v pracovných dňoch v čase od 07.30 hod. do 15.30 hod. prostredníctvom opatrovateľiek, s ktorými mesto Snina uzatvára pracovnú zmluvu. Úhrada za opatrovateľskú službu je stanovená vo výške 0,50 € za jednu hodinu, pričom celková výška úhrady za opatrovateľskú službu za kalendárny mesiac predstavuje násobok sumy za opatrovateľskú službu za jednu hodinu a počtu hodín poskytovanej opatrovateľskej služby v danom mesiaci. **K 31.12.2013 mesto Snina zamestnáva 46 opatrovateľiek, ktoré sa denne starajú o 59 opatrovaných (viď tabuľka č. 10 a graf č. 11).** Z hľadiska starnutia populácie sa tieto počty postupne zvyšujú (napr. k 31.12.2004 bola opatrovateľská služba poskytovaná 38 opatrovaným prostredníctvom 25 opatrovateľiek), preto sa mesto Snina snaží vytvárať podmienky poskytovania tejto sociálnej služby na primeranej a kvalitnej úrovni.

Tabuľka č. 10 – Opatrovateľská služba

Rok	2009	2010	2011	2012	2013
Počet opatrovateľiek	38	34	40	42	46
Počet opatrovaných	60	48	58	55	59

Zdroj: Mestský úrad Snina

Graf č. 11 – Opatrovateľská služba v meste

V mnohých prípadoch starší alebo zdravotne hendikepovaní občania dávajú prednosť, resp. sú rôznymi nepriaznivými okolnosťami donútení riešiť svoju situáciu v pobytových zariadeniach. Do roku 2012 v meste Snina neexistovalo zariadenie sociálnych služieb. Vo februári 2012 svoje služby začal poskytovať neverejný poskytovateľ (Gabriela n.o.) vytvorením zariadenia pre seniorov, domova sociálnych služieb a špecializovaného zariadenia. So zámerom rozšírenia ponuky sociálnych služieb mesto Snina začalo v januári 2012 s výstavbou vlastného **Zariadenia pre seniorov - Domov pokojnej staroby**. Finančné prostriedky na jeho výstavbu mesto získalo zo zdrojov EÚ prostredníctvom Regionálneho operačného programu, Prioritná os 2 - Infraštruktúra sociálnych služieb, sociálnoprávnej ochrany a sociálnej kurately, Opatrenie 2.1. Infraštruktúra sociálnych služieb, sociálnoprávnej ochrany a sociálnej kurately. Celkové náklady projektu predstavujú 1 716 707,- Eur, pričom oprávnené náklady sú vo výške 1 243 828,- Eur, z toho nenávratný finančný príspevok z eurofondov (vrátane štátneho rozpočtu) predstavuje sumu 1 181 636,- Eur, t.j. 95 % z celkových oprávnených výdavkov.

Celková kapacita objektu je **64 miest**, z toho 10 % pre imobilných. Predpokladaným termínom začatia poskytovania sociálnych služieb v tomto zariadení je **január 2015**. Vzhľadom na čerpanie prostriedkov z eurofondov zároveň pre mesto Snina vyplýva záväzok prevádzkovať uvedené zariadenie po dobu minimálne päť rokov. Podmienky poskytovania sociálnej služby v zariadení pre seniorov Domov pokojnej staroby upravuje VZN č. 127/2014.

Zariadenie pre seniorov – Domov pokojnej staroby v Snine

V rámci pomoci mnohopočetným rodinám a v záujme zvyšovania pôrodnosti, a tým aj stavu obyvateľstva, mesto Snina v súlade so Všeobecne záväzným nariadením mesta Snina č. 85/2007 poskytuje občanom s trvalým pobytom v meste Snina **jednorazový finančný príspevok pri narodení tretieho a ďalšieho dieťaťa** vo výške 165,97 €. Nepriaznivá sociálna situácia v meste spôsobuje znižovanie pôrodnosti, najmä pri rozširovaní rodiny o tretie a ďalšie dieťa, čo je zrejmé aj z nasledujúceho prehľadu.

Tabuľka č. 11: Prehľad jednorazových finančných príspevkov pri narodení tretieho a ďalšieho dieťaťa

Rok	Počet narodených tretích a ďalších detí	Počet poskytnutých príspevkov (po splnení podmienok)	Vyplatená suma v €
2009	50	36	5 974,92
2010	30	20	3 319,40
2011	37	20	3 319,40
2012	24	15	2 489,55
2013	29	15	2 489,55

Zdroj: oddelenie sociálnych vecí a rodiny MsÚ Snina

Mesto Snina v zmysle § 24b) zákona o sociálnych službách prevádzkuje tiež **Nízkoprahové denné centrum pre deti a rodinu**, ktoré bolo zriadené v roku 2005 v priestoroch Materskej školy na Budovateľskej ulici. Rôzne aktivity a práce v záujmových krúžkoch v nízkoprahovom centre prebiehajú od pondelka do piatka. Cieľovou skupinou sú deti a mládež, ktorých rodičia sa nachádzajú v hmotnej núdzi a ktoré majú znížený prah v akejkoľvek oblasti (správanie, vedomosti, zručnosti, motorika a pod.). Denná návštevnosť je zhruba 20 – 30 detí. Výsledky práce s deťmi sa odzrkadľujú v podobe rôznych ocenení z oblasti výtvarnej výchovy, divadla, tanca a ďalších kultúrnych i duchovných aktivít.

Deťom z rodín, ktoré sa nachádzajú v hmotnej núdzi, sú v spolupráci s úradom práce, sociálnych vecí a rodiny a jeho finančnou podporou poskytované **dotácie na podporu výchovy k stravovacím návykom a k plneniu školských povinností dieťaťa ohrozeného sociálnym vylúčením v zmysle zákona č. 544/2010 Z. z. o dotáciách**. Mesto Snina taktiež v zmysle § 65 zákona č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov **tvorí úspory deťom s trvalým pobytom na území mesta Snina a pochádzajúcim z nepriaznivého sociálneho prostredia, ktoré sa nachádzajú v detských domoch**. K 31.12.2014 mesto tvorilo úspory pre 3 detí, ktoré sa v súčasnosti nachádzajú v detských domovoch. Mesačná výška finančných prostriedkov na tvorbu úspor je v súlade s § 5 ods. 2 Všeobecne záväzného nariadenia mesta Snina č. 79/2007 o podmienkach poskytovania finančných príspevkov na vykonávanie opatrení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately najmenej jedna dvanástina z 10 % sumy určenej vo výške preukázaných skutočných výdavkov, najviac vo výške priemerných bežných výdavkov na každé miesto podľa plánu zabezpečenia vykonávania rozhodnutí súdu, ktoré sa určia výškou priemerných bežných výdavkov na každé miesto vo všetkých detských domovoch a v detských domovoch pre maloletých bez sprievodu zriadených určenými orgánmi sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately za predchádzajúci kalendárny rok.

V oblasti sociálnej starostlivosti za osobitnú zmienku stojí aj marginalizovaná rómska komunita v meste Snina, keďže Rómovia ako národ bez vlastného ohraničeného územia sú súčasťou mnohých majoritných spoločností aj na území Slovenska. Toto etnikum sa vyznačuje mnohými odlišnosťami a špecifikami, v dôsledku ktorých sú často vytláčaní na okraj spoločnosti a označovaní za marginalizovanú skupinu. Odlišnosti rómskeho etnika,

ktoré sa prejavujú ako v celkovom spôsobe života, tak aj v kultúre, v hodnotovej orientácii alebo vo vzťahu k materiálnym statkom, sú v značnej miere predmetom sociálneho napätia zo strany majority. Rozšíreným fenoménom je u nich vysoká miera nezamestnanosti a jej medzigeneračný prenos v spojení s vysokou mierou sociálnej odkázanosti, nízkou vzdelanostnou úrovňou, zlou zdravotnou situáciou, nevyhovujúcimi hygienickými podmienkami, zlými podmienkami bývania, a teda celkovými životnými podmienkami, v ktorých žijú.

V meste Snina sú Rómovia koncentrovaní v dvoch najväčších komunitách, a to v lokalite „Kostrubáň“ a na sídlisku I, v menšom počte (cca 300) sú rozptýlení medzi majoritné obyvateľstvo mesta. Na základe tzv. pripísanej etnicity je odhadovaný celkový počet Rómov v meste Snina 1 300. Približne 90 % z nich je nezamestnaných. Väčšina z nich svoju nepriaznivú sociálnu situáciu rieši účasťou na menších obecných službách, resp. účasťou na aktivačnej činnosti. K 31.12.2013 bolo z celkového počtu 289 uchádzačov o zamestnanie umiestnených v rámci menších obecných služieb organizovaných mestom Snina 145 Rómov, z celkového počtu 50 uchádzačov o zamestnanie zúčastňujúcich sa na aktivačnej činnosti bolo 33 Rómov. Zamestnanosť rómskej komunity je na pomerne nízkej úrovni, Rómovia zväčša sa uplatňujú v oblasti stavebníctva, v drevospracujúcom priemysle, príp. v oblasti technických služieb pre obyvateľov mesta.

Pomoc rómskym komunitám poskytujú terénne sociálne pracovníčky a asistentky terénnych sociálnych pracovníčok – od 01.10.2010 do 30.09.2012 v rámci projektu CESTA NÁDEJE a od 01.10.2012 v rámci Národného projektu „Terénnej sociálnej práce v obciach“ podporovaného Implementačnou agentúrou pre OP ZaSI. Terénna sociálna práca je zameraná na marginalizované komunity s cieľom zlepšiť životné podmienky osôb ohrozených sociálnym vylúčením prostredníctvom rozvoja terénnej sociálnej práce. Medzi hlavné aktivity projektu patrí obnova a získavanie pracovných návykov znevýhodnených uchádzačov o zamestnanie, poskytovanie poradenstva vo všetkých oblastiach života, prevencia sociálno-patologických javov, sociálna mobilita klienta a sprevádzanie klientov do zdravotníckych zariadení a verejnoprávnych inštitúcií.

Ako príklad dobrej praxe práce s rómskou komunitou na území mesta Snina môže slúžiť **vytvorenie rómskej hliadky**, ktorej úlohou je zabezpečovanie verejného poriadku v rómskych komunitách v podvečerných hodinách. K 31.12.2013 tieto aktivity v rámci menších obecných služieb zabezpečovalo 12 Rómov, z toho 3 v lokalite Kostrubáň a 9 na sídlisku I.

Mnohí z Rómov sa nachádzajú v nepriaznivej sociálnej situácii a poberajú dávku v hmotnej núdzi a príspevky k dávke v hmotnej núdzi. Vzhľadom na skutočnosť, že niektorí z nich uvedenú dávku nevyužívajú na účely, na ktorý sa poskytuje, t.j. nehradia z nej výdavky na zabezpečenie základných životných podmienok (výživa, oblečenie, bývanie a ostatné osobné potreby) pre svoju rodinu, mesto Snina bolo určené ako osobitný príjemca týchto dávok v zmysle ustanovenia § 23 zákona č. 417/2013 Z. z. o pomoci v hmotnej núdzi a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny v Humennom, pracovisko Snina mesačne zasiela na účet Mestského úradu v Snine pre týchto občanov dávky v hmotnej núdzi a príspevky k dávke v hmotnej núdzi. Mestský úrad vykoná zrážku poplatkov spojených s užívaním bytov, nedoplatkov, ktoré má daná osoba voči mestu a iným právnickým osobám. Zvyšok dávky vyplatí v hotovosti v pokladni alebo formou vecnej dávky (objednávka na nákup základných potravín, resp. ošatenia). K 31.12.2013 bol **Mestský úrad v Snine osobitným príjemcom dávok v hmotnej núdzi a príspevkov k dávkam v hmotnej núdzi** v prípade 93 rómskych rodín (v roku 2012 to bolo 87, v roku 2011 to bolo 71 a v roku 2010 72 rómskych rodín).

Inštitút osobitného príjemcu mesto Snina plní aj v prípade prídavkov na deti vyplácaných niektorým rómskym rodinám. Ak na základe písomnej informácie o školskej dochádzke poskytovanej školou vyplynie, že dieťa zanedbáva plnenie povinnej školskej dochádzky (viac ako 15 neospravedlnených hodín mesačne), osobitným príjemcom sa

v zmysle zákona č. 600/2003 Z. z. o prídavku na dieťa a o zmene a doplnení zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov stáva obec, kde má nezaopatrené dieťa trvalý pobyt. V roku 2011 bola z celkového počtu 11 žiakov zanedbávaná povinná školská dochádzka u 7 rómskych detí, v roku 2012 sa tento stav znížil, teda z celkového počtu 7 žiakov to bolo 6 rómskych detí, rovnako tomu bolo aj k 31.12.2013. Mesto Snina plnilo funkciu osobitného príjemcu rovnako aj v prípadoch, keď sa rodina nedokázala postarať o maloleté deti a zabezpečiť im základné životné potreby. V roku 2011 išlo o dve rómske rodiny (celkovo 11 detí), v roku 2012 už len o jednu rodinu (7 detí). Prídavky na deti boli ich zákonným zástupcom poskytované vo vecnej forme, prostredníctvom vystavenia objednávok na nákup základných potravín, ošatenia a školských potrieb v predajniach GVP Potraviny Snina a Katarína Snina. Od novembra 2014 mesto, v záujme rozšírenia možností nákupov, poskytuje sociálne kupóny v hodnote výšky prídavkov na deti pre ich poberateľov v rámci inštitútu osobitného príjemcu. Za sociálne kupóny je možné zrealizovať nákup základných potravín, ošatenia a školských potrieb aj v ďalších predajniach, ako je napr. Tesco, Althan, Agro-milk, Jednota a pod.

Potrebnú sociálnu pomoc občanom mesto Snina realizuje aj prostredníctvom poskytovania **jednorazovej dávky** podľa § 17 zákona č. 417/2013 Z. z. o pomoci v hmotnej núdzi a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a tiež poskytovaním **nevyhnutnej okamžitej pomoci občanovi v náhlej núdzi** v nadväznosti na § 3 ods. 4 zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov. Konkrétne podmienky poskytovania uvedených príspevkov upravuje Všeobecne záväzné nariadenie mesta Snina č. 123/2014 o nakladaní s finančnými prostriedkami v sociálnej oblasti. Od novembra 2012 mesto Snina pristúpilo k úprave predchádzajúceho všeobecne záväzného nariadenia za účelom sprísnenia podmienok poskytovania jednorazovej dávky v hmotnej núdzi, čo sa odzrkadlilo na znížení počtu žiadateľov i vyplatenej sumy (viď tabuľka č. 12). Prijatie nového VZN začiatkom roka 2014 vyplynulo a priori zo zmeny legislatívy, pretože od 1. januára 2014 je účinný nový zákon č. 417/2013 Z. z. o pomoci v hmotnej núdzi a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Tabuľka č. 12: Vývoj počtu žiadostí a vyplatená suma jednorazových dávok v hmotnej núdzi a nevyhnutnej okamžitej pomoci občanovi v náhlej núdzi

Rok	Jednorazové dávky v hmotnej núdzi			Nevyhnutná okamžitá pomoc		
	Počet žiadostí	Počet priznaných	Vyplatená suma v €	Počet žiadostí	Počet priznaných	Vyplatená suma v €
2010	176	164	6 041,00	42	38	5 341,60
2011	173	166	5 335,00	28	20	3 682,00
2012	144	140	4 170,00	17	17	4 170,00
2013	72	59	1 861,00	12	12	2 630,00

Zdroj: oddelenie sociálnych vecí a rodiny MsÚ Snina

Mesto Snina využíva aj možnosti finančnej pomoci prostredníctvom Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Humenné na realizáciu **aktivačnej činnosti**, kde sa zatiaľ pravidelne darí umiestniť 50 uchádzačov o zamestnanie. Priemerný počet uchádzačov o zamestnanie umiestnených na **menších obecných službách** organizovaných mestom Snina sa pohybuje zhruba na úrovni 300.

7.2 Ďalšie sociálne služby a mimovládne organizácie v meste

Na území mesta Snina sú aj ďalší verejní poskytovatelia sociálnych služieb. Prehľad ďalších poskytovateľov sociálnych služieb v meste Snina uvádzame v tabuľke č. 13.

Tabuľka č. 13 – Sociálne služby a mimovládne organizácie v meste

Typ služby	Poznámka
Slovenský zväz zdravotne postihnutých, Okresná rada	Občania so všetkými druhmi zdravotných postihnutí (TP,VP,SP,ZP).
Animoterapeuticko jazdecké centrum Snina	Dôchodcovia, nezamestnaní, občania s telesným postihnutím, občania s mentálnym postihnutím, občania s autizmom, bývalí odchovanci detského domova, deti z problémových rodín, deti s poruchami správania.
Nadácia ProFutura	Nezamestnaní, osamelí rodičia s maloletými deťmi, občania v sociálnej núdzi, občania s telesným postihnutím.
Združenie Rómov pod Vihorlatom	Nezamestnaní, osamelí rodičia s maloletými deťmi, občania v sociálnej núdzi, občania s telesným postihnutím, občania po výkone trestu, občania bez prístrešia, deti z problémových rodín a deti s poruchami správania.
Centrum pedagogicko-psychologických poradenských služieb	Osamelí rodičia s maloletými deťmi, občania s telesným postihnutím, občania so zmyslovým postihnutím, občania s mentálnym postihnutím, občania s duševnou chorobou, občania s autizmom, chronicky chorí občania, obeť domáceho násillia, deti z problémových rodín, deti s poruchami správania. PPP je školské zariadenie, ktoré svoje služby poskytuje deťom a mládeži od predškolského veku až po ukončenie prípravy na povolanie.
Občianske združenie Bocianie deti	Občania v sociálnej núdzi, občania s mentálnym postihnutím, bývalí odchovanci detského domova, deti z problémových rodín, deti s poruchami správania.
Úrad práce sociálnych vecí a rodiny Humenné, detašované pracovisko Snina	Štátna správa v oblasti sociálnych vecí a služieb zamestnanosti a plnenie úloh podľa osobitných predpisov.
Slovenský Červený kríž	Útulok, jedáleň, opatrovateľská služba.
Komunita sestier Božského Vykupiteľa	Strava, poradenstvo, duchovná pomoc, hry s deťmi.

Cirkevné centrum voľné času	Ide o školské zariadenie a základným cieľom je pomoc rodičom pri ľudskej a občianskej výchove ich detí prostredníctvom záujmových útvarov.
Centrum voľného času	Ide o školské zariadenie a základným cieľom je pomoc rodičom pri ľudskej a občianskej výchove ich detí prostredníctvom záujmových útvarov.
Informačné centrum mladých	Práca s deťmi a mládežou, neformálne vzdelávanie, voľno-časové aktivity.
Detský domov Hostovice - Satelit	Výchova a starostlivosť o deti – dočasne nahradiť deťom ich prirodzené rodinné prostredie.
Združenie zdravotne postihnutých „Srdiečko“	Poskytovanie služieb zdravotne postihnutým deťom, organizovanie sociálnej rehabilitácie, realizácia vzdelávacích a iných aktivít slúžiacich ich záujmom. Spolupráca s Centrom sociálnych služieb Zátisie, pre ktoré s pomocou mesta Snina zabezpečili posilňovacie zariadenie a rehabilitačné pomôcky.
Centrum sociálnych služieb Zátisie	Poskytovanie sociálnych služieb podľa zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách v Krízovom stredisku a Rehabilitačnom stredisku.
Občianske združenie „Čhave Kamoro - Deti slnka“	Pomoc pri výchove detí, vzdelávanie detí prostredníctvom aktivít a záujmových krúžkov. Organizovanie víkendových a príležitostných činností pre širokú rómsku verejnosť.
Gréckokatolícka diecézna charita – Sociálne centrum	Sociálne poradenstvo a pomoc pre všetky kategórie občanov.
Gabriela n. o.	Zariadenie pre seniorov, domov sociálnych služieb a špecializované zariadenie.
Arcidiecézna charita Košice	Denný stacionár, opatrovateľská služba v rámci národného projektu „Podpora opatrovateľskej služby“

Zdroj: oddelenie sociálnych vecí a rodiny MsÚ Snina

Ťažko zdravotne postihnutí majú možnosť prostredníctvom úradu práce, sociálnych vecí a rodiny získať príspevky v zmysle zákona č. 447/2008 Z. z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia. Vzhľadom na to, že jeden ťažko zdravotne postihnutý občan môže byť poberateľom viacerých príspevkov, ukazovateľ počtu poberateľov nie je možné považovať za počet občanov s ťažkým zdravotným postihnutím.

Pomerne využívaným príspevkom je príspevok na opatrovanie, prostredníctvom ktorého je občanovi poskytovaná rodinným príslušníkom starostlivosť v domácom rodinnom prostredí. V tabuľke č. 14 je uvedený prehľad príspevkov na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia v okrese Snina. Údaje za okres sú zaznamenané len do roku 2012, údaje za rok 2013 nie je možné uviesť za okres Snina, nakoľko ÚPSVaR už takéto štatistiky za posledný rok nevedie. Údaje za rok 2013 sú len za mesto Snina.

Tabuľka č. 14: Peňažné príspevky na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia v okrese Snina. Rok 2013 údaje za mesto Snina.

Peňažný príspevok na	2010		2011		2012		2013	
	PMP	ČFP	PMP	ČFP	PMP	ČFP	PMP	ČFP
osobnú asistenciu	95	245 000	91	307 290	96	389 000	76	270 629,60
kúpu pomôcky	35	19 000	50	23 000	25	15 000	18	3553,22
výcvik používania pomôcky					3	1 500		
opravu pomôcky							3	195,33
kúpu zdvíhacieho zariadenia	3	27 000	5	37 000	5	41 000	1	5940
kúpu osobného motorového vozidla	13	87 000	12	73 000	12	75 000	5	34 853,64
prepravu	1	1 100	1	1 100	0	0		
úpravu bytu	27	56 025	16	40 000	15	41 000	12	3109,82
úpravu rodinného domu	62	110 000	64	120 000	65	130 000	9	16 459,47
úpravu garáže							2	2746,35
kompenzáciu zvýšených výdavkov	2 980	756 000	3 121	735 000	3 215	880 000	16 729	92 902,65
opatovanie	215	807 000	240	837 000	255	824 000	269	411 309,78

PMP – priemerný mesačný počet poberateľov

ČFP – čerpanie finančných prostriedkov za rok v €

Zdroj: ÚPSVaR Humenné, pracovisko Snina

Do roku 2012 v meste Snina neexistovalo zariadenie sociálnych služieb. Vo februári 2012 svoje služby začal poskytovať neverejný poskytovateľ **Gabriela n.o.** vytvorením zariadenia pre seniorov, domova sociálnych služieb a špecializovaného zariadenia. Kapacita zariadenia k 01.02.2012 bola: 6 miest v domove sociálnych služieb, 24 miest v zariadení pre seniorov a 3 miesta v špecializovanom zariadení. Na základe záujmu o umiestnenie do tohto zariadenia a v súvislosti s dokončením stavebných úprav na druhom poschodí sa kapacita zariadenia zvýšila od 14.08.2013, a to konkrétne v zariadení pre seniorov na 42 miest. Služby tohto zariadenia v roku 2013 využilo 15 občanov mesta Snina.

Na území mesta Snina pôsobí **Centrum sociálnych služieb Zátiešie** (ďalej len „CSS“), ktoré je právnickou osobou zriadenou Prešovským samosprávnym krajom, zapísanou do registra poskytovateľov sociálnych služieb ako poskytovateľ sociálnej služby podľa § 12 ods. 1 písm. c) zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov. CSS poskytuje sociálnu službu v meste Snina v rehabilitačnom stredisku v zmysle zákona o sociálnych službách a zabezpečuje vykonávanie opatrení podľa zákona č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

V **rehabilitačnom stredisku** poskytuje CSS sociálnu službu fyzickej osobe, ktorá je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby podľa prílohy č. 3 zákona o sociálnych službách, fyzickej osobe, ktorá je slabozraká a fyzickej osobe, ktorá je nepočujúca, alebo ktorá má ťažkú obojstrannú nedoslýchavosť. Rehabilitačné stredisko zabezpečuje sociálne služby na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia alebo nepriaznivého zdravotného stavu. Ide o koedukačné zariadenie s kapacitou 18 miest. Poskytuje ambulantnú sociálnu službu, vykonáva odborné činnosti, obslužné činnosti a ďalšie činnosti, zabezpečuje vykonávanie týchto činností a utvára podmienky na ich vykonávanie v rozsahu ustanovenom zákonom o sociálnych službách. V rehabilitačnom stredisku sa poskytuje sociálna rehabilitácia, sociálne poradenstvo na úrovni základného sociálneho poradenstva a špecializovaného sociálneho poradenstva, pomoc pri odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby, stravovanie, upratovanie, zabezpečuje sa záujmová činnosť a pracovná terapia.

Krízové stredisko má kapacitu 16 miest, z toho ambulantná forma 6 miest, pobytová forma 10 miest. Krízové stredisko vykonáva sociálnu prácu, odbornú diagnostiku, pomoc na zvládnutie krízy, výchovu, pomoc pri príprave na školské vyučovanie, liečebno-výchovnú starostlivosť, psychologickú starostlivosť, špeciálno-pedagogickú starostlivosť. Utvára podmienky na prípravu stravy, záujmovú činnosť a kultúrnu činnosť, zabezpečuje stravovanie, zdravotnú starostlivosť, vzdelávanie a prípravu na povolanie, psychologickú starostlivosť, poskytuje bývanie, obslužné činnosť a osobné vybavenie. Opatrenia sociálnoprávnej ochrany a sociálnej kurately sa vykonávajú pre dieťa, plnoletú fyzickú osobu, rodinu, skupinu a komunitu najmä prostredníctvom sociálnej práce, metódami, technikami a postupmi zodpovedajúcimi poznatkom spoločenských vied a poznatkom o stave a vývoji sociálno-patologických javov v spoločnosti. Cieľovou skupinou krízového strediska sú deti, rodina alebo plnoleté fyzické osoby, ktoré sa nachádzajú v krízovej životnej situácii, resp. u ktorých sa vyskytujú poruchy správania, výchovné problémy, vzťahové problémy, agresivita, priestupky, výtržníctvo, záškoláctvo, závislosť, krádeže, lúpeže, zneužívanie, zanedbávanie alebo iné sociálno-patologické javy. Účelom krízového strediska je predchádzanie vzniku krízových situácií v rodine, ochrana práv a právom chránených záujmov detí, predchádzanie prehlbovaniu a opakovaniu porúch psychického, fyzického a sociálneho vývinu detí a zamedzenie nárastu sociálno-patologických javov. Odborní zamestnanci krízového strediska podporujú osobnostný rast dieťaťa, preferujú prácu v tíme, spolupracujú s orgánmi sociálnoprávnej ochrany a sociálnej kurately, so zákonným zástupcom dieťaťa, mestom, školou, políciou a inými orgánmi štátnej správy, poskytovateľmi zdravotnej starostlivosti a inými špecializovanými zariadeniami.

Od januára 2014 zriadila v meste Snina Arcidiecézna charita Košice **Denný stacionár** s kapacitou 20 miest (nielen pre občanov mesta, ale aj z okolitých obcí), spočiatku pre seniorov, neskôr, na základe požiadaviek verejnosti, rozšírili registráciu aj na mladšie vekové kategórie (pri nezmenenej kapacite). Denný stacionár tak navštevujú nielen seniori, ale aj mladí ľudia prevažne s Downovým syndrómom. V dennom stacionári sa poskytuje sociálna služba fyzickej osobe, ktorá je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby podľa prílohy č. 3 zákona a je odkázaná na sociálnu službu v zariadení len na určitý čas počas dňa (§ 40 zákona o sociálnych službách). Mestský úrad v Snina, oddelenie sociálnych vecí a rodiny od začiatku roka 2014 vystavilo 14 rozhodnutí o odkázanosti na túto sociálnu službu. Okrem toho sa charita zapojila aj do národného projektu (Implementačná agentúra pre Operačný program Zamestnanosť a sociálna inklúzia – IA ZaSI) „**Podpora opatrovateľskej služby**“, kde k 1.12.2014 bolo v meste Snina vytvorených 9 pracovných miest pre opatrovateľky.

7.3 Opatrenia sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately

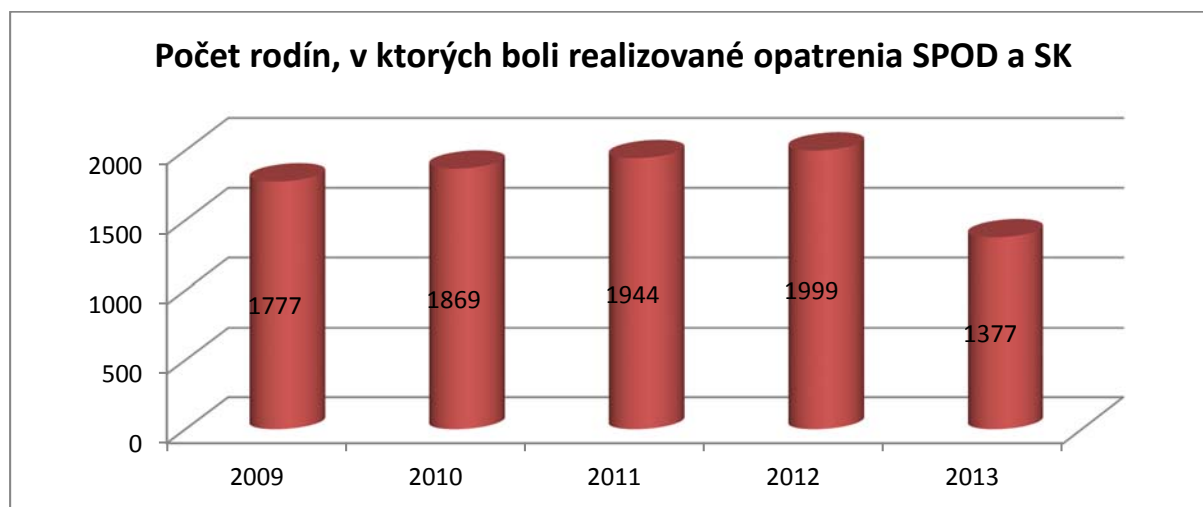
Počet rodín, v ktorých boli vykonávané opatrenia sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately znázorňuje tabuľka č. 15 a graf č. 12. Tieto rodiny sú klientmi sociálnej práce a je nutné u nich realizovať opatrenia smerujúce k náprave a k zamedzeniu prehlbovania patologického stavu v rodine. V okrese Snina od roku 2009 stúpal počet rodín, v ktorých bolo nutné realizovať opatrenia sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, v roku 2013 sa tento stav výrazne zmenil a počet rodín klesol.

Tabuľka č. 15 – Počet rodín, v ktorých boli vykonávané opatrenia sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately

Počet rodín v ktorých boli vykonávané opatrenia SPOD a SK					
Rok	2009	2010	2011	2012	2013
Počet rodín	1 777	1 869	1 944	1 999	1 377

Zdroj: UPSVaR Humenné, detašované pracovisko Snina

Graf č. 12 – Počet rodín, v ktorých boli vykonávané opatrenia sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately

7.4 Financovanie sociálnych služieb a sociálnej pomoci

Celkový rozpočet mesta je tvorený z:

- **podielu na dani z príjmov fyzických osôb** - z výnosu tejto dane mesto musí zabezpečiť financovanie originálnych kompetencií presunutých z orgánov štátnej správy na mesto v rámci decentralizácie verejnej správy na úseku školstva, opatrovateľskej služby, financovania neštátnych školských zariadení a základných umeleckých škôl.
- **dane z nehnuteľností** - člení sa na daň z pozemkov, z bytov, daň zo stavieb a nebytových priestorov. Pre vyrubenie dane je rozhodujúci stav k 1. januáru zdaňovacieho obdobia. Na zmeny skutočností rozhodujúcich pre daňovú povinnosť, ktoré nastanú v priebehu zdaňovacieho obdobia sa neprihliada, ak zákon neustanovuje inak. Predpis daní nadväzuje na platné VZN o miestnych daniach a poplatku na území mesta Snina č. 117/2012.

- **dane za špecifické služby** - sú to príjmy z daní za psa, nevýherné hracie prístroje, za predajné automaty, za ubytovanie, za užívanie verejného priestranstva, za poplatky za komunálny a drobný stavebný odpad a za uloženie odpadu na skládku.
- **príjmy z vlastníctva majetku** - sú to príjmy z prenájmu hnuteľného a nehnuteľného majetku mesta a jeho rozpočtových organizácií a z prenajatých pozemkov mesta.
- **správne poplatky, pokuty a penále, poplatky a platby za služby, poplatky za znečistenie ovzdušia, úroky, ostatné príjmy z výťažkov lotérie a hier, bežné granty a transfery.**

Rozpočet mesta Snina schvaľuje Mestské zastupiteľstvo jednak ako rozpočet na celý rok a jednak ako programový rozpočet mesta Snina na roky 2015 – 2017.

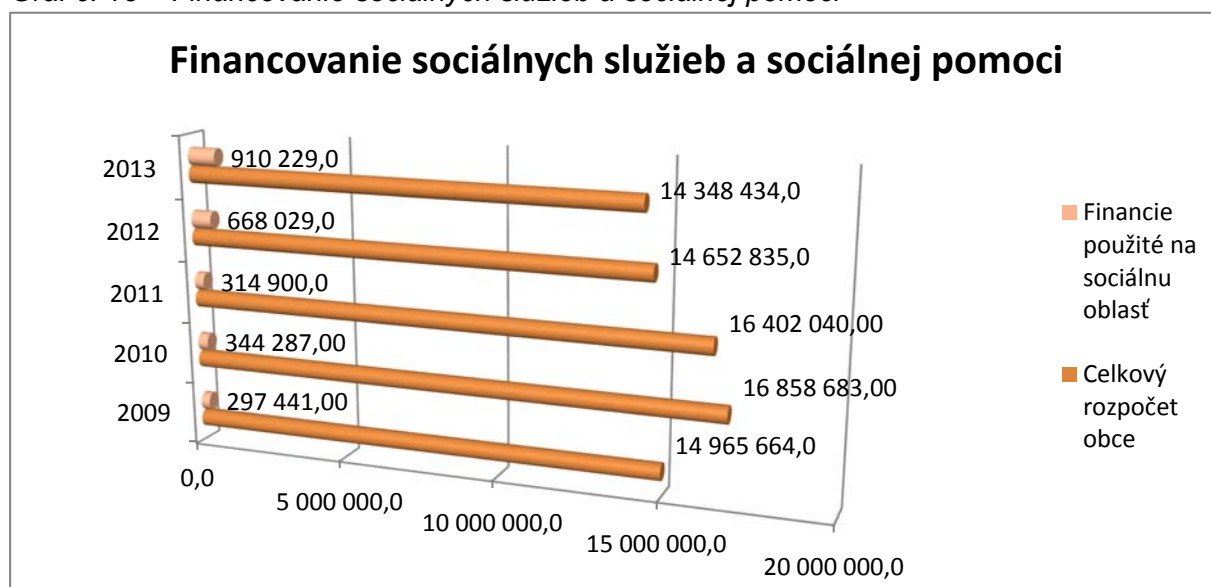
Financovanie sociálnych služieb v meste je pomerne citlivou záležitosťou. Z celkového rozpočtu mesta sú finančné prostriedky každoročne vyčleňované aj na sociálnu oblasť. Percento vyčlenených finančných prostriedkov sa každoročne zvyšuje. V roku 2009 mesto vyčlenilo na sociálnu oblasť 1,98 % prostriedkov z celkového rozpočtu mesta a v roku 2013 to už bolo 6,34 % z celkového rozpočtu mesta. Podiel vyčlenených prostriedkov na sociálnu oblasť sa za sledované obdobie piatich rokov zvýšil o 4,36 %, čo dokazuje, že mesto Snina prispieva na sociálnu oblasť stále viac a snaží sa riešiť sociálne problémy svojich občanov aktívne. Mesto Snina nevie vyčíslieť výšku získaných prostriedkov z grantov a dotácií za sledované obdobie. Rozpočet mesta a financovanie sociálnych služieb v meste Snina od roku 2009 je podrobne znázornený v tabuľke č. 16 a grafe č. 13.

Tabuľka č.16 – Financovanie sociálnych služieb a sociálnej pomoci

Rok	Celkový rozpočet mesta v EUR	Rozpočet mesta na sociálnu oblasť	Podiel v %	Granty a dotácie v EUR
Rok 2009	14 965 664	297 441	1,98	Nedá sa vyčleniť
Rok 2010	16 858 683	344 287	2,04	Nedá sa vyčleniť
Rok 2011	16 402 040	314 900	1,92	Nedá sa vyčleniť
Rok 2012	14 652 835	668 029	4,56	Nedá sa vyčleniť
Rok 2013	14 348 434	910 229	6,34	Nedá sa vyčleniť

Zdroj: MsÚ

Graf č. 13 – Financovanie sociálnych služieb a sociálnej pomoci

7.5 Služby a inštitúcie v meste

Mesto Snina celoročne ponúka bohaté možnosti spoločenského, kultúrneho a športového vyžitia. Na športové aktivity slúži **športová hala a mestský štadión**. Svoju činnosť tu vyvíja 15 športových klubov. V meste sú verejne prístupné tenisové kurty, basketbalové ihriská, fitnesscentrá, hipocvičisko.

V meste sa nachádzajú dva domy kultúry – **Mestský dom kultúry** (spravuje ho Mestský úrad Snina) **Dom kultúry Starina** (spravuje ho Združenie vystaľovalcov zo Stariny). Pôsobí tu štrnásť kultúrnych telies, ktorých činnosť je zameraná na slovenský, rusínsky a rómsky folklór, dychovú hudbu a moderný tanec.

Obľúbeným navštevovaným miestom v Snine je **Galéria Andrej Smolák**. Galéria organizuje výstavy slovenských i zahraničných umelcov. Od roku 1993 organizuje medzinárodné výtvarné festivaly a v r. 2002 začala budovať galériu monumentálnej sochárskej tvorby.

V roku 2013 bol verejnosti sprístupnený zrekonštruovaný **Klasicistický kaštieľ** z roku 1781, ktorý sa stal najvýraznejšou kultúrnou a historickou pamiatkou mesta. Na nádvorí kaštieľa sa nachádza socha Herkula z roku 1841. Kaštieľ v súčasnosti ponúka svoje priestory verejnosti v Muzeálnom oddelení, v Galerijnom oddelení a v spoločenskej sále kaštieľa. V kaštieli sa môžu realizovať kultúrno-výchovne aktivity, do priestorov kaštieľa bola presťahovaná aj mestská knižnica.

Rekreačná oblasť Sninské rybníky sa nachádza približne 3 km od Sniny v doline Bystrého potoka. Pôvodne vznikla pre rozvoj rybárstva, neskôr sa stala známou najmä vďaka prírodným kúpaliskám. Okrem možnosti športového rybolovu (rybník Mlynisko) ponúka výborné možnosti pre pešiu turistiku. Novinkou je biokúpalisko, ktoré bolo v roku 2010 prestavané z pôvodných 3 kúpalísk. Filtrácia vody prebieha v biologickej zóne prostredníctvom vodných rastlín. Prírodný kúpací biotop je rozčlenený na tri časti - priestor pre malé deti (hĺbka do 0,4 m), časť pre neplavcov (hĺbka 1,1 - 1,5 m) a plavecká časť (hĺbka do 3,5 m). Plavecká časť je od neplaveckej oddelená mólom. Areál kúpaliska skrášľuje fontána s umelým potôčikom. V areáli kúpaliska sa nachádza moderné detské ihrisko z drevených prvkov, exteriérové fitness zariadenia, tenisové a multifunkčné ihrisko. Samozrejmosťou je možnosť požičania ležadla.

Samozrejmosťou sú ubytovacie a stravovacie zariadenia rôznej kvality a vybavenosti, ktoré sa nachádzajú nielen v meste, ale aj v jeho okolí.

V meste sa pravidelne konajú rôzne kultúrne a spoločenské podujatia. Z tých najvýznamnejších spomenieme **Dni mesta Snina**, ktoré sú spojené s **Medzinárodným výtvarným festivalom** (Galéria Andrej Smolák), **Sninské divadelné revy**, **Deň tanca**, **Folklór fest** (festival ľudového umenia), **Rock pod kameňom** (festival populárnej hudby), **Ternipen** (rómsky festival), **Stretnutie rodákov** (vysídlených z oblasti vodárenskej nádrže Starina) a **Festival duchovnej piesne**. Veľký záujem je o **mestské trhy**, ktoré samospráva organizuje trikrát ročne. Sú spojené s množstvom kultúrnych podujatí. Tradíciu má v meste i podujatie **Človek, pes a kôň**, ktoré je každoročne stretnutím milovníkov prírody a zvierat.

V súlade s vládny programom ESO – Efektívna, spoľahlivá a otvorená štátna správa zahájil **Okresný úrad Snina** (ďalej OU) poskytovanie služieb pre občanov, klientov v novootvorených priestoroch **klientskeho centra** v budove OÚ na Ul. partizánskej 1057 v Snine. V klientskom centre nájdeme:

- Supervízor, podateľňa, osvedčovanie listín a overovanie podpisov
- Odbor živnostenského podnikania
- Odbor cestnej dopravy a pozemných komunikácií
- Pozemkový a lesný odbor
- Odbor starostlivosti o životné prostredie
- Pokladňa

- Katastrálny odbor

Cieľom klientskeho centra je zabezpečiť kvalitu, transparentnosť a dostupnosť verejnej správy pre občana.

Na území mesta Snina pôsobia ďalšie inštitúcie, poskytujúce služby všetkým občanom. Ich prehľad uvádzame v tabuľke č. 17.

Tabuľka č.17 – Inštitúcie v meste

Typ služby	Poznámka
Obvodné oddelenie policajného zboru	Študentská 1450/13, 069 01 Snina Tel. č. 057/ 7623 333
Slovenská pošta	Študentská 1442, 069 01 Snina Komenského 2661, 069 01 Snina
Mestská polícia	Strojárska 2060, 069 01 Snina Tel. č. 057/ 756 18 12
Mestské kultúrne a osvetové stredisko	Strojárska 2060/95, 069 01 Snina Tel. č. 0915 934 361, 057/762 3635
Colný úrad	Partizánska 1057, 069 01 Snina Tel. č. 057/7625167, 0908 767 653
Daňový úrad	Vihorlatská 1991, 069 50 Snina Tel. č. 057/48 73 202
Sociálna poisťovňa	Budovateľská 2204, 069 01 Snina Tel. č. 057/786 02 11
Turisticko informačná kancelária pri CA UNITUR v Snine	Strojárska 102, 069 01 Snina Tel. č. 421 57/ 16 186, 421 57 768 5735
Kino Centrum	Strojárska 2060/95, 069 01 Snina Tel. č. 057/762 28 87
Galéria Andrej Smolák	Námestie centrum, 069 01 Snina Tel. č. 057/762 43 48
Materské centrum Anjelik	1. mája 882/17, Snina, www.mcanjelik.estranky.sk
Materské centrum Budiček	Pri MŠ Budovateľská 2205/12, Snina, www.msbudovatel'ska-snina.estranky.sk/stranka/materske-centrum-budicek
Mestská knižnica Snina	Kpt. Nálepku 71, 069 01 Snina, v Kaštieli

Centrum voľného času	Kukučínova 2544/7, 069 01 Snina Tel. č. 057/ 7622 418, 0918 538 641
Cirkevné centrum voľného času	Námestie Jána Pavla II. 2059, 069 01 Snina Tel. č. 057/ 7621 555
Bytové družstvo Snina	Budovateľská 2204, 069 01 Snina Tel. č. 057 / 7622 181
Verejnoprospešné služby Snina	Budovateľská 2202/10, 069 01 Snina Tel. č. 057/ 7622 594
Slovenský červený kríž	1. mája 882/17, 069 01 Snina Tel. č. 057/765 90 98, 0903 558 946
Rímskokatolícky farský úrad povýšenia svätého kríža	Námestie Jána Pavla II. 854, 069 01 Snina Tel. č. 057/762 22 34, 0918 601 051
Rímskokatolícky farský úrad Božieho milosrdenstva v Snine	Námestie Božieho milosrdenstva 2845/14, 069 01 Snina Tel. č. 057/758 37 50, 0907/411015
Okresný úrad, Klientske centrum Snina (komplexnejšie vybavenie agendy na jednom mieste)	Partizánska 1057, 069 01 Snina
Úrad práce soc. vecí a rodiny Humenné, pracovisko Snina	Budovateľská 2204/11, 069 01 Snina Tel. č. 057/ 2441 999

Zdroj: www.snina.virtualne.sk

8 ZDRAVOTNÁ STAROSTLIVOSŤ V MESTE SNINA

Zdravotnícka starostlivosť v meste Snina je poskytovaná v nemocnici s celookresnou pôsobnosťou a tiež prostredníctvom súkromných ambulancií.

SWOT analýza „Zdravotníctvo“

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
- vysoká odborná úroveň zdravotníckeho personálu - vyrovnané hospodárenie nemocnice - ukončený proces transformácie nemocnice - kompletná rekonštrukcia a zateplenie vonkajších budov nemocnice - prebiehajúce rekonštrukcie na jednotlivých oddeleniach nemocnice	- v niektorých oblastiach ešte stále nedostatočná vybavenosť kvalitnou modernou zdravotníckou prístrojovou technikou - zastaralý vozový park dopravnej zdravotníckej služby - zvyšovanie počtu prestárleho obyvateľstva v spádovej oblasti nemocnice - zlá sociálno-ekonomická situácia obyvateľstva - nedostatočný objem objednaných výkonov zdravotnej starostlivosti zo strany zdravotných poisťovní - excentrická poloha nemocnice v spádovom území
PRÍLEŽITOSTI	RIZIKÁ
- rozšírenie poskytovania zdravotnej starostlivosti - vybavenie zdravotníckych zariadení kvalitnou a modernou technikou - vyšší štandard ubytovania pre pacientov - zvyšovanie odbornej úrovne zdravotníckeho personálu - rozširovanie siete odborných ambulancií - obnova a skvalitnenie vozového parku dopravnej zdravotnej služby - zdravotnícke zariadenie prvého kontaktu v pohraničnej oblasti pre personál colnej správy a tiež na ošetrovanie migrantov	- redukcia zdravotníckej siete v procese transformácie zdravotníctva - odchod kvalifikovaného zdravotníckeho personálu do vyspelejších regiónov pri zhoršujúcej sa ekonomickej situácii v regióne

8.1 Vznik spoločnosti

Pôvodná Nemocnica s poliklinikou (ďalej len NsP) bola založená v roku 1963, v roku 2005 došlo k zmene právnej formy, príspevková organizácia Nemocnica s poliklinikou Snina, v zmysle ustanovení zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy bola zrušená a dňa 14. 04. 2005 bola zriadená obchodná spoločnosť - Nemocnica Snina, s. r. o. ako organizácia so samostatnou právnou subjektivitou s rovnakým cieľom zabezpečiť zdravotnú starostlivosť v Snine a tiež spádovej oblasti okresu Snina.

Nemocnica Snina, s. r. o. sídli a vykonáva činnosť v nemocničných priestoroch po zrušenej NsP, prenajatých od mesta Snina, ktoré mesto získalo prevodom z majetku štátu (MZ SR) v roku 2003. To sa týka aj energetických zdrojov a časti technického a prevádzkového zariadenia.

V súčasnosti má Nemocnica Snina k dispozícii 169 lôžok v členení: interné oddelenie - 57 + 3 JIS, detské oddelenie - 15, gynekologicko-pôrodné oddelenie - 30, chirurgické oddelenie - 47 + 3 JIS, OAIM - 4, novorodenecké oddelenie - 10. Tiež už v súčasnosti sú zriadené dva stacionáre, a to interný a neurologický. Len počas roku 2012 vykázala Nemocnica Snina na uvedených oddeleniach 5 654 ukončených hospitalizácií. Samostatný vývoj počtu hospitalizovaných pacientov je uvedený v grafe č. 14.

Okrem toho sú významné aj služby poskytované nelôžkovými útvarmi, ktoré významne ovplyvňujú úroveň služieb a to: rádiológia, biochemické a hematologické laboratórium, fyziatria a rehabilitácia, funkčná diagnostika a lekárska služba prvej pomoci pre dospelých, ale aj detská.

Rozsah činnosti, zamestnanci a pracovnoprávne vzťahy boli dňom 01.01.2006 prevzaté Nemocnicou Snina, s.r.o. od zrušenej NsP Snina s výnimkou záchranej služby, ktorú získal iný prevádzkovateľ. V roku 2011 bola ukončená rozsiahla rekonštrukcia nemocničnej budovy, ako aj plná rekonštrukcia pracovne s komplexnou výmenou technického vybavenia vrátane vzduchotechniky, rekonštrukcia kuchyne, niektorých sociálnych zariadení, plošná výmena okien za plastové a úplné zateplenie obvodových múrov.

Technické vybavenie tvorili pri vzniku spoločnosti iba prístroje a zariadenia prenajaté od mesta, a to pôvodné, ktoré mesto získalo od štátu po bývalej NsP, väčšinou už odpísané. Tieto prístroje spoločnosť postupne obmieňa. Vybavenie Nemocnice Snina, s.r.o. bolo doplnené, podrobne viď tabuľka č. 18.

Tabuľka č. 18 – Postupné dovybavenie jednotlivých oddelení prístrojmi

Názov zdravotníckeho prístroja	Oddelenie
Pojazdný RDG Siremobil Compact L	Rádiológia
Kardiotokograf FC700 monitor	Gynekologicko-pôrodné oddelenie
Modulárny monitor Smartising Compact	Chirurgia
Monitor vitálnych funkcií Delta	Oddelenie anestéziológie a intenzívnej medicíny
Monitor vitálnych funkcií Delta	Oddelenie anestéziológie a intenzívnej medicíny
Monitor vitálnych funkcií MEC-1200	Detské oddelenie
Laparoskopické nožnice 2x	Gynekologicko-pôrodné odd., Chirurgia
Impulzná stojanová zváračka	Oddelenie anestéziológie a intenzívnej medicíny
Bicykel ROTOPED Saturn	Fyziatrisko-rehabilitačné oddelenie

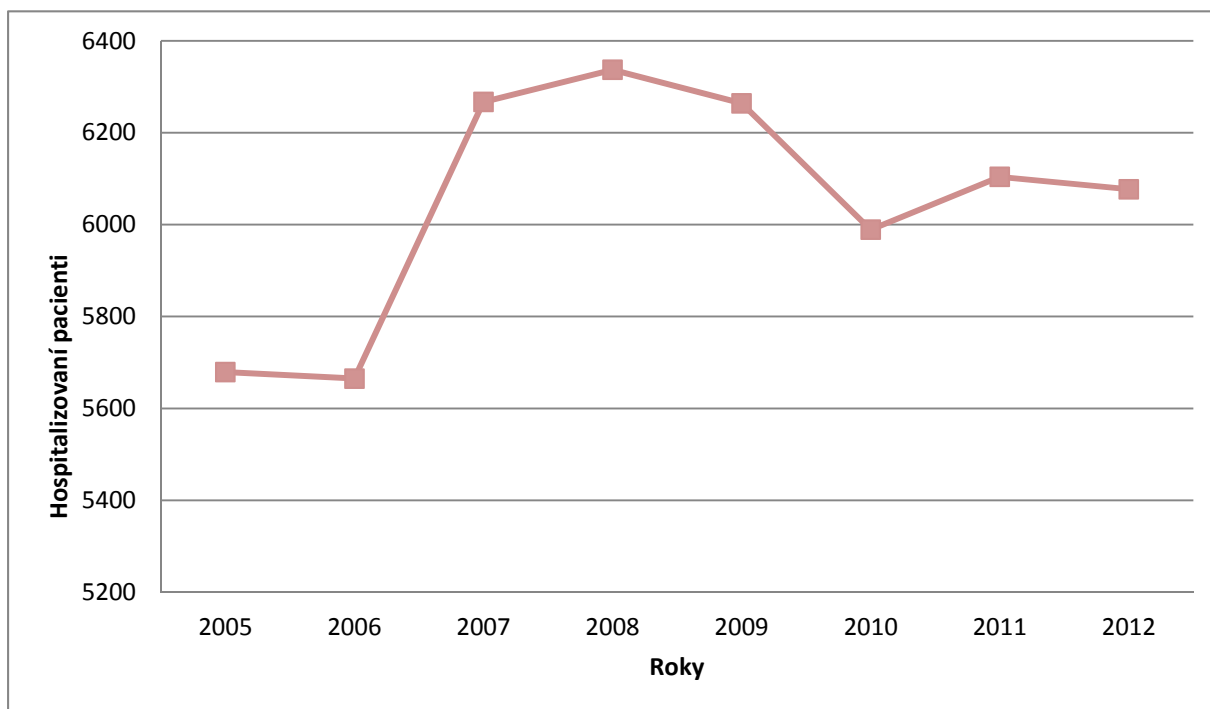
8.2 Ekonomické výsledky

Nemocnica Snina, s.r.o. v porovnaní s rokom 2011, kedy hospodárila pod vplyvom hlavne vonkajších faktorov so stratou, dosiahla v roku 2012 historicky najlepší výsledok hospodárenia od svojho vzniku. Výsledok hospodárenia dosiahol hodnotu 122 tis. €. Nemocnica Snina, na rozdiel od mnohých iných nemocníc, dosahovala už od svojho vzniku vyrovnané hospodárenie, s výnimkou roka 2011.

Spoločnosť je v rámci poskytovaných služieb konkurencieschopná, o čom svedčí fakt, že jej služby sú vyhľadávané aj klientmi z iných regiónov. Spoločnosť je držiteľom certifikátu systému riadenia organizácie EN ISO 9001: 2008 pre oblasť poskytovania zdravotnej starostlivosti a služieb súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti.

V ďalšom vývoji Nemocnice Snina, s.r.o. sa kladie dôraz na skvalitňovanie a rozšírenie zdravotníckych služieb, obnovu a rozširovanie zdravotníckej techniky, zavádzanie nových vyšetrovacích a liečebných metód, ďalšie zavádzanie nadštandardných služieb platených obyvateľstvom.

Graf č. 14: Vývoj počtu hospitalizovaných pacientov v Nemocnici Snina, s. r. o.

Zdroj: Nemocnica Snina, s. r. o.

9 ÚROVEŇ ŠKOLSTVA V MESTE SNINA

Na území mesta Snina pôsobí 9 materských škôl, 7 základných škôl a 3 stredné školy. Deti a mládež v meste Snina tak môžu dostať nielen základné vzdelanie, ale aj kvalitné vzdelanie na stredných školách a odborných školách priamo vo svojom rodnom meste. Vzdelanie tu získava aj veľa detí z okolitých obcí.

9.1 Materské školy

Na území mesta Snina je celkovo 9 materských škôl. Z toho je 6 v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta Snina, 2 škôlky sú súkromné a 1 je cirkevná. Materské školy navštevujú i deti zo sociálne znevýhodneného prostredia. Tieto deti za sledované obdobie navštevovali len škôlky v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta Snina. Počet detí v materských školách sa neustále znižuje bez ohľadu na to, či ide o škôlky v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta, súkromné alebo cirkevné. Je to zapríčinené najmä tým, že sa v meste Snina, ako aj v celom okrese, znižuje počet narodených detí. Počet živonarodených detí v meste Snina klesol od roku 2009 o 22,8 osôb a v okrese Snina o 65 osôb. Materské školy sú tak nútené zvyšovať úroveň poskytovaných služieb, spetrovať a obohacovať ponuku svojich aktivít, prichádzať s novými metódami práce, aby každoročne prilákali nové deti do svojich brán. Podrobný prehľad o počte detí navštevujúcich materské školy v meste Snina od školského roku 2009/2010 je znázornený v tabuľkách č. 19 a 20.

Tabuľka č. 19 – Materské školy v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta

Názov MŠ	Celkový počet žiakov v MŠ (CP) /počet detí zo sociálne znevýhodneného prostredia (SZP)									
	2009/2010		2010/2011		2011/2012		2012/2013		2013/2014	
	CP	SZP	CP	SZP	CP	SZP	CP	SZP	CP	SZP
MŠ Budovateľská	105	1	105	6	97	5	105	2	106	8
MŠ Čsl. armády	68	0	69	21	67	9	65	9	67	10
MŠ Duk. hrdinov	55	0	51	0	61	1	61	2	58	3
MŠ Kukučínova	107	0	110	0	115	4	115	16	117	14
MŠ Palárikova	87	0	80	0	73	8	74	4	78	7
MŠ Perečinska	71	0	66	0	82	7	84	8	93	7

Zdroj: MsÚ – Výkaz o materskej škole Škol 1 – 01 (zber údajov podľa stavu k 20.09. príslušného kalendárneho roka)

Tabuľka č. 20: Materské školy v inej zriaďovateľskej pôsobnosti

Názov MŠ	Celkový počet žiakov v MŠ (CP) / počet detí zo sociálne znevýhodneného prostredia (SZP)									
	2009/2010		2010/2011		2011/2012		2012/2013		2013/2014	
	CP	SZP	CP	SZP	CP	SZP	CP	SZP	CP	SZP
Súkromná MŠ Vihorlatská	91	0	86	0	89	0	66	0	61	0
Súkromná MŠ Komenského	-	-	-	-	-	-	40	0	46	0
Cirkevná MŠ sv. Márie Goretti	68	0	69	0	70	0	83	0	74	0

Pozn.: 1.9.2012 – termín začatia činnosti SMŠ Komenského 2779, Snina

9.2 Základné školy

Na území mesta Snina sa nachádza celkovo 7 základných škôl. Z toho je 5 v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta. Trendom od školského roku 2009/2010 po súčasnosť je neustále znižovanie počtu žiakov navštevujúcich základné školy skoro na všetkých typoch daných škôl. Z tohto prímeru sa vymykajú ZŠ P. O. Hviezdoslava, na ktorej stúpol počet žiakov za sledované obdobie o 19,6 žiaka a Cirkevná spojená škola sv. Cyrila a Metoda na Ul. Švermovej, kde sa zvýšil počet žiakov o 12,8 a taktiež na ZŠ Študentskej, kde stúpol počet žiakov o 5,6 žiaka. Na týchto školách sa neustále zlepšuje ponuka mimoškolských aktivít (krúžková činnosť), školy využívajú nové technológie i metódy učenia sa, a preto sa dá predpokladať, že medzi žiakmi a najmä rodičmi sú vyhľadávanejšími ako tie ostatné.

U väčšiny základných škôl prebehli rekonštrukcie budov, vnútorných i vonkajších priestorov a rovnako aj vybavenia ako sú napr. interaktívne tabule, digitálna knižnica, a pod., pretože školy využili dotácie z eurofondov na svoju obnovu. Školy tak ponúkajú kvalitné vzdelanie v adekvátnych priestoroch s využitím modernej edukačnej techniky pre všetky deti, a to nielen z mesta Snina, ale aj z okolitých obcí.

Podrobný prehľad o počte žiakov navštevujúcich základné školy v meste Snina uvádzame v tabuľkách č. 21 a 22.

Tabuľka č.21 – Základné školy v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta

Názov ZŠ	Celkový počet žiakov v ZŠ (CP) / počet žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia (SZP)									
	2009/2010		2010/2011		2011/2012		2012/2013		2013/2014	
	CP	SZP	CP	SZP	CP	SZP	CP	SZP	CP	SZP
ZŠ Budovateľská	237	15	234	49	218	60	196	61	187	65
ZŠ Komenského	375	30	327	26	306	36	277	29	271	32
ZŠ P. O. Hviezdoslava	344	39	312	44	323	49	347	51	356	53
ZŠ 1. mája	391	32	378	30	358	35	331	40	306	36
ZŠ Študentská	415	64	436	67	444	75	441	66	441	74

Zdroj: MsÚ – Výkaz o základnej škole Škol 3 – 01, Výkaz Škol 4- 01, Protokol o zbere údajov (zber údajov podľa stavu k 15.09. príslušného kalendárneho roka)

Tabuľka č.22 – Základné školy v inej zriaďovateľskej pôsobnosti

Názov ZŠ	Celkový počet žiakov v ZŠ (CP) / počet integrovaných žiakov (IŽ)									
	2009/2010		2010/2011		2011/2012		2012/2013		2013/2014	
	CP	IŽ	CP	IŽ	CP	IŽ	CP	IŽ	CP	IŽ
Cirkevná spojená škola sv. Cyrila a Metoda, Švermová 10	220	0	205	0	216	0	215	0	230	0
Špeciálna ZŠ Komenského	90	0	95	0	86	0	81	0	82	0

Zdroj: MsÚ – Výkaz o počte žiakov Škol 40 – 01 (zber údajov podľa stavu k 15.09. príslušného kalendárneho roka)

9.3 Stredné školy

Gymnázium, Študentská 4, 069 01 Snina

Zriaďovateľ: Prešovský samosprávny kraj

Gymnázium v Snine vzniklo v roku 1953 ako škola, ktorej poslaním je poskytovanie všeobecného vzdelania a príprava študentov na vysokoškolské štúdium. Za 61 rokov existencie sa škola stala odrazovým mostíkom pre ďalší život a štúdium pre vyše štyri tisícky absolventov. Mnohí z nich sa významne uplatnili v rôznych oblastiach života spoločnosti a pre celé generácie učiteľov školy sú tou najlepšou vizitkou.

V súčasnosti na gymnázium študuje 352 študentov v 14 triedach, z toho je 9 tried štvorročného štúdia a 5 tried osemročného štúdia. Škola má 45 zamestnancov, z toho 37 učiteľov. V školskom vzdelávacom programe je prioritou posilnenie vyučovania cudzích jazykov – v škole sa vyučuje anglický, francúzsky, nemecký, ruský a španielsky jazyk. Druhou prioritou je implementácia informačno-komunikačných technológií do vyučovania všetkých predmetov.

Škola sa dlhodobo zapája do rôznych edukačných projektov, čím sa zvyšujú všestranné kompetencie žiakov a učiteľov a zlepšuje sa materiálne vybavenie 18 odborných multimediálnych učební aj ostatných priestorov školy. V škole sa nachádzajú učebne slovenského jazyka a literatúry, cudzích jazykov, matematiky, fyziky, informatiky, chémie, biológie, dejepisu, geografie, výchovných predmetov, laboratória fyziky, chémie, biológie a jazykové laboratórium. V aule školy s kapacitou 130 osôb sa pravidelne uskutočňujú rôzne podujatia, napr. prednášky rôznych osobností spoločenského a vedeckého diania, semináre, besedy, konferencie, videokonferencie, stretnutia s rodičmi, viacgeneračné stretnutia absolventov školy a rôzne spoločenské podujatia, čím škola deklaruje svoju otvorenosť širokej verejnosti.

Zdroj: www.gymsnina.sk, RNDr. Iveta Lazorová, riaditeľka školy

Stredná priemyselná škola, Partizánska 1059/23, Snina

Zriaďovateľ: Prešovský samosprávny kraj

Vznik strednej odbornej školy strojárskoho zamerania v údolí pod Sninským kameňom v pohorí Vihorlat si vyžiadala samotný život. V Snine a v okolí sa rozširovala strojárka výroba, vznikol miestny podnik Vihorlat, a preto bola nevyhnutná výchova stredných technických kádrov. Vznikla Stredná priemyselná škola strojnícka v Snine a dátumom jej zriaďovacej listiny je **1. júl 1960**. Vznikla škola, z ktorej odborníci prúdili nielen do miestneho Vihorlatu, ale aj do jeho závodov v Michalovciach, Medzilaborciach a Sobrancech, do Elektrárne Vojany a do strojárskych závodov do vzdialenejšieho okolia, predovšetkým do VSŽ Košice.

Od 1. septembra 2007 je riaditeľkou školy PaedDr. Alena Romanová. V roku 2008 škola dostala súhlas na otvorenie triedy so študijným odborom technické Lýceum. Tento odbor má posilnené vyučovanie matematiky a fyziky na úrovni gymnázia a je teda veľmi vhodný na prípravu na vysokoškolské štúdium, najmä technického zamerania. V súčasnosti má škola päť študijných odborov: technika a prevádzka dopravy, strojárstvo, elektrotechnika, technické a informačné služby – v strojárstve, technické lýceum. V školskom roku 2014/2015 túto školu navštevuje 136 žiakov.

V roku 2009 a 2010 dochádza k nebyválnemu rozvoju školy, najväčšiemu od čias budovania a zariaďovania novej školy v rokoch 1964 až 1969, kedy škola patrila k najmodernejšie vybaveným. Dostala finančné prostriedky na zakúpenie dvoch nových CNC obrábacích strojov, modernizáciu trhacieho stroja, vybavenie učebne pre dopravu

a elektrotechniku, vybavenie elektrotechnických laboratórií, nákup autoservisnej techniky, doplnenie laboratórií výpočtovou technikou, modernizáciu sociálnych zariadení pri telocvični a nakoniec úplnú modernizáciu telocvične. Od firmy KIA Slovakia škola dostala automobil KIA cee'd na testovanie a demontážne a montážne práce. Škola dostala tiež prostriedky na presťahovanie dielní do menších priestorov, kvôli úspore tepla. Všetko toto zariadenie prispieva k ďalšiemu skvalitneniu praktického vyučovania absolventov, ktorých škola vychovala zatiaľ 6 593.

Zdroj: www.spssnina.edu.sk, Správa o VaV činnosti za školský rok 2013/2014

Stredná odborná škola, Sládkovičova 2723/120, 069 01 Snina
Zriaďovateľ: Prešovský samosprávny kraj

Stredná odborná škola je najmladšou zo stredných škôl v okrese Snina. Jej história sa začala písať presne 1. septembra 2002. Vznikla združením troch odborných stredných škôl: Obchodnej akadémie v Snine, Stredného odborného učilišťa poľnohospodárskeho a Stredného odborného učilišťa strojárskeho v Snine.

Jej najstaršou časťou je SOU poľnohospodárske, pôvodne POU, ktoré vzniklo v školskom roku 1960 - 61. V tomto školskom roku sa na učilišti učilo 110 žiakov pod vedením deviatich pedagogických pracovníkov. V nasledujúcom období štyridsiatich rokov prešlo učilište mnohými vývojovými zmenami. Postupne sa menili učebné odbory, materiálne podmienky, počet žiakov i učiteľský kolektív.

Najmladšou súčasťou tohto celku je Obchodná akadémia, ktorá bola založená v rokoch 1998 - 1999. Obchodná akadémia vyprofiluje samostatného, odborného, ekonomického pracovníka, ktorý sa môže uchádzať aj o štúdium na vysokej škole, najmä ekonomického smeru.

V školskom roku 2002/2003 sa k SOU poľnohospodárskemu a k Obchodnej akadémii pridružilo SOU strojárske Snina a vznikla nová škola - Združená stredná škola, neskôr premenovaná na Strednú odbornú školu, v ktorej v ukončenom školskom roku 2013/2014 študovalo 337 žiakov. Stredná odborná škola zahŕňa:

- a) študijne odbory: obchodná akadémia,
- b) nadstavbové štúdium: vlasová kozmetika, spoločné stravovanie, dopravná prevádzka,
- c) učebné odbory: kaderník, cukrár, kuchár, autoopravár – mechanik, daňové služby.

Zdroj: www.zsssnina.edupage.sk, Správa o VaV činnosti za školský rok 2013/2014

10 VÝVOJ NEZAMESTNANOSTI V MESTE SNINA

V oblasti nezamestnanosti sa situácia ako v okrese Snina, tak aj v samotnom meste vyvíja za posledné roky pomerne nepriaznivo. Zvyšovanie počtu nezamestnaných v dôsledku znižovania počtu pracovných miest paralelne súvisí so zvyšovaním počtu sociálne odkázaných občanov. Miera nezamestnanosti sa dlhodobo pohybuje nad úrovňou celoslovenského priemeru. K 31.12.2013 miera evidovanej nezamestnanosti v okrese Snina bola 20,58 %, z toho nezamestnaných mužov bolo 19,05 % a nezamestnaných žien bolo 22,62 %. Pre porovnanie, miera evidovanej nezamestnanosti k 31.12.2013 sa pohybovala v rámci celého Slovenska na úrovni 14,2 %.

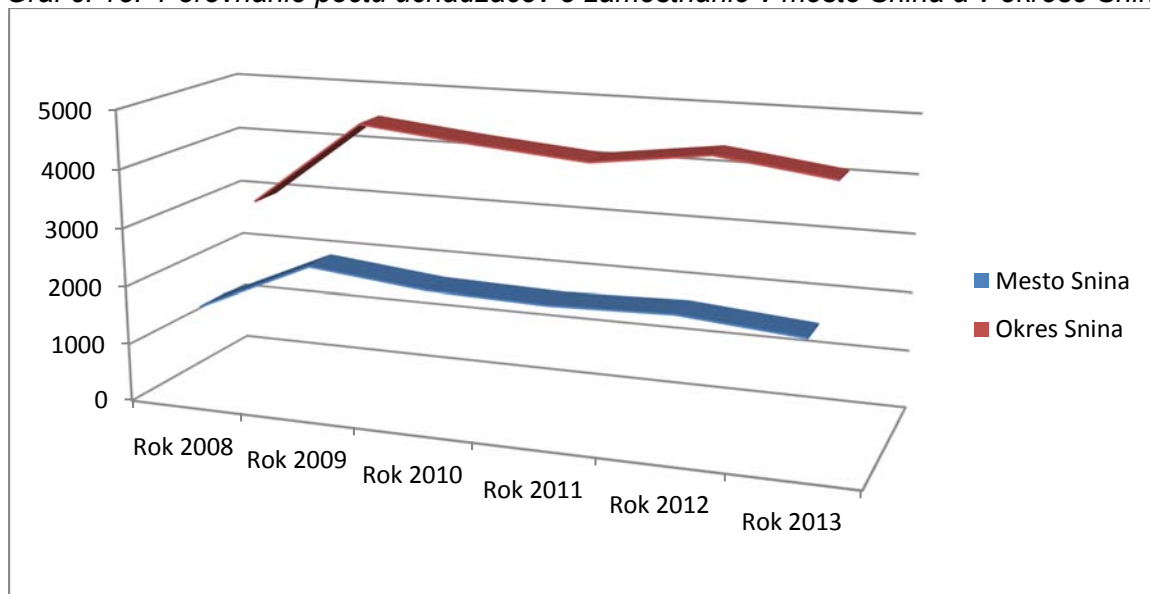
Ekonomicky aktívne obyvateľstvo v okrese Snina predstavuje 18 561 obyvateľov, z toho je 10 595 mužov a 7 966 žien. Vývoj nezamestnanosti v meste Snina v porovnaní s okresom Snina od roku 2008 je uvedený v tabuľke č. 23 a v grafe č. 15.

Tabuľka č.23: Porovnanie počtu uchádzačov o zamestnanie v meste Snina a v okrese Snina

Rok	Mesto Snina			Okres Snina		
	Spolu	Ženy	Muži	Spolu	Ženy	Muži
2008	1 593	821	772	2 982	1 463	1 519
2009	2 471	1 166	1 305	4 495	2 058	2 437
2010	2 263	1 125	1 138	4 284	2 034	2 250
2011	2 206	1 106	1 100	4 110	1 996	2 114
2012	2 263	1 084	1 179	4 371	2 027	2 344
2013	2 094	1 053	1 041	4 109	1 947	2 162

Zdroj: ÚPSVaR Humenné, pracovisko Snina

Graf č. 15: Porovnanie počtu uchádzačov o zamestnanie v meste Snina a v okrese Snina

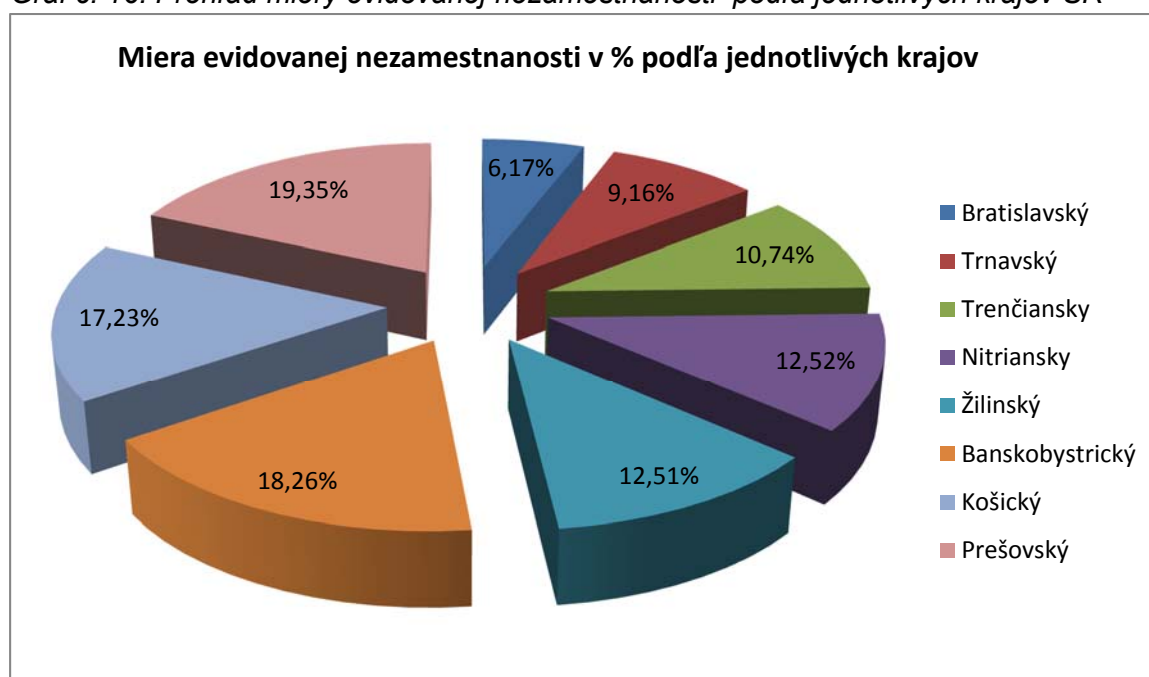

Na dokreslenie celkovej situácie v oblasti nezamestnanosti na území Slovenska uvádzame v tabuľke č. 24 a grafe č. 16 mieru evidovanej nezamestnanosti v percentách podľa jednotlivých krajov k 31.12.2013. Ako nám prehľad ukazuje, nezamestnanosť obyvateľov stúpa podľa krajov od Bratislavského kraja, kde je najnižšia až po Prešovský kraj, kde je nezamestnanosť najvyššia.

Tabuľka č. 24: Miera evidovanej nezamestnanosti v % podľa krajov

	Západné Slovensko				Stredné Slovensko		Východné Slovensko	
	Bratislavský	Trnavský	Trenčiansky	Nitriansky	Žilinský	Bansko-bystriický	Košický	Prešovský
Muži	5,98 %	8,17 %	9,80 %	10,85 %	11,69 %	17,88 %	16,12 %	18,62 %
Ženy	6,38 %	10,36 %	11,96 %	14,65 %	13,62 %	18,68 %	18,66 %	20,31 %
Spolu	6,17 %	9,16 %	10,74 %	12,52 %	12,51 %	18,26 %	17,23 %	19,35 %

Graf č. 16: Prehľad miery evidovanej nezamestnanosti podľa jednotlivých krajov SR

Z hľadiska štruktúry uchádzačov o zamestnanie podľa vzdelania, najpočetnejšou skupinou v meste Snina sú vyučení bez maturity a stredoškóľáci s maturitou. Veková štruktúra uchádzačov o zamestnanie poukazuje na vysoký počet nezamestnaných v produktívnom veku. Nepriaznivo sa vyvíja dlhodobá nezamestnanosť, pribúda počet uchádzačov o zamestnanie evidovaných viac ako dva roky, ktorí sa z rôznych dôvodov (napr. nedostatočná kvalifikácia, vyšší vek, zdravotné obmedzenia a pod.) nedokážu uplatniť na trhu práce a postupne strácajú pracovné návyky. Zvyčajne ide zároveň o občanov sociálne odkázaných a poberajúcich dlhodobu dávku v hmotnej núdzi a príspevky k dávke v hmotnej núdzi, ktorých počet sa každoročne zvyšuje (viď tabuľka č. 25).

Tabuľka č. 25: Štruktúra uchádzačov o zamestnanie v meste Snina podľa vzdelania

Rok	Ukončené vzdelanie								
	Bez vzdel.	Základné vzdelanie	Vyučení	SŠ bez maturity	ÚSV s maturitou	Gymnázium	SOŠ s maturitou	Vyššie vzdel.	Vysokošk. vzdelanie
2011	30	322	746	7	328	83	494	43	153
2012	25	295	801	7	344	88	507	44	152
2013	34	274	701	13	768	90	688	1	191

Zdroj: ÚPSVaR Humenné, pracovisko Snina

V tabuľke č. 26 uvádzame prehľad uchádzačov o zamestnanie v meste Snina podľa veku a podľa dĺžky evidencie. Tabuľka č. 27 znázorňuje vývoj priemerného mesačného počtu poberateľov dávky v hmotnej núdzi a príspevkov k dávke v hmotnej núdzi a čerpanie peňažných dávok v okrese Snina za príslušný rok.

Tabuľka č. 26: Štruktúra uchádzačov o zamestnanie v meste Snina podľa veku a podľa dĺžky evidencie

Rok	Vek uchádzačov o zamestnanie			Dĺžka evidencie uchádzačov o zamest.		
	do 18 rokov	18 – 50 rokov	nad 50 rokov	do 12 mesiacov	13 – 24 mesiacov	nad 24 mesiacov
2011	8	1 782	416	971	428	807
2012	8	1 758	497	997	405	861
2013	6	1 584	504	873	349	872

Zdroj: ÚPSVaR Humenné, pracovisko Snina

Tabuľka č. 27: Vývoj priemerného mesačného počtu poberateľov dávky v hmotnej núdzi a príspevkov k dávke v hmotnej núdzi a čerpanie peňažných dávok za rok v okrese Snina

	2010	2011	2012	2013
Počet poberateľov	2 143	2 261	2 316	1 386
Čerpanie v €	3 406 000	3 452 000	3 515 000	1 559 138,74

Zdroj: ÚPSVaR Humenné, pracovisko Snina

Tabuľka č. 27: Vývoj priemerného mesačného počtu poberateľov štátnych sociálnych dávok a čerpanie peňažných dávok za rok v okrese Snina

	2010	2011	2012	2013
Počet poberateľov	5 936	5 964	6 239	7 393
Čerpanie v €	4 673 000	4 904 000	5 011 000	4 676 178,42

Zdroj: ÚPSVaR Humenné, pracovisko Snina

V dôsledku nedostatku voľných pracovných miest v meste Snina sú často jednou z možných foriem pomoci menšie obecné služby. Priemerný počet uchádzačov o zamestnanie umiestnených na menších obecných službách organizovaných mestom Snina sa pohybuje zhruba na úrovni 300, pričom mesto Snina využíva aj možnosti finančnej pomoci prostredníctvom Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Humenné na realizáciu aktivačnej činnosti, kde sa zatiaľ pravidelne darí umiestniť 50 uchádzačov o zamestnanie.

Za účasť na **menších obecných službách alebo na aktivačnej činnosti** získava uchádzač o zamestnanie aktivačný príspevok k dávke v hmotnej núdzi mesačne vo výške 63,07 €. Uchádzači o zamestnanie realizujú pomocné práce zamerané na zlepšenie života, životného prostredia, ekonomických a sociálnych podmienok obyvateľov mesta Snina v záujme zachovania svojich pracovných návykov. Tieto aktivity im umožňujú aktívne sa podieľať na rozvoji mesta a na jeho zveľaďovaní. S týmto cieľom má mesto Snina snahu naďalej poskytovať možnosti aktivizácie svojim nezamestnaným občanom.

11 CIEĽOVÉ SKUPINY KOMUNITNÉHO PLÁNU SOCIÁLNYCH SLUŽIEB V MESTE SNINA

Analytická časť procesu komunitného plánovania sociálnych služieb a dotazníkový prieskum v meste Snina boli špecificky zamerané na zmapovanie demografickej štruktúry obyvateľov mesta, existujúceho stavu v oblasti poskytovania sociálnych služieb a sociálnej pomoci v meste, ako aj na sumarizáciu potrieb občanov mesta vo vzťahu k sociálnej pomoci a sociálnym službám. Po zhrnutí všetkých relevantných podkladov, prognostických odhadov a špecifikácii prioritných problémov v oblasti sociálnej pomoci a sociálnych služieb, bol proces komunitného plánovania sociálnych služieb v oblasti strategického plánovania zameraný prioritne na štyri nosné cieľové skupiny, a to:

- **Seniori**
- **Ťažko zdravotne postihnutí občania a občania so zdravotnými obmedzeniami**
- **Deti, mládež a rodiny v riziku sociálneho vylúčenia**
- **Spoločensky a sociálne znevýhodnení občania**

V procese tvorby komunitného plánu sociálnych služieb v meste Snina boli ciele a konkrétne opatrenia špecificky orientované na vyššie uvedené cieľové skupiny, pričom boli zohľadňované aj potreby ostatných občanov mesta. Jednotlivé opatrenia boli koncipované tak, aby ich naplnením došlo k uspokojeniu potrieb v oblasti sociálnych služieb a sociálnej pomoci v širšom kontexte, aby ich mohli využívať všetci obyvatelia mesta Snina.

VÍZIA DO ROKU 2025 *Mesto Snina – mesto ústretové potrebám svojich občanov*

11.1 Cieľová skupina - SENIORI

11.1.1 Zdôvodnenie výberu cieľovej skupiny

Štatistický úrad Slovenskej republiky v spolupráci s Výskumným demografickým centrom pri INFOSTATE vypracoval prognózy vývoja obyvateľstva za Slovenskú republiku s časovým horizontom do roku 2025. Podľa najpravdepodobnejšieho variantu sa predpokladá, že Slovensko by malo mať do roku 2025 zhruba 5,2 mil. obyvateľov, čo je v porovnaní s dnešným počtom o 180 tisíc menej. Počet dôchodcov bude pribúdať a naopak, počet obyvateľov v produktívnom veku bude ubúdať. Podiel detí vo veku 0 - 14 rokov sa podľa prognózy v roku 2025 zníži zo súčasných 18 % na 12 % a počet ľudí starších ako 65 rokov sa zvýši zo súčasných 16 % na 18%.

Podľa prognózy vývoja obyvateľstva do roku 2050 Štatistický úrad SR považuje za hlavné charakteristické znaky vývoja obyvateľstva SR v prvej polovici 21. storočia znižovanie prírastku obyvateľstva a taktiež aj jeho starnutie. Proces starnutia obyvateľstva sa bude v najbližších desaťročiach zrýchľovať, a to v dôsledku poklesu počtu narodených detí a predlžovania ľudského života. Predpokladá sa, že najneskôr v priebehu 15 až 20 rokov začne obdobie trvalejšieho úbytku obyvateľstva, ktorý sa zastaví najskôr ku koncu storočia. Kým v súčasnosti pripadajú na jedného 65-ročného seniora dvaja 17-roční tínedžeri, v roku 2050 bude podľa stredného variantu tento pomer opačný, čiže dvaja seniori na jedného tínedžera. Všeobecne sa za seniorov považujú osoby vo veku od 60 rokov. Potreba sociálnych služieb a sociálnej pomoci sa zvyšuje u osôb nad 70 rokov. Ide o skupinu seniorov, u ktorej sa môžu objaviť zdravotné problémy alebo iné obmedzenia.

Analytická časť komunitného plánu sociálnych služieb v meste Snina jednoznačne nepotvrdila vyššie uvedené prognózy, nakoľko v meste došlo za sledované obdobie od roku 2009 k poklesu počtu občanov v poproduktívnom veku oproti dlhodobému priemeru o 439,4 osôb, čo znamená zníženie počtu seniorov v meste. Napriek tomu seniori v meste predstavujú 15,5 % z celkového počtu obyvateľov mesta. Závažným ukazovateľom je fakt, že v meste taktiež klesá počet obyvateľov v produktívnom veku oproti dlhodobému priemeru, a to za sledované obdobie rokov 2009 – 2013 až o 760,4 osôb. Čo znamená, že sa v meste Snina znižuje počet ekonomicky aktívneho obyvateľstva, a preto kategórii seniorov treba venovať z hľadiska plánovania sociálnych služieb zvýšenú pozornosť. U tejto skupiny obyvateľstva ide o rizikové skupiny obyvateľstva z hľadiska ich potrieb a sociálnej odkázanosti. Ide o skupinu občanov, ktorí môžu byť ohrození sociálnym vylúčením z dôvodu veku, pre svoje zdravotné problémy, nedostatkom sociálnych kontaktov, nárastom miery chorobnosti a tým aj závislosti na sociálnej pomoci a sociálnych službách.

Mesto Snina zabezpečuje svojim občanom prioritne terénnu formu sociálnej služby, ktorou je domáca opatrovateľská služba realizovaná v prirodzenom sociálnom prostredí (domácnosti) občana (§ 41 zákona o sociálnych službách). K 31.12.2013 bola táto služba poskytovaná 59 opatrovaným a zabezpečovalo ju 46 opatrovateľiek, ktoré boli v pracovnom pomere s mestom Snina. Od januára 2015 Mesto Snina začne poskytovať tiež celoročnú pobytovú sociálnu službu v novootvorenom **zariadení pre seniorov – Domov pokojnej staroby** (§ 35 zákona o sociálnych službách) ako aj podpornú službu v jedálni pri zariadení pre seniorov (§ 58 zákona o sociálnych službách), ktorá bude poskytovaná ambulantnou aj terénnou formou, to znamená, že v meste bude fungovať aj rozvoz stravy pre cieľovú skupinu. Mesto Snina prevádzkuje dve denné centrá, tzv. kluby dôchodcov (§ 56 zákona o sociálnych službách). Pobytové služby pre seniorov v meste Snina poskytuje aj neverejný poskytovateľ Gabriela n. o. (zariadenie pre seniorov, domov sociálnych služieb a špecializované zariadenie). Nachádza sa tu denný stacionár, ktorý prevádzkuje Arcidiecézna charita Košice v Cirkevnom centre voľného času, okrem voľno-časových aktivít tam seniori majú možnosť rehabilitácie. V meste sa taktiež nachádzajú agentúry domácej ošetrovateľskej starostlivosti tzv. ADOS-y, ktoré poskytujú svoje služby nielen seniorom, ale všetkým občanom, ktorí takéto služby z hľadiska svojho zdravotného stavu potrebujú. V meste nie je zriadená prepravná služba. V minulosti ju mesto prevádzkovalo, ale nakoľko o túto službu nebol zo strany občanov dlhodobý záujem, bola vydaným VZN zrušená. Mesto Snina pre svojich seniorov organizuje mnohé podujatia a spoločenské akcie, z ktorých najdlhšiu tradíciu má Katarínske posedenie a Majáles.

Napriek tomu, že mesto vytvára priestor pre aktívne vyžitie sa svojich seniorov a poskytuje im mnohé sociálne služby, či utvára priestor na poskytovanie sociálnych služieb verejnými i neverejnými poskytovateľmi, v meste stále chýba:

- denné centrum pre seniorov a osoby so zdravotnými obmedzeniami s celodennou prevádzkou, respektíve denný stacionár v správe mesta Snina,
- nedostatočne zabezpečená bezbariérovosť v meste,
- práčovňa,
- služby v oblasti neformálneho vzdelávania, osvetu a prevencie.

Z hľadiska potrebnosti sociálnych služieb a sociálnej pomoci v meste možno vymedziť tieto rizikové skupiny seniorov:

- seniori so zdravotnými problémami, s vážnou chorobou, resp. s ťažkým zdravotným postihnutím alebo invalidní jedinci (jednotlivci, manželia),
- osamelé a ovdovelé, bezdetné ženy/muži vyššieho veku,
- seniori s nízkym príjmom.

11.1.2 SWOT analýza cieľovej skupiny „Seniori“

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
- seniori – nositelia tradícií, morálnych a duchovných hodnôt - seniori – nositelia praktických a teoretických zručností - snaha riešiť svoje problémy, záujem o veci verejné - záujem o spoločenské a voľno-časové aktivity - ochota a schopnosť zapojiť sa do rôznych pracovných aktivít a činností - snaha vzdelávať sa a učiť sa ovládať moderné technológie (PC, mobil) - organizovanie kultúrno-spoločenských aktivít pre seniorov - organizovanie výletov pre seniorov - fungujúca opatrovateľská služba v meste a terénna sociálna práca - ADOS 2 denné centrá - denný stacionár pre dôchodcov a rehabilitácia - Gabriela n. o. - zariadenie pre seniorov, domov sociálnych služieb a špecializované zariadenie - záujem mesta na fungovaní a zaistení sociálnych služieb, - dobré fungujúce oddelenie sociálnych vecí a rodiny mesta Snina	- denné centrum pre seniorov s malou kapacitou v Cirkevnom centre voľného času - málo dostupné sociálne poradenstvo - nedostatočná informovanosť o sociálnych službách, nie sú známe všetky možnosti poskytovania soc. služieb a kde je možné čo vybaviť - málo príležitosti na aktívne trávenie voľného času pre seniorov, - chýbajúce vzdelávacie aktivity - nedostatok dobrovoľníkov - obmedzený rozpočet mesta na realizáciu všetkých opatrení, na rozvoj sociálnych služieb pre seniorov - v meste chýba pracovňa
PRÍLEŽITOSTI	OHROZENIA
- začatie prevádzky v zariadení pre seniorov - Domov pokojnej staroby, január 2015 - využiť priestory zariadenia pre seniorov na prevádzku jedálne, pracovne, zariadenia denného stacionára pre seniorov, prípadne rehabilitáciu - zapojiť do práce s cieľovou skupinou dobrovoľníkov a vytvoriť funkčný systém spolupráce s dobrovoľníkmi - vytvoriť funkčný poradenský, konzultačný a informačný systém pre seniorov - rozšíriť podporné služby pre seniorov v oblasti neformálneho vzdelávania, PC kurzy, jazykové kurzy, tvorivé dielne v denných centrách - podpora kultúrno-spoločenských, prípadne športových aktivít pre seniorov v meste - možnosť získať finančné prostriedky zo štrukturálnych fondov EÚ a iných zdrojov zameraných na podporu riešenia sociálnej inklúzie	- demografický vývoj populácie v komunite, očakávajúci nárast počtu sociálnych kategórií občanov vyžadujúcich väčšiu mieru sociálnych služieb (hroziaca disparita medzi potrebami a možnosťami) - nedostatok finančných prostriedkov na samosprávnej úrovni na výkon kompetencií mesta, v tom aj na zabezpečenie sociálnych služieb - insolventnosť klientov – nízke príjmy; platba za sociálne služby - nedôvera klientov voči novým formám sociálnych služieb - zložitosť implementácie projektov a nedostatočná odborná spôsobilosť, problematiky projektovania - zlé nastavenie grantových programov (nezodpovedajúcich potrebám komunity) - volebný cyklus - legislatívne prekážky – legislatíva nekorešpondujúca s realnými potrebami cieľovej skupiny - nedostatok dobrovoľníkov v meste ochotných zapojiť sa do práce s cieľovou skupinou

11.1.3. Ciele komunitného plánu sociálnych služieb vo vzťahu k cieľovej skupine „Seniori“

- **Cieľ 1 – Rozšíriť ponuku sociálnych služieb v meste o nové typy služieb podľa zákona o sociálnych službách**
- **Cieľ 2 - Rozšíriť podporné služby pre seniorov v oblasti neformálneho vzdelávania a kultúrno-spoločenských aktivít**
- **Cieľ 3 - Komplexné poradenské, konzultačné a informačné služby pre seniorov**

11.1.4 Opatrenia vedúce k naplneniu cieľov

Cieľ 1:	Rozšíriť ponuku sociálnych služieb v meste o nové typy služieb podľa zákona o sociálnych službách
<i>Opatrenie 1.1.</i>	Spustiť do prevádzky zariadenie pre seniorov - Domov pokojnej staroby
<i>Opatrenie 1.2.</i>	Zriadiť v meste denný stacionár pre seniorov
Cieľ 2:	Rozšíriť podporné služby pre seniorov v oblasti neformálneho vzdelávania a kultúrno-spoločenských aktivít
<i>Opatrenie 2.1.</i>	Rozšírenie podporných služieb pre seniorov v oblasti neformálneho vzdelávania
<i>Opatrenie 2.2.</i>	Podporiť a rozšíriť činnosť denných centier pre seniorov
Cieľ 3:	Komplexné poradenské, konzultačné a informačné služby pre seniorov
<i>Opatrenie 3.1.</i>	Vytvoriť funkčný poradenský, konzultačný a informačný systém pre seniorov

11.1.5 Špecifikácia jednotlivých opatrení

Tabuľka č. 1 - Špecifikácia opatrenia 1.1.

Cieľ 1: Rozšíriť ponuku sociálnych služieb v meste o nové typy služieb podľa zákona o sociálnych službách
Opatrenie 1.1: Spustiť do prevádzky zariadenie pre seniorov - Domov pokojnej staroby
Charakteristika opatrenia: V zariadení pre seniorov sa v zmysle § 35 zákona o sociálnych službách poskytuje sociálna služba fyzickej osobe, ktorá dovŕšila dôchodkový vek a je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby, alebo fyzickej osobe, ktorá dovŕšila dôchodkový vek a poskytovanie sociálnej služby v tomto zariadení potrebuje z iných vážnych dôvodov. V zariadení pre seniorov sa poskytuje: - pomoc pri odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby, - sociálne poradenstvo, - sociálna rehabilitácia, - ošetrovateľská starostlivosť, - ubytovanie, - stravovanie, - upratovanie, pranie, žehlenie a údržba bielizne a šatstva, - osobné vybavenie.

V meste Snina poskytuje sociálne služby od februára 2012 neverejný poskytovateľ Gabriela n.o v zariadení pre seniorov, v domove sociálnych služieb a v špecializovanom zariadení. Dovtedy v meste Snina podobné zariadenie neexistovalo. Keďže dopyt po týchto službách stále rastie, mesto Snina reagovalo na potreby svojich občanov a v januári 2012 začalo s výstavbou vlastného Zariadenia pre seniorov - Domov pokojnej staroby. Súčasťou zariadenia je aj jedáleň, v ktorej sa bude poskytovať strava ambulantnou i terénnou formou. V priestoroch daného zariadenia je v budúcnosti možnosť rozšírenia ďalších sociálnych služieb podľa dopytu danej cieľovej skupiny, napr. zriadenie práčovne.
Očakávaný dopad opatrenia: • Rozšírenie ponuky sociálnych služieb podľa zákona o sociálnych službách • Rozvoj svojpomocného riešenia vzniknutých potrieb • Uspokojenie dopytu seniorov po citovanej sociálnej službe • Zvyšovanie zodpovednosti mesta za riešenie lokálnych problémov • Spokojnosť občanov využívajúcich sociálnu službu
Aktivity vedúce k naplneniu opatrenia: A1: Prieskum dopytu v oblasti poskytovania danej služby (už prebehol) A2: Komplexné vyhodnotenie prieskumu, vrátane sumarizácie služieb z hľadiska druhu a rozsahu (už realizované) A3: Dozariadovanie objektu zariadenia pre seniorov (už realizované) A4: Kompletizácia potrebnej dokumentácie a potrebných povolení, registrácia na VÚC (už realizované) A5: Prijatie zamestnancov (v štádiu riešenia) A6: Spustenie zariadenia do prevádzky
Časový harmonogram plnenia opatrenia: január 2015
Zodpovedný realizátor opatrenia: Mestský úrad v Snine
Spolupracujúce subjekty: VÚC, MPSVaR
Počet klientov: kapacita 64 miest
Predpokladané finančné náklady: celkové náklady projektu predstavujú 1 716 707 €, ďalšie náklady vyplynú z prevádzky zariadenia
Zdroje financií: Zo zdrojov EÚ prostredníctvom Regionálneho operačného programu, Prioritná os 2-Infraštruktúra sociálnych služieb, sociálnoprávnej ochrany a sociálnej kurately, Opatrenie 2.1. Infraštruktúra sociálnych služieb, sociálnoprávnej ochrany a sociálnej kurately, vrátane štátneho rozpočtu – 95%
Predpokladané riziká a ohrozenia naplnenia opatrenia: • Nedostatok finančných zdrojov • Nezáujem zo strany cieľovej skupiny prispievať na sociálnu službu • Nezáujem relevantných subjektov spolupracovať
Efektivita: • Podporiť zotrvanie občanov, seniorov v meste • Poskytovanie sociálnych služieb pre seniorov pod jednou strechou - jedáleň, rozvoz stravy, práčovňa, rehabilitácia • Rozšírenie služieb pre seniorov v meste podľa zákona sociálnych službách
Ľudské zdroje: zamestnanci prijatí podľa organizačnej štruktúry zariadenia

Tabuľka č. 2 – Špecifikácia opatrenia 1.2.

Cieľ 1: Rozšíriť ponuku sociálnych služieb v meste o nové typy služieb podľa zákona o sociálnych službách
Opatrenie 1.2.: Zriadiť v meste denný stacionár pre seniorov
Charakteristika opatrenia: Denný stacionár pre seniorov je sociálne zariadenie zriadené podľa § 40 zákona o sociálnych službách, v rámci ktorého sa poskytuje sociálna služba fyzickej osobe, ktorá je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby len na určitý čas počas dňa. V dennom stacionári sa poskytuje a zabezpečuje: - pomoc pri odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby, - sociálne poradenstvo, - sociálna rehabilitácia, - stravovanie, - pracovná terapia, - záujmová činnosť. V rámci denného stacionára sa poskytuje sociálne poradenstvo aj rodine alebo inej fyzickej osobe, ktorá zabezpečuje pomoc fyzickej osobe v domácom prostredí, na účel spolupráce pri sociálnej rehabilitácii. Služby denného stacionára využívajú hlavne seniori, žijúci v rodinách s ekonomicky aktívnymi príslušníkmi rodiny, ktorí im nemôžu poskytnúť celodennú starostlivosť a nechcú ich umiestniť v zariadení pre seniorov, resp. sú čakaťmi na umiestnenie v sociálnom zariadení. V meste Snina poskytuje sociálnu službu v Dennom stacionári Arcidiecézna charita Košice v Cirkevnom centre voľného času. Okrem voľno-časových aktivít tam seniori majú tiež možnosť využiť ponuku zdravotnej rehabilitácie. Kapacita tohto zariadenia je obmedzená. V súčasnej dobe sú seniori aktívni, nechcú sedieť doma, ale taktiež mnohí z nich nechcú byť umiestnení v zariadení pre seniorov natrvalo napriek tomu, že potrebujú pomoc inej fyzickej osoby pri bežných úkonoch sebaobsluhy, pri stravovaní, a preto sa potreba zariadenia takéhoto typu zariadenia ukazuje ako veľmi aktuálna. Denný stacionár dáva klientom priestor na rôzne typy činností a aktivít - psychosociálna rehabilitácia, ergoterapeutické činnosti, aktivizačné programy, využívanie PC, skupinové kondičné cvičenia, priestory pre odpočinok, dohľad nad užívaním liekov, hygienický dohľad, stravovanie, inštitucionálne a sociálne poradenstvo klientom a ich rodinným príslušníkom a pod. Starostlivosť v rámci denného stacionára zabezpečuje kvalifikovaný sociálny pracovník, takže jeho zriadením v meste vzniknú aj nové pracovné príležitosti.
Očakávaný dopad opatrenia: • Funkčné poskytovanie sociálnej služby v súlade s potrebami občanov • Zníženie sociálnej odkázanosti • Zvýšenie kvality života dotknutých skupín občanov • Spokojnosť občanov využívajúcich sociálne služby • Rozvoj svojpomocného riešenia miestnych potrieb • Zvyšovanie zodpovednosti mesta za riešenie lokálnych problémov • Nové pracovné príležitosti v meste Snina
Aktivity vedúce k naplneniu opatrenia: A1: Prieskum dopytu potrieb a monitoring aktuálnych potrieb u seniorov A2: Komplexné vyhodnotenie prieskumu, vrátane sumarizácie služieb z hľadiska rozsahu a závažnosti A3: Výber vhodných priestorov, napríklad v budove zariadenia pre seniorov A4: Spracovanie projektového zámeru, projektovej dokumentácie A5: Rekonštrukcia priestorov pre podmienky denného stacionára A6: Registrácia zariadenia na VUC, príprava potrebných podkladov, materiálov, povolení A7: Získanie finančných prostriedkov

Časový harmonogram plnenia opatrenia: 2015 – 2017
Zodpovedný realizátor opatrenia: Mestský úrad v Snine
Spolupracujúce subjekty: ÚPSVaR, VÚC, mimovládne organizácie
Počet klientov: Presný počet sa teraz nedá presne kvantifikovať
Predpokladané finančné náklady: náklady na rekonštrukciu priestorov, mzdové náklady vrátane odvodov za zamestnávateľa, v prípade zamestnania 1 - 2 zamestnancov prostredníctvom Mestského úradu v Snine
Zdroje financií: MPSVaR SR, VÚC, nadácie, eurofondy a pod.
Predpokladané riziká a ohrozenia naplnenia opatrenia: • Nedostatok finančných zdrojov • Nezájem zo strany cieľovej skupiny prispievať na sociálnu službu • Nevhodné priestory • Nezájem zo strany verejnosti
Efektivita: • Podpora zotrvania občanov mesta v ich prirodzenom prostredí • Fungujúci denný stacionár pre seniorov • Rozšírenie ponuky sociálnych služieb v meste Snina podľa zákona o sociálnych službách
Ľudské zdroje: 1 - 2 sociálni pracovníci

Tabuľka č. 3 – Špecifikácia opatrenia 2.1.

Cieľ 2.: Rozšíriť podporné služby pre seniorov v oblasti neformálneho vzdelávania a kultúrno-spoločenských aktivít
Opatrenie 2.1.: Rozšírenie podporných služieb pre seniorov v oblasti neformálneho vzdelávania
Charakteristika opatrenia: Seniori v meste Snina sú organizovaní v Jednote dôchodcov na Slovensku a vyvíjajú svoju činnosť v dvoch denných centrách. Sú aktívni, zaujíma ich dianie v meste, radi sa zapájajú do organizovania vlastných kultúrnych a spoločenských akcií. Aktívne spolupracovali aj na tvorbe KPSS. Na stretnutiach KPSS výrazne rezonovali požiadavky, súvisiace so sociálnou integráciou seniorov, ich sebarealizáciou a zvyšovaním kvality života seniorov najmä v nasledovných oblastiach: - zvyšovanie gramotnosti a zručností seniorov v oblasti práce s počítačom a s internetom, - sebarealizácia a integrácia do spoločnosti v rámci kultúrnych a spoločenských podujatí, - sprostredkovanie informácií rôzneho typu formou besied, prednášok osvetových a preventívnych podujatí. Mnohí seniori napriek dôchodcovskému veku a aj napriek istým zdravotným obmedzeniam majú záujem žiť aktívny spoločenský život, preto opatrenie 2.1. bolo koncipované tak, aby v rámci možností boli uvedené požiadavky seniorov priebežne a systematicky napĺňané.
Očakávaný dopad opatrenia: • Aktívny život seniorov v meste Snina • Rozšírenie ponuky podporných služieb pre seniorov v meste • Aktívne trávenie voľného času pre seniorov, sociálna integrácia • Účasť na neformálnom vzdelávaní seniorov • Zvýšenie gramotnosti seniorov (PC, internet)

Aktivity vedúce k naplneniu opatrenia:
A1: Monitoring dopytu a potrieb seniorov v oblasti: neformálneho vzdelávania, kultúrno-spoločenských aktivít, preventívnych a osvetových aktivít
A2: Sieťovanie relevantných subjektov za účelom uspokojenia dopytu seniorov
A3: Nadviazanie spolupráce s inštitúciami ochotnými participovať na tomto opatrení
A4: Spracovanie „Akčného plánu“ vrátane personálneho, organizačného, finančného zabezpečenia a časového harmonogramu
A5: Sledovanie projektových výziev na získavanie potrebných financií na realizáciu opatrenia
A6: Podpora zúčastnených subjektov ochotných podieľať sa na vzdelávaní seniorov
A7: Zabezpečenie prezentácie podporných a vzdelávacích programov v radoch seniorov
A8: Priebežné doplnenie akčného plánu podľa ponuky a požiadaviek cieľovej skupiny
Časový harmonogram plnenia opatrenia: 2015 – 2025
Zodpovedný realizátor opatrenia: Mestský úrad v Snine
Spolupracujúce subjekty: VÚC, ÚPSVaR, mimovládne organizácie, denné centrá
Počet klientov: nie je možné určiť, podľa záujmu cieľovej skupiny
Predpokladané finančné náklady: náklady sa nedajú vyčíslieť, záleží od druhu vzdelávacej aktivity, od množstva získaných zdrojov
Zdroje financií: z rozpočtu mesta, granty, dotácie, súkromný sektor
Predpokladané riziká a ohrozenia naplnenia opatrenia:
• Nedostatok finančných zdrojov • Neochota zainteresovaných subjektov spolupracovať • Nezáujem zo strany cieľovej skupiny
Efektivita:
• Aktívne trávenie voľného času seniorov v meste • Podpora neformálneho vzdelávania seniorov • Zvyšovanie gramotnosti (PC, internet) • Participácia seniorov na riešení svojich problémov, sociálny integrácia seniorov
Ľudské zdroje: záleží od realizovaných aktivít, nedá sa presne určiť

Tabuľka č. 4 – Špecifikácia opatrenia 2.2.

Cieľ 2.: Rozšíriť podporné služby pre seniorov v oblasti neformálneho vzdelávania a kultúrno-spoločenských aktivít
Opatrenie 2.2.: Podporiť a rozšíriť činnosť denných centier pre seniorov
Charakteristika opatrenia: V meste Snina sú seniori združovaní jednak v Jednote dôchodcov na Slovensku, jednak v iných občianskych združeniach. Svoju činnosť vyvíjajú tiež vo dvoch denných centrách. Jeden pôsobí v centre mesta v priestoroch Mestského kultúrneho a osvetového strediska a druhý na sídlisku I v priestoroch ZŠ Budovateľská. V záujme mesta je podporovať ich činnosť a prispievať k rozširovaniu činnosti týchto centier. Seniori v centrách sú aktívni, vyvíjajú mnohé kultúrne a spoločenské aktivity, stretávajú sa tu a trávajú spoločne svoj voľný čas, či už posedeniami, debatami alebo tvorivou prácou. V prípade požiadavky je mesto ochotné podporiť rozšírenie klubovej činnosti seniorov, aj nájdením a poskytnutím nových ďalších priestorov v iných častiach mesta, aby bola ich činnosť dostupnejšia pre všetkých seniorov v meste. Rozšírením klubovej činnosti seniorov sa zároveň podporí opatrenie 2.1. Rozšírenie podporných služieb pre seniorov v oblasti neformálneho vzdelávania.

Očakávaný dopad opatrenia:
• Sebarealizácia seniorov; organizovanie záujmovej činnosti, voľno-časových aktivít, vzdelávacích kurzov a výletov, súťaží a spoločenských podujatí • Vytváranie nových denných centier na základe požiadaviek členov centier • Výmena skúsenosti, nadväzovanie nových priateľstiev • Prevencia sociálnej izolácie dotknutej cieľovej skupiny
Aktivity vedúce k naplneniu opatrenia:
A1: Mapovanie dopytu v dotknutej cieľovej skupiny po rozšírení denných centier v meste A2: V prípade záujmu, vyhľadanie vhodných priestorov A3: Úprava priestorov A4: Získavanie financií na klubovú činnosť z iných zdrojov A5: Poskytnutie podpory pri príprave a implementácii projektov A6: Aktívna podpora mesta pre činnosti a aktivity denných centier
Časový harmonogram plnenia opatrenia: 2015 – 2025
Zodpovedný realizátor opatrenia: Denné centrá
Spolupracujúce subjekty: Mestský úrad v Snine, VÚC, mimovládne organizácie,
Počet klientov: celá cieľová skupina
Predpokladané finančné náklady: nedá sa vopred určiť
Zdroje financií: Európsky sociálny fond, MPSVR SR, ÚPSVaR, VÚC, Nadácie – SPP, Markíza, Orange, NADÁCIA SOCIA a iné
Predpokladané riziká a ohrozenia naplnenia opatrenia:
• Nedostatok finančných zdrojov • Pasivita a nezáujem seniorov
Efektivita:
• Rozšírenie činnosti denných centier v meste • Možnosť pre seniorov aktívne sa združovať a realizovať svoje aktivity • Možnosť pre mesto aktívne podporiť činnosti a aktivity cieľovej skupiny
Ľudské zdroje: nedá sa vopred určiť

Tabuľka č. 5 – Špecifikácia opatrenia 3.1.

Cieľ 3.: Komplexné poradenské, konzultačné a informačné služby pre seniorov
Opatrenie 3.1.: Vytvoriť funkčný poradenský, konzultačný a informačný systém pre seniorov
Charakteristika opatrenia: Súčasťou procesu komunitného plánovania sociálnych služieb bol dotazníkový prieskum zameraný na dopyt v oblasti poskytovania sociálnych služieb a sociálnej pomoci v meste Snina. V rámci prieskumu výrazne rezonovala požiadavka občanov zameraná na systematické a pravidelné poskytovanie informácií o činnosti a službách všetkých subjektov v meste Snina, ktoré sa venujú sociálnej problematike, vrátane služieb poskytovaných z úrovne miestnej samosprávy. Vzhľadom na to, že seniori, v súvislosti s ich vyšším vekom a v mnohých prípadoch aj v dôsledku zdravotných obmedzení, majú sťažený prístup k informáciám, opatrenie bolo zamerané na vybudovanie funkčného informačného systému smerom k seniorom tak, aby sprostredkované informácie boli aktuálne a mali dostatočnú výpovednú hodnotu.

Očakávaný dopad opatrenia: - Funkčný informačný systém - Kvalitnejšia informovanosť seniorov mesta Snina o konkrétnych formách sociálnej pomoci a podporných aktivitách pre seniorov
Aktivity vedúce k naplneniu opatrenia: A1: Zosieťovať všetky relevantné subjekty pracujúce so seniormi a poskytujúce služby seniorom v meste Snina (voľno-časové, preventívne, duchovné a podporné aktivity) A2: Spracovať komunikačnú stratégiu medzi relevantnými subjektmi a verejnosťou A3: Vybrať najvhodnejšie alternatívy sprostredkovania informácií seniorom (informačný leták, miestna tlač, Sninská káblová TV, vývesné tabule v meste a pod.) A4: Sfunkčniť a sprístupniť informačný systém širokej verejnosti
Časový harmonogram plnenia opatrenia: 2015 – 2017
Zodpovedný realizátor opatrenia: Mestský úrad v Snine
Spolupracujúce subjekty: organizácie a inštitúcie na území mesta Snina
Počet klientov: celá cieľová skupina
Predpokladané finančné náklady: cca 1 000 € ročne
Zdroje financií: granty a dotácie, rozpočet mesta a pod.
Predpokladané riziká a ohrozenia naplnenia opatrenia: - Nedostatok finančných zdrojov - Neochota zainteresovaných subjektov spolupracovať
Efektivita: Komplexnosť informácií o sociálnej pomoci, podporných a voľno-časových aktivitách sústredených na jednom mieste, dostupné pre cieľovú skupinu
Ľudské zdroje: 1 - 2 osoby

11.2 Cieľová skupina – ŤAŽKO ZDRAVOTNE POSTIHNUTÍ OBČANIA A OBČANIA SO ZDRAVOTNÝMI OBMEDZENIAMÍ

11.2.1 Zdôvodnenie výberu cieľovej skupiny

Zdravotne postihnutí ľudia patria nepochybne do jednej z najviac diskriminovaných skupín spoločnosti a v každodennom živote narážajú na mnohé prekážky, ktoré bránia ich zapojeniu sa do všetkých oblastí spoločenského života. Ľudia so zdravotným postihnutím sa snažia o začlenenie do spoločnosti a chcú sa stať jej rovnoprávnou súčasťou. Medicínsky orientovaný prístup k zdravotne postihnutým sa postupom času vyvinul na sociálny, ktorý sa sústreďuje aj na odhalenie a odstránenie jednotlivých prekážok v rámci rovnosti príležitostí a plnej účasti týchto občanov v každej oblasti života. Zdravotné postihnutie občana často prináša so sebou nielen neschopnosť občana postarať sa o seba, zabezpečiť svoje životné potreby, ale aj zvýšené životné náklady, ktoré si občan nedokáže pokryť vlastným pričinením tak, aby výrazne nepoklesla jeho životná úroveň, prípadne životná úroveň rodiny. Sociálny dôsledok ťažkého zdravotného postihnutia je znevýhodnenie, ktoré má občan s ŤZP v porovnaní so zdravým občanom rovnakého veku, pohlavia a za rovnakých podmienok.

Zdravotne postihnutí majú možnosť prostredníctvom úradu práce, sociálnych vecí a rodiny získať príspevky v zmysle zákona č. 447/2008 Z. z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia (ďalej len ŤZP). Vzhľadom na to, že jeden ťažko zdravotne postihnutý občan môže byť poberateľom viacerých príspevkov, ukazovateľ počtu poberateľov nie je možné považovať za počet občanov s ťažkým zdravotným postihnutím. Pomerne využívaným príspevkom je príspevok na opatrovanie, prostredníctvom ktorého je občanovi poskytovaná rodinným príslušníkom starostlivosť v domácom rodinnom prostredí. Z východiskovej analýzy v procese komunitného plánovania sociálnych služieb vyplynuli tieto najčastejšie využívané kompenzácie občanmi ŤZP za rok 2013 v meste Snina:

• Osobná asistencia	76
• Kúpa pomôcky	18
• Oprava pomôcky	3
• Kúpa zdvíhacieho zariadenia	1
• Kúpa osobného motorového vozidla	5
• Úprava bytu	12
• Úprava rodinného domu	9
• Úprava garáže	2
• Opatrovanie	269
• Kompenzácia zvýšených výdavkov	16 729

Podľa tohto prehľadu sa len ťažko dá určiť koľko je v meste Snina občanov ŤZP a občanov so zdravotnými obmedzeniami, nakoľko niektorí občania využívajú aj viaceré kompenzácie súčasne.

V meste narastá aj počet integrovaných žiakov v materských a základných školách s pomerne závažnými diagnózami - poruchy správania, mentálna retardácia, narušená komunikačná schopnosť, mozgová obrna a pod. Cieľom KPSS pre občanov so zdravotným postihnutím v meste Snina je podporiť ich sociálnu integráciu vo všetkých oblastiach života. Zámerom je poskytovať im adresnú pomoc pri odstraňovaní alebo zmierňovaní sociálnych dôsledkov ich zdravotného postihnutia v oblastiach mobility (pohybu, prepravy a orientácie), komunikácie so spoločenským prostredím, v oblasti sebaobsluhy, prác v domácnosti a v oblasti zvýšených výdavkov. V procese komunitného plánovania sociálnych služieb pre občanov s ŤZP v meste Snina boli zohľadňované nasledovné priority:

- zotrvanie užívateľa v prirodzenom domácom prostredí,
- zachovanie sabaobslužnosti užívateľa,
- podpora samostatnosti užívateľa,
- podpora zamestnanosti zdravotne postihnutých,
- sprostredkovanie kontaktov so spoločenským prostredím,
- pomoc pri zabezpečovaní chodu domácnosti a pomoc pri osobnej hygiene,
- zníženie zdravotných a sociálnych rizík súvisiacich so zdravotnými obmedzeniami,
- pomoc pri presadzovaní ich práv a záujmov.

11.2.2 SWOT analýza cieľovej skupiny „Ťažko zdravotne postihnutí občania a občania so zdravotnými obmedzeniami“

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
- v meste vyvíja svoju činnosť Slovenský zväz zdravotne postihnutých – okresná rada - Mestský úrad má zriadenú chránenú dielňu v rámci Mestskej polície, kde zamestnáva 4 občanov s ŤZP - Animoterapeuticko jazdecké centrum Snina – práca s ľuďmi s telesným a mentálnym postihnutím, poskytovanie hipoterapie - Združenie zdravotne postihnutých „Srdiečko“ - Centrum sociálnych služieb „Zátišie“ – Rehabilitačné stredisko - Gréckokatolícka diecézna charita – Sociálne centrum - Gabriela n. o. – zariadenie pre seniorov, domov sociálnych služieb a špecializované zariadenie - systém kompenzácií z úrovne štátu ÚPSVaR - pozitívny postoj mesta k problematike ŤZP občanov – záujem o skvalitňovanie a sieťovanie sociálnych služieb pre ŤZP - postupné odstraňovanie bariér v meste (verejné budovy a priestranstvá) - školy poskytujú podmienky pre kompletnú integráciu svojich žiakov - ADOS-y - opatrovateľská služba v meste - možnosti pre cieľovú skupinu zapájať sa do spoločenských a kultúrnych aktivít v meste - existujúca štátna podpora (vyplývajúca zo zákona o službách zamestnanosti) pri zamestnávaní občanov s ŤZP a zo zdravotnými obmedzeniami - dobre fungujúce oddelenie sociálnych vecí a rodiny mesta Snina	- stále nedostatočný bezbariérový prístup v meste (verejné budovy, priestranstvá) - nedostatočné možnosti pre ŤZP občanov a občanov so zdravotnými obmedzeniami v oblasti formálneho aj neformálneho vzdelávania - málo príležitostí na aktívne trávenie voľného času pre cieľovú skupinu - nedostatočná informovanosť cieľovej skupiny o poskytovaných sociálnych službách - absentujúca služba v oblasti poskytovania kompenzačných pomôcok - obmedzený rozpočet mesta na realizáciu všetkých opatrení, na rozvoj sociálnych služieb pre danú cieľovú skupinu - nedostatok špecializovaných zariadení na prácu s cieľovou skupinou - nedostatok príležitostí na pracovnú integráciu cieľovej skupiny - slabá spolupráca organizácií pracujúcich s cieľovou skupinou - chýba komplexné informačno-poradenské centrum pre cieľovú skupinu - chýba praktická škola pre cieľovú skupinu - slabá informovanosť a angažovanosť občanov o problematike cieľovej skupiny - nedostatok dobrovoľníkov ochotných pracovať s danou cieľovou skupinou
PRÍLEŽITOSTI	OHROZENIA
- zapojiť do práce s cieľovou skupinou dobrovoľníkov a vytvoriť funkčný systém spolupráce s dobrovoľníkmi - vytvoriť funkčný poradenský, konzultačný a informačný systém pre cieľovú skupinu - rozšíriť podporné služby v oblasti formálneho a neformálneho vzdelávania, PC kurzy, jazykové kurzy, tvorivé dielne v kluboch - podpora kultúrno-spoločenských, prípadne športových aktivít pre cieľovú skupinu v meste - možnosť získať finančné prostriedky zo štrukturálnych fondov EÚ a iných zdrojov zameraných na podporu riešenia sociálnej inklúzie - podporovať vznik chránených dielní, vytvárať v meste chránené pracoviská - zriadiť v meste požičovňu kompenzačných pomôcok	- nedostatok finančných prostriedkov na samosprávnej úrovni na výkon kompetencií mesta, v tom aj na zabezpečenie sociálnych služieb - insolventnosť klientov – nízke príjmy; platba za sociálne služby - nedôvera klientov voči novým formám sociálnych služieb - zložitosť implementácie projektov a nedostatočná odborná spôsobilosť problematiky projektovania - zlé nastavenie grantových programov (nezodpovedajúcich potrebám komunity) - volebný cyklus - legislatívne prekážky – legislatíva nekorešpondujúca s reálnymi potrebami cieľovej skupiny

11.2.3 Ciele komunitného plánu sociálnych služieb vo vzťahu k cieľovej skupine „Ťažko zdravotne postihnutí občania a občania so zdravotnými obmedzeniami“

- **Cieľ 1 - Rozšíriť ponuku sociálnych služieb v meste zameraných na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia, nepriaznivého zdravotného stavu alebo z dôvodu dovŕšenia dôchodkového veku o nové typy služieb podľa zákona o sociálnych službách**
- **Cieľ 2 - Rozšíriť podporné služby pre ťažko zdravotne postihnutých občanov a občanov so zdravotnými obmedzeniami v oblasti vzdelávania a kultúrno-spoločenských aktivít**
- **Cieľ 3 - Podporiť aktívny pracovný život ťažko zdravotne postihnutých občanov a občanov so zdravotnými obmedzeniami**
- **Cieľ 4 - Komplexné poradenské, konzultačné a informačné služby pre ťažko zdravotne postihnutých občanov a občanov so zdravotnými obmedzeniami**
- **Cieľ 5 - Lepšia dostupnosť služieb v meste Snina odstránením existujúcich bariér a realizáciou bezbariérových stavieb**

11.2.4 Opatrenia vedúce k naplneniu cieľov

Cieľ 1:	Rozšíriť ponuku sociálnych služieb v meste zameraných na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia, nepriaznivého zdravotného stavu alebo z dôvodu dovŕšenia dôchodkového veku o nové typy služieb podľa zákona o sociálnych službách
<i>Opatrenie 1.1.</i>	Zriadiť v meste požičovňu kompenzačných a zdravotných pomôcok
Cieľ 2:	Rozšíriť podporné služby pre ťažko zdravotne postihnutých občanov a občanov so zdravotnými obmedzeniami v oblasti vzdelávania a kultúrno-spoločenských aktivít
<i>Opatrenie 2.1.</i>	Zabezpečiť vhodné a dostupné priestory na klubovú činnosť pre ŤZP občanov a občanov so zdravotnými obmedzeniami
Cieľ 3:	Podporiť aktívny pracovný život ťažko zdravotne postihnutých občanov a občanov so zdravotnými obmedzeniami
<i>Opatrenie 3.1.</i>	Podporovať zriaďovanie chránených dielní a chránených pracovísk na území mesta Snina
Cieľ 4:	Komplexné poradenské, konzultačné a informačné služby pre ťažko zdravotne postihnutých občanov a občanov so zdravotnými obmedzeniami
<i>Opatrenie 4.1.</i>	Funkčný informačný systém a systém efektívnej komunikácie inštitúcií a mimovládnych organizácií pracujúcimi s ťažko zdravotne postihnutými občanmi a občanmi so zdravotnými obmedzeniami
Cieľ 5:	Lepšia dostupnosť služieb v meste Snina odstránením existujúcich bariér a realizáciou bezbariérových stavieb
<i>Opatrenie 5.1.</i>	Odstrániť existujúce bariéry v meste Snina na verejných priestranstvách v rámci úradov, verejných inštitúcií, v zariadeniach kultúrneho a spoločenského života

11.2.5 Špecifikácia jednotlivých opatrení

Tabuľka č. 1 – Špecifikácia opatrenia 1.1.

Cieľ 1.: Rozšíriť ponuku sociálnych služieb v meste zameraných na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia, nepriaznivého zdravotného stavu alebo z dôvodu dovŕšenia dôchodkového veku o nové typy služieb podľa zákona o sociálnych službách
Opatrenie 1.1.: Zriadiť v meste požičovňu kompenzačných a zdravotných pomôcok
Charakteristika opatrenia: Medzi služby na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia, nepriaznivého zdravotného stavu alebo z dôvodu dovŕšenia dôchodkového veku v zmysle zákona o sociálnych službách patrí aj požičiavanie pomôcok (§12, písm. c, bod 8). V meste Snina zatiaľ nebola podobná služba zriadená. Občania mesta Snina sa často stretávajú s potrebou zabezpečiť pre seba, resp. pre blízku osobu v dôsledku zhoršenia zdravotného stavu, prípadne v dôsledku vysokého veku špeciálnu zdravotnícku alebo kompenzačnú pomôcku (vozík pre imobilné osoby, polohovateľné zdravotnícke lôžko, chodítko, toaletné kreslo, sedadlo do vane a pod.). Kúpa pomôcky je pre väčšinu občanov nereálna jednak z hľadiska vysokej cenovej náročnosti a nerentability vo vzťahu napríklad k dĺžke používania zariadenia a následného využitia pomôcky po zmene zdravotného stavu. Zámerom navrhovaného opatrenia je zriadiť požičovňu zdravotníckych a kompenzačných pomôcok pre občanov mesta Snina, ktorí si budú zapožičiavať pomôcky podľa dohodnutých pravidiel na nevyhnutý čas vo vzťahu k zdravotnému stavu osoby, ktorá pomôcku potrebuje.
Očakávaný dopad opatrenia: • Zriadenie novej služby v meste podľa zákona o sociálnych službách • Pomoc občanom v nepriaznivej sociálnej situácii z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia, nepriaznivého zdravotného stavu alebo dovŕšenia dôchodkového veku • Kompenzácia sociálnych dôsledkov ťažkého zdravotného postihnutia • Možnosť zriadiť chránené pracovisko
Aktivity vedúce k naplneniu opatrenia: A1: Prieskum dopytu v oblasti poskytovania kompenzačných a zdravotníckych pomôcok A2: Komplexné vyhodnotenie prieskumu vrátane sumarizácie služieb z hľadiska druhu a rozsahu A3: Aktivity za účelom sústredenia pomôcok v priestoroch Mestského úradu v Snine A4: Ponúknuť možnosť poskytovať tieto služby niektorej mimovládnej organizácii alebo súkromnej firme A5: Personálne a materiálno-technické zabezpečenie prevádzky požičovne kompenzačných a zdravotníckych pomôcok A6: Propagácia novovzniknutej služby občanom mesta Snina A7: Začatie poskytovania služby
Časový harmonogram plnenia opatrenia: 2016
Zodpovedný realizátor opatrenia: Mestský úrad v Snine
Spolupracujúce subjekty: mimovládne organizácie, súkromný sektor, Slovenský zväz zdravotne postihnutých
Počet klientov: nedá sa vopred určiť
Predpokladané finančné náklady: cca 30 000 €, podľa vybavenia požičovne

Zdroje financií: Európsky sociálny fond, nadácie, granty, VÚC, ÚPSVaR, MPSVaR SR
Predpokladané riziká a ohrozenia naplnenia opatrenia: • Nedostatok finančných zdrojov • Nezaujem občanov využívať túto službu
Efektivita: • Zriadenie služby za účelom kompenzácie sociálnych dôsledkov ťažkého zdravotného postihnutia • Možnosť opakovaného využitia kompenzačných pomôcok ŤZP občanmi mesta Snina
Ľudské zdroje: 1 osoba - prieskum potrieb, 1 osoba – požičiavanie pomôcok

Tabuľka č. 2 – Špecifikácia opatrenia 2.1.

Cieľ 2: Rozšíriť podporné služby pre ťažko zdravotne postihnutých občanov a občanov so zdravotnými obmedzeniami v oblasti vzdelávania a kultúrno-spoločenských aktivít
Opatrenie 2.1.: Zabezpečiť vhodné a dostupné priestory na klubovú činnosť pre ŤZP občanov a občanov so zdravotnými obmedzeniami
Charakteristika opatrenia: Cieľom tohto opatrenia je podporiť aktívny život ťažko zdravotne postihnutých občanov a občanov so zdravotnými obmedzeniami. V meste Snina svoju činnosť vyvíja Slovenský zväz zdravotne postihnutých, okresná rada. Taktiež tu pôsobia mimovládne organizácie zaoberajúce sa prácou s ťažko zdravotne postihnutými občanmi alebo poskytujúcimi svoje služby tejto cieľovej skupine (viď SWOT analýza cieľovej skupiny). Svoju činnosť vyvíjajú viac či menej aktívne s podporou všetkých dostupných prostriedkov. Mesto Snina má záujem podporovať činnosť takýchto inštitúcií a mimovládnych organizácií pracujúcich s predmetnou cieľovou skupinou poskytovaním vhodných priestorov, finančnou podporou, či vhodným legislatívnym prostredím. Mesto Snina chce podporovať klubovú činnosť organizácií venujúcich sa ŤZP občanom na území mesta Snina.
Očakávaný dopad opatrenia: • Vznik nových klubov pre ŤZP občanov mesta Snina • Podpora klubovej činnosti ŤZP občanov v meste Snina • Rozvoj osobnosti a sociálnej integrácie ŤZP občanov v meste Snina • Rozvíjanie samostatnosti ŤZP občanov
Aktivity vedúce k naplneniu opatrenia: A1: Zmapovanie situácie v prostredí jednotlivých organizácií, ich potrieb a požiadaviek A2: Poskytnutie vhodných priestorov za výhodných podmienok A3: Výber najvhodnejšieho technicko-materiálneho vybavenia klubov A4: Spracovanie projektového zámeru, projektovej dokumentácie A5: Realizácia úprav, rekonštrukcie, stavebné práce A6: Vybavenie a zariadenie klubových priestorov pre ŤZP občanov a občanov so zdravotnými obmedzeniami mesta Snina A7: Sprístupnenie klubových priestorov cieľovej skupine A8: Možnosť vytvorenia chráneného pracoviska
Časový harmonogram plnenia opatrenia: 2016 - 2020
Zodpovedný realizátor opatrenia: Mestský úrad v Snine
Spolupracujúce subjekty: mimovládne organizácie pracujúce s cieľovou skupinou, súkromný sektor, Slovenský zväz zdravotne postihnutých, ÚPSVaR, VÚC, MPSVaR SR

Počet klientov: nedá sa vopred určiť
Predpokladané finančné náklady: od 1 500 € do 25 000 € podľa rozsiahlosti rekonštrukcie
Zdroje financií: Európsky sociálny fond, nadácie, granty, VÚC, ÚPSVaR, MPSVaR
Predpokladané riziká a ohrozenia naplnenia opatrenia: • Nedostatok finančných zdrojov • Neochota relevantných subjektov spolupracovať • Nevhodné legislatívne zmeny
Efektivita: • Systematické a komplexné podchytenie problematiky ŤZP občanov s využitím dostupných a efektívnych prostriedkov
Ľudské zdroje: 1 osoba - prieskum potrieb, cca 2 – 3 osoby realizácia opatrenia

Tabuľka č. 3 – Špecifikácia opatrenia 3.1.

Cieľ 3.: Podporiť aktívny pracovný život ťažko zdravotne postihnutých občanov a občanov so zdravotnými obmedzeniami
Opatrenie 3.1.: Podporovať zriaďovanie chránených dielní a chránených pracovísk na území mesta Snina
Charakteristika opatrenia: Cieľom opatrenia je rozšíriť, resp. vytvoriť nové možnosti pracovnej integrácie pre ťažko zdravotne postihnutých občanov a občanov so zdravotnými obmedzeniami v meste Snina. Mesto takto môže podporovať aktívny pracovný život svojich občanov ŤZP a občanov so zdravotnými obmedzeniami a pomáhať im začleniť sa do normálneho života. Vytváraním pracovných príležitostí v meste, zriaďovaním chránených dielní, či chránených pracovísk mesto dáva priestor pre ŤZP občanov a občanov so zdravotnými obmedzeniami, aby sa stali sebestačnými, finančne nezávislými a spoločensky angažovanými. Mestský úrad má zriadenú chránenú dielňu v rámci Mestskej polície – dispečing a kamerový systém, kde zamestnáva 4 občanov v rámci ŤZP, v prípade rozšírenia kamerového systému je možné tento počet zvýšiť. Pri viacerých opatreniach navrhovaných v KPSS, nielen pre túto cieľovú skupinu, je priestor pre vytváranie chránených pracovísk, napríklad aj opatrenie 1.1. Zriadiť v meste požičovňu kompenzačných a zdravotných pomôcok. Pri realizácii tohto opatrenia sa mesto nezaobíde bez spolupráce podnikateľského a súkromného sektora.
Očakávaný dopad opatrenia: • Vznik nových pracovných miest pre ŤZP občanov mesta Snina • Vznik chránených pracovísk a chránených dielní v meste Snina • Eliminácia sociálnej odkázanosti ŤZP občanov v meste Snina • Zníženie nezamestnanosti ŤZP občanov v meste Snina • Rozvíjanie samostatnosti ŤZP občanov
Aktivity vedúce k naplneniu opatrenia: A1: Analýza rozsahu problému a dopyt A2: Prieskum trhu – dopyt zo strany občanov mesta Snina a okolia vo vzťahu k produkcii chránenej dielne, chráneného pracoviska A3: Návrh rozsahu činností a štruktúry chráneného pracoviska, resp. chránenej dielne A4: Spracovanie projektového zámeru, projektovej dokumentácie A5: Realizácia úprav, rekonštrukcie, stavebné práce A6: Vybavenie a zariadenie priestorov chránenej dielne, resp. chráneného pracoviska A7: Oslovenie súkromného sektora na podporu chránených dielní, chránených pracovísk A8: Vytvorenie pracovných miest na chránenom pracovisku, resp. otvorenie prevádzky chránenej dielne

Časový harmonogram plnenia opatrenia: 2015 – 2025
Zodpovedný realizátor opatrenia: Mestský úrad v Snine v spolupráci so sieťou partnerov
Spolupracujúce subjekty: mimovládne organizácie pracujúce s danou cieľovou skupinou, súkromný sektor, Slovenský zväz zdravotne postihnutých, ÚPSVaR, VÚC, MPSVaR SR
Počet klientov: nedá sa vopred určiť
Predpokladané finančné náklady: nedá sa vopred určiť
Zdroje financií: Európsky sociálny fond, Implementačná agentúra pre Operačný program Zamestnanosť a sociálna inklúzia, nadácie, granty, VÚC, ÚPSVaR, MPSVaR
Predpokladané riziká a ohrozenia naplnenia opatrenia: • Nedostatok finančných zdrojov • Neochota relevantných subjektov spolupracovať • Nevhodné legislatívne zmeny
Efektivita: • Systematické riešenie problematiky pracovnej integrácie ŤZP občanov a občanov so zdravotnými obmedzeniami • Reálne možnosti pracovného uplatnenia pre handicapovaných občanov
Ľudské zdroje: 1 osoba – analytická časť, ostatné sa nedá presne určiť

Špecifikácia opatrenia 4.1.:

Funkčný informačný systém a systém efektívnej komunikácie inštitúcií a mimovládnych organizácií pracujúcimi s ťažko zdravotne postihnutými občanmi a občanmi so zdravotnými obmedzeniami.

Cieľ 4 a následné opatrenie č. 4.1. korešponduje s cieľom 3, opatrením č. 3.1. v rámci cieľovej skupiny „Seniori: „Vytvoriť funkčný poradenský, konzultačný a informačný systém pre seniorov“. Z uvedeného dôvodu opatrenie 4.1. nie je v rámci komunitného plánu sociálnych služieb rozpracované samostatne, nakoľko jednotlivé špecifikácie opatrenia sú vo výraznej miere zhodné, rovnako tak aj aktivity zamerané na naplnenie opatrenia.

Tabuľka č. 4 – Špecifikácia opatrenia 5.1.

Cieľ 5: Lepšia dostupnosť služieb v meste Snina odstránením existujúcich bariér a realizáciou bezbariérových stavieb
Opatrenie 5.1.: Odstrániť existujúce bariéry v meste Snina na verejných priestranstvách v rámci úradov, verejných inštitúcií, v zariadeniach kultúrneho a spoločenského života
Charakteristika opatrenia: V meste Snina občanom s ŤZP a občanom so zdravotnými obmedzeniami na mnohých miestach sťažujú prístup na želané miesto schody a iné bariéry. Problém v tom vidia aj seniori, či mamičky s kočíkmi. Toto opatrenie teda uľahčí život mnohým obyvateľom mesta Snina. ŤZP občania a občania so zdravotnými obmedzeniami vnímajú elimináciu bariér ako veľmi dôležité opatrenie, nakoľko bariéry považujú za vážny problém prístupu k potrebným službám. Existujúce bariéry výrazne ovplyvňujú nielen sociálnu integráciu a sebestačnosť cieľovej skupiny, ale aj dostupnosť na úrady, do verejných budov, k verejným kultúrno-spoločenským a športovým aktivitám a podujatiam v meste.

Očakávaný dopad opatrenia: • Odstránenie existujúcich bariér v celom meste (chodníky, verejné priestranstvá, úrady, či iné verejné služby) • Zlepšenie dostupnosti služieb v meste
Aktivity vedúce k naplneniu opatrenia: A1: Prieskum existujúcich bariér v meste A2: Komplexné vyhodnotenie prieskumu, vrátane kategorizácie existujúcich bariér A3: Spracovanie projektového zámeru orientovaného na odstránenie existujúcich bariér A4: Postupné odstraňovanie existujúcich bariér A5: Zapojenie pracovníkov na aktívnych prácach v meste A6: Získanie finančných prostriedkov
Časový harmonogram plnenia opatrenia: 2015 – 2025
Zodpovedný realizátor opatrenia: Mestský úrad v Snine
Spolupracujúce subjekty: organizácie a inštitúcie na území mesta Snina
Počet klientov: občania mesta Snina
Predpokladané finančné náklady: podľa rozsahu odstraňovaných bariér
Zdroje financií: Európsky sociálny fond, MPSVR SR, ÚPSVaR, VÚC, Nadácie – SPP, Markíza, Orange, NADÁCIA SOCIA, dotácie, rozpočet mesta a pod.
Predpokladané riziká a ohrozenia naplnenia opatrenia: • Nedostatok finančných zdrojov • Neochota zainteresovaných subjektov spolupracovať • Nevhodné legislatívne zmeny
Efektivita: • Kumulácia rôznych zdrojov za účelom odstránenia bariér a zvýšenia dostupnosti • Vyvážené náklady na zabezpečenie opatrenia • Dodržiavanie zákona o bezbariérovosti všetkých stavieb
Ľudské zdroje: zamestnanci Mestského úradu Snina, pracovníci odstraňujúci bariéry

11.3 Cieľová skupina „DETI, MLÁDEŽ A RODINY V RIZIKU SOCIÁLNEHO VYLÚČENIA“

11.3.1 Zdôvodnenie výberu cieľovej skupiny

V meste Snina došlo za obdobie rokov 2009 – 2013 k výraznému nárastu počtu občanov v produktívnom veku až o 920,20 osôb. Z hľadiska plánovania sociálnych služieb je toto dôležitý ukazovateľ, pretože skupina detí a mladých ľudí má v rámci plánovania sociálnych služieb osobitné postavenie. Táto cieľová skupina nie je ohrozená zhoršujúcim sa zdravotným stavom či nedostatkom pracovných miest, napriek tomu je dôležité tejto cieľovej skupine venovať zvýšenú pozornosť.

Vo všeobecnosti možno o dnešných mladých ľuďoch povedať, že je to najcitlivejšia sociálna skupina, ktorú ostro zasiahli sociálne zmeny v spoločnosti v posledných rokoch. Spôsob života a prístup dnešných mladých ľudí k životu má preto dnes iné dimenzie, niekedy ťažko akceptovateľné staršími generáciami vyrastajúcimi v tradičnej kultúre zaťaženej totalitnými praktikami.

Voľný čas zohráva v živote dnešného mladého človeka stále dôležitejšiu úlohu. Nejde v ňom len o funkciu socializačnú, ale rastúci význam nadobúda aj jeho funkcia kompenzačná (vyrovnávanie pracovnej a školskej záťaže) a najmä preventívna (voľno-časové aktivity s možnosťami využitia hodnotových orientácií ako súčasť ochrany pred negatívnymi spoločenskými javmi). Preto dôležitú úlohu v životnom štýle mladého človeka by mal zohrávať aktívny športový pohyb. Nesprávne a neefektívne využívanie voľného času môže mať za následok únik mnohých mladých ľudí do pasivity a ničnerobenia, či k závislostiam rôzneho typu.

Dieťa

Podľa článku I Dohovoru o právach dieťaťa sa pre jeho účely dieťaťom rozumie každá ľudská bytosť mladšia ako osemnásť rokov, pokiaľ podľa právneho poriadku, ktorý sa na dieťa vzťahuje, nie je plnoletosť dosiahnutá skôr. Nadobudnutie plnoletosti v právnom poriadku Slovenskej republiky upravuje Občiansky zákonník (zákon č. 40/1964 Zb. v znení neskorších predpisov). Podľa § 8 odsek 2 Občianskeho zákonníka sa *„plnoletosť nadobúda dovŕšením osemnásteho roku. Pred dosiahnutím tohto veku sa plnoletosť nadobúda len uzavretím manželstva. Takto nadobudnutá plnoletosť sa nestráca ani zánikom manželstva ani vyhlásením manželstva za neplatné“*.

Mládež

Pojem mládež právny poriadok Slovenskej republiky nepozná. Vo verejnosti rezonuje pojem mládež jednak vo význame sociologickom ako sociálno-demografická skupina, ale súčasne aj vo význame psychologickom ako životná fáza (mladosť). V oboch prípadoch sa jej bezprostredne dotýkajú významné spoločenské zmeny, ktoré vyvolávajú zmenu spôsobu života. Mladosť podľa všeobecných spoločenských predstáv je osobitnou samostatnou fázou života, ktorá potrebuje „spoločensky chránený, ale slobodný priestor“, ktorý zbavuje mládež úloh a starostí života dospelých a je vyhradený na učenie a prípravu na ďalší život. Preto je nevyhnutné počas tejto fázy zabezpečiť slobodný priestor a možnosti pre úspešný rast, nadobudnutie vzdelania a kvalifikácie.

Pomoc rodinám s deťmi, rodiny v riziku sociálneho vylúčenia

V rámci pomoci mnohopočetným rodinám a v záujme zvyšovania pôrodnosti, a tým aj stavu obyvateľstva, mesto Snina v súlade so Všeobecne záväzným nariadením mesta Snina č. 85/2007 poskytuje občanom s trvalým pobytom v meste Snina **jednorazový finančný príspevok pri narodení tretieho a ďalšieho dieťaťa** vo výške 165,97 €. Nepriaznivá sociálna situácia v meste spôsobuje znižovanie pôrodnosti, najmä pri rozširovaní rodiny o tretie a ďalšie dieťa.

Mesto Snina v zmysle § 28 zákona o sociálnych službách prevádzkuje tiež **Nízkoprahové denné centrum pre deti a rodinu** ambulantnou formou. Nízkoprahové centrum bolo zriadené v roku 2010 v priestoroch Materskej školy na Budovateľskej ulici. Rôzne aktivity a práce v záujmových krúžkoch v nízkoprahovom centre prebiehajú od pondelka do piatka. Cieľovou skupinou sú deti a mládež, ktorých rodičia sa nachádzajú v hmotnej núdzi a ktoré majú znížený prah v akejkoľvek oblasti (správanie, vedomosti, zručnosti, motorika a pod.). Denná návštevnosť je zhruba 20 – 30 detí. Výsledky práce s deťmi sa odzrkadľujú v podobe rôznych ocenení z oblasti výtvarnej výchovy, divadla, tanca a ďalších kultúrnych i duchovných aktivít.

Deťom z rodín, ktoré sa nachádzajú v hmotnej núdzi, sú v spolupráci s úradom práce, sociálnych vecí a rodiny a s jeho finančnou podporou, poskytované **dotácie na podporu výchovy k stravovacím návykom a k plneniu školských povinností dieťaťa ohrozeného sociálnym vylúčením** v zmysle zákona č. 544/2010 Z. z. o dotáciách. Mesto Snina taktiež v zmysle § 65 zákona č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov **tvorí úspory deťom**

s trvalým pobytom na území mesta Snina a pochádzajúcim z nepriaznivého sociálneho prostredia, ktoré sa nachádzajú v detských domoch. K 31.12.2014 mesto tvorilo úspory pre 3 detí, ktoré sa v súčasnosti nachádzajú v detských domovoch.

Na území mesta Snina pôsobí **Centrum sociálnych služieb Zátisie** (ďalej len „CSS“), ktoré je právnickou osobou zriadenou Prešovským samosprávnym krajom. CSS poskytuje sociálnu službu v meste Snina v **rehabilitačnom stredisku** v zmysle zákona o sociálnych službách a zabezpečuje vykonávanie opatrení podľa zákona č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov v **krízovom stredisku**. V prípade núdze, ak sa rodina ocitne na ulici bez strechy nad hlavou, má mesto k dispozícii dva sociálne byty na Ul. Palárikovej 1603, kde je možné takéto rodiny dočasne umiestniť. Nie je to však komplexné riešenie takýchto problémov.

Možnosti voľno-časových aktivít v meste Snina pre deti a mládež

Na území mesta Snina pôsobí celkovo 14 kultúrnych telies, ktorých činnosť je zameraná na slovenský, rusínsky a rómsky folklór, dychovú hudbu a moderný tanec. V týchto krúžkoch sa venujú aj deťom a mládeži. V meste sa nachádza Základná umelecká škola, kde sa deti majú možnosť vzdelávať hrou na hudobné nástroje, pohybovo sa rozvíjať v tanečnom krúžku, či tvorivo pracovať vo výtvarných krúžkoch. V meste svoju činnosť vyvíja 15 športových klubov. Dobré výsledky dosahujú deti a mládež najmä v dvoch Zápasníckych kluboch, vo futbalovom klube, vo volejbale a rovnako aj v iných športových odvetviach. V meste sú vybudované detské ihriská, ktoré sú rozmiestnené na sídliskách a sú vhodné aj pre najmenšie deti. V meste pôsobia tiež materské centrá, detské centrum Elá Hop, Centrum voľného času, Cirkevné centrum voľného času, Animoterapeuticko jazdecké centrum. Mesto poskytuje pre rodiny s deťmi veľa možností na trávenie voľného času a aktívne vyžitie sa. Funguje tu kino, ktoré bolo v roku 2014 digitalizované, viackrát do roka sa tu realizujú trhy, organizujú sa koncerty, či iné spoločenské podujatia. Na týchto akciách si nájde každá generácia niečo zaujímavé a podnetné.

11.3.2 SWOT analýza cieľovej skupiny „Deti, mládež a rodiny v riziku sociálneho vylúčenia“

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
• záujem mesta na fungovaní a zaistení sociálnych služieb • jazyková zdatnosť mladých ľudí, počítačová gramotnosť • pracovitosť, flexibilita, cieľavedomosť mladých ľudí, snaha uplatniť sa v živote • ochota podieľať sa na živote mesta, dobrovoľníci • nízkoprahové denné centrum pre deti a rodinu • Centrum sociálnych služieb Zátisie • Základná umelecká škola • materské centrá • Detské centrum Elá Hop • centrá voľného času • mládežnícky parlament • 14 kultúrnych telies • 15 športových klubov • detské ihriská	• nedostatočná informovanosť detí a mládeže o ponuke služieb • chýba zariadenie núdzového bývania v prípade nepredvídanej a život ohrozujúcej situácie • absentujúce podporné služby - poskytovanie sociálnej služby v dennom centre, sociálne poradenstvo • chýba vyhľadávacia činnosť rodín v riziku sociálneho vylúčenia • negatívne rodinné vzory (závislosť v rodine, násilie) • nedostatok vlastných finančných zdrojov komunity na rozvoj sociálnych služieb • nedostatok dobrovoľníkov medzi mladými ľuďmi • neochota mladých ľudí podieľať sa na dianí v meste, mladí sú málo organizovaní • chýba domov na pol ceste pre mladých ľudí

• Slovenský Červený kríž • Centrum pedagogicko – psychologických poradenských služieb • ÚPSVaR Humenné, pracovisko Snina, oddelenie sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately	odídených z detského domova, po skončení poskytovania sociálnej služby v inom zariadení, po skončení náhradnej starostlivosti alebo po skončení ochrannej výchovy • sociálna izolácia handicapovaných detí a mládeže • slabá spolupráca medzi inštitúciami pracujúcimi s deťmi, mládežou a rodinou
PRÍLEŽITOSTI	OHROZENIA
• ochota inštitúcií pracujúcimi s deťmi a mládežou podieľať sa na riešení problémov, spolupracovať • zapojiť do práce s cieľovou skupinou dobrovoľníkov a vytvoriť funkčný systém spolupráce s dobrovoľníkmi • podpora a rozvoj mládežníckeho dobrovoľníctva • zriadiť v meste zariadenie núdzového bývania • vybudovať v meste komunitné centrum • rozšíriť pôsobnosť Nízkoprahového denného centra pre deti a rodinu • vybudovať domov na pol ceste • podporiť vytváranie pracovných miest pre handicapovaných mládež – chránené dielne, chránené pracoviská • podpora sociálnej integrácie handicapovanej mládeže • možnosť získať finančné prostriedky zo štrukturálnych fondov EÚ a iných zdrojov zameraných na podporu riešenia sociálnej inklúzie, využitie dotácií zo štátnej správy	• demografický vývoj populácie v komunite, očakávajúci nárast počtu sociálnych kategórií občanov vyžadujúcich väčšiu mieru sociálnych služieb (hroziaca disparita medzi potrebami a možnosťami) • nedostatok finančných zdrojov • neochota mládežníckych dobrovoľníkov participovať na realizácii opatrení • zlá ekonomická situácia (pretrvávajúca finančná kríza) • stereotypy a predsudky v rodinách a spoločnosti • zložitosť implementácie projektov a nedostatočná odborná spôsobilosť problematiky projektovania • zlé nastavenie grantových programov (nezodpovedajúcich potrebám komunity) • volebný cyklus • legislatívne prekážky – legislatíva nekorešpondujúca s reálnymi potrebami cieľovej skupiny

11.3.3 Ciele komunitného plánu sociálnych služieb vo vzťahu k cieľovej skupine „Deti, mládež a rodiny v riziku sociálneho vylúčenia“

- **Cieľ 1 - Podpora činnosti a aktivít zameraných na rozvoj práce s deťmi a mládežou**
- **Cieľ 2 – Reálne možnosti sociálnej integrácie pre handicapované deti a mládež**
- **Cieľ 3 – Funkčný systém krízovej intervencie a sociálnej pomoci pre deti, mládež a rodiny v riziku sociálneho vylúčenia**

11.3.4 Opatrenia vedúce k naplneniu cieľov cieľovej skupiny „Deti, mládež a rodiny v riziku sociálneho vylúčenia“

Cieľ 1:	Podpora činnosti a aktivít zameraných na rozvoj práce s deťmi a mládežou
<i>Opatrenie 1.1.</i>	Podpora mládežníckeho dobrovoľníctva
<i>Opatrenie 1.2.</i>	Participácia detí a mládeže na živote mesta a školy
Cieľ 2:	Reálne možnosti sociálnej integrácie pre handicapované deti a mládež
<i>Opatrenie 2.1.</i>	Podporovať činnosť mimovládnych organizácií a inštitúcií, ktorých cieľovou skupinou sú handicapované deti a mládež
Cieľ 3:	Funkčný systém krízovej intervencie a sociálnej pomoci pre deti, mládež a rodiny v riziku sociálneho vylúčenia
<i>Opatrenie 3.1.</i>	Zriadiť v meste zariadenie núdzového bývania
<i>Opatrenie 3.2.</i>	Vybudovať domov na pol ceste
<i>Opatrenie 3.3.</i>	Vytvoriť účinný informačný systém a systém efektívnej komunikácie mimovládnych organizácií a relevantných organizácií pracujúcich s deťmi mládežou a rodinami v meste Snina (oblasť voľno-časových, preventívnych a podporných aktivít)

11.3.5 Špecifikácia jednotlivých opatrení

Tabuľka č. 1 – Špecifikácia opatrenia 1.1.

Cieľ 1: Podpora činnosti a aktivít zameraných na rozvoj práce s deťmi a mládežou
Opatrenie 1.1.: Podpora mládežníckeho dobrovoľníctva
Charakteristika opatrenia: Cieľom tohto opatrenia je systematická, cieľavedomá a účinná podpora mládežníckeho dobrovoľníctva pre danú cieľovú skupinu; zabezpečiť rovnosť príležitostí pre mladých ľudí bez ohľadu na pohlavie, rasu, vyznanie, národnosť, príslušnosť k politickej, či inej skupine obyvateľstva a zabezpečiť finančnú podporu činnostiam rozvíjajúcim danú aktivitu.
Očakávaný dopad opatrenia: • Participácia mladých ľudí na dobrovoľníckej práci v meste • Zmysluplné a efektívne využívanie voľného času • Výmena skúseností, získanie nových poznatkov v danej oblasti • Nadväzovanie nových kontaktov
Aktivity vedúce k naplneniu opatrenia: A1: Prezentácia dobrovoľníckej práce a získavanie dobrovoľníkov z radov mládeže v meste A2: Vytváranie príležitostí pre dobrovoľníkov A3: Podpora a rozvoj vzdelávania v oblasti dobrovoľníckej práce A4: Získanie finančných prostriedkov na podporu a rozvoj mládežníckeho dobrovoľníctva – zapojenie sa do programov FINANČNEJ PODPORY EÚ MLÁDEŽ ERASMUS + a iné.
Časový harmonogram plnenia opatrenia: 2015 – 2025

Zodpovedný realizátor opatrenia: Mestský úrad v Snine
Spolupracujúce subjekty: mimovládne organizácie, základné a stredné školy
Počet klientov: nevieme presne vopred určiť (mladí ľudia z mesta)
Predpokladané finančné náklady: nedá sa presne určiť, podľa druhu aktivít
Zdroje financií: MPSVaR SR, IUVENTA, Európsky sociálny fond, granty, VÚC a pod.
Predpokladané riziká a ohrozenia naplnenia opatrenia: • Nezaujem zo strany mládeže spolupracovať • Nedostatok finančných prostriedkov na podporu a rozvoj mládežníckeho dobrovoľníctva • Nevhodné projektové výzvy • Neochota inštitúcií pracujúcich s mládežou spolupracovať
Efektivita: • Dobrovoľnícka služba v meste prostredníctvom mládeže • Systematická, cieľavedomá a účinná podpora mládežníckeho dobrovoľníctva v obci
Ľudské zdroje: nedá sa určiť, záleží od druhu aktivít

Tabuľka č. 2 – Špecifikácia opatrenia 1.2.

Cieľ 1: Podpora činnosti a aktivít zameraných na rozvoj práce s deťmi a mládežou
Opatrenie 1.2.: Participácia detí a mládeže na živote mesta a školy
Charakteristika opatrenia: Cieľom tohto opatrenia je podporiť detí 5. - 9.ročníkov k vytváraniu žiackych školských rád. Stredoškoláci sa aktivizujú v mládežníckom parlamente. Stretávajú sa pravidelne v priestoroch mestského úradu, zúčastňujú sa na zasadaniach komisií, najmä komisie mládeže a športu a na zasadnutí mestského zastupiteľstva. Toto zoskupenie detí a mladých ľudí má zabezpečiť lepšie prepojenie činnosti žiakov s pedagogickými pracovníkmi a vedením školy; byť nápomocné vedeniu školy predkladaním návrhov a nápadov pri organizovaní aktivít pre žiakov, priebežne oboznamovať a informovať ostatných žiakov s realizovanými aktivitami školy a aktivizovať ostatných spolužiakov do činnosti. Takýmto spôsobom sa môžu deti a mládež taktiež zapojiť do diania v meste, vyjadriť svoj názor, predložiť návrhy, zúčastňovať sa rokovaní mestského parlamentu prostredníctvom svojich zástupcov, ktorí budú zastupiteľstvu tlmočiť ich požiadavky. Cieľom tohto opatrenia je podpora činnosti mládežníckeho parlamentu.
Očakávaný dopad opatrenia: • Zlepšenie vzájomných vzťahov • Seberealizácia detí a mládeže • Snaha detí a mladých ľudí realizovať svoje nápady a predkladať návrhy • Spestrenie žiackeho a študentského života • Možnosť mesta prispievať k zlepšeniu spoločenského života detí a mladých ľudí (vypočutie a realizácia ich návrhov) • Hľadanie spoločných postupov v organizovaní mimoškolskej činnosti
Aktivity vedúce k naplneniu opatrenia: A1: Výber koordinátorov žiackych školských rád a mládežníckeho parlamentu – vyškolenie koordinátorov pre prácu s cieľovou skupinou A2: Podporiť vznik a založenie žiackych školských rád na druhom stupni základných škôl A3: Podporiť vznik detských a mládežníckych parlamentov

A4: Rozvíjať štruktúrovaný dialóg s mládežou na úrovni školy a mesta A5: Zapojenie organizácií pracujúcich s deťmi a mládežou na území mesta Snina A6: Získanie finančných prostriedkov - zapojenie sa do programov FINANČNEJ PODPORY EÚ PRE MLÁDEŽ ERASMUS a iné.
Časový harmonogram plnenia opatrenia: 2015 – 2025
Zodpovedný realizátor opatrenia: základné a stredné školy
Spolupracujúce subjekty: Mestský úrad v Snine, mimovládne organizácie
Počet klientov: žiaci a študenti v meste Snina
Predpokladané finančné náklady: nedá sa vopred určiť, záleží od jednotlivých aktivít
Zdroje financií: MPSVR SR, IUVENTA, Európsky sociálny fond, granty, Mestský úrad, VÚC a pod.
Predpokladané riziká a ohrozenia naplnenia opatrenia: • Pasivita žiakov a študentov, nezáujem • Neochota zo strany vedenia školy • Nevhodný kandidát na koordinátora žiackych školských rád
Efektivita: • Participácia detí a mládeže na živote mesta a školy • Rozvíjanie mimoškolskej činnosti • Rozvíjanie komunikačných zručností u žiakov a študentov • Schopnosť presadzovať svoje návrhy a požiadavky
Ľudské zdroje: žiaci základných škôl a stredných škôl, pedagógovia, 1 – 2 koordinátori

Tabuľka č. 3 – Špecifikácia opatrenia 2.1.

Cieľ 2.: Reálne možnosti sociálnej integrácie pre handicapované deti a mládež
Opatrenie 2.1.: Podporovať činnosť mimovládnych organizácií a inštitúcií, ktorých cieľovou skupinou sú handicapované deti a mládež
Charakteristika opatrenia: V našom meste žijú medzi nami handicapované deti a mládež. Mesto Snina nemôže z mnohých dôvodov (finančných, legislatívnych) prevádzkovať vlastné zariadenia zamerané na prácu s handicapovanými deťmi a mládežou, má však snahu podporovať už existujúce zariadenia v ich činnosti. Mesto Snina chápe ich potreby a chce sa podieľať na riešení ich problémov. Či už je to finančná pomoc, úľavy na daniach, poskytnutie priestorov na aktivity a iné. Dôležité je podporovať komunikáciu medzi týmito inštitúciami a spoluprácu, aby cieľová skupina mala všetky informácie o ponuke týchto služieb v meste. K takýmto inštitúciám patria materské školy, ktoré majú triedy zamerané na integráciu detí s rôznymi formami postihnutia, sú to triedy na základných školách, v ktorých sa vzdelávajú handicapované deti spolu so zdravými deťmi a sú to tiež mnohé mimovládne organizácie, ktoré zastrešujú činnosť zameranú na handicapované deti a mládež. Medzi mnohými to je napríklad občianske združenie „Srdiečko“, ktoré združuje deti s rôznymi formami kombinovaných postihnutí navštevujúcich Centrum sociálnych služieb „Zátišie“. Toto centrum tiež prevádzkuje Rehabilitačné stredisko. Animoterapeuticko-jazdecké centrum poskytuje svoje služby aj deťom a mladým ľuďom s rôznymi druhmi postihnutia, majú tu možnosť hipoterapie a animoterapie. Mesto Snina nezabúda na túto dôležitú skupinu svojich občanov a je pripravené pomáhať.

Očakávaný dopad opatrenia: • Dobre fungujúce a rozvíjajúce sa inštitúcie a mimovládne organizácie zaoberajúce sa prácou s handicapovanými deťmi a mládežou • Pestrá ponuka služieb a možnosť výberu aktivít či inštitúcií pre cieľovú skupinu • Podpora sociálnej integrácie pre handicapované deti a mládež v meste • Aktívne a zmysluplné trávenie voľného času danej cieľovej skupiny • Aktívna účasť mesta Snina pri aktivitách s handicapovanými deťmi a mládežou
Aktivity vedúce k naplneniu opatrenia: A1: Sietovanie inštitúcií zaberajúcimi sa handicapovanými deťmi a mládežou v rámci mesta A2: Vytváranie legislatívneho prostredia v meste na ich podporu (nielen finančnú) A3: Vypracovanie „Akčného plánu“ na podporu inštitúcií zaoberajúcimi sa prácou s handicapovanými deťmi a mládežou
Časový harmonogram plnenia opatrenia: 2015 – 2025
Zodpovedný realizátor opatrenia: Mestský úrad v Snine
Spolupracujúce subjekty: mimovládne organizácie, základné školy, materské školy
Počet klientov: handicapované deti a mládež mesta Snina
Predpokladané finančné náklady: nedá sa presne určiť, podľa požiadaviek subjektov
Zdroje financií: MPSVR SR, IUVENTA, Európsky sociálny fond, granty, Mestský úrad Snina, VÚC a pod.
Predpokladané riziká a ohrozenia naplnenia opatrenia: • Neochota dotknutých subjektov spolupracovať • Pasivita a nezáujem so strany cieľovej skupiny • Nevhodné legislatívne prostredie • Nedostatok finančných prostriedkov
Efektivita: • Dobre fungujúce inštitúcie a mimovládne organizácie, ktorých klientmi sú handicapované deti a mládež pri nízkom finančnom zaťažení mesta • Nastavenie spolupráce medzi inštitúciami • Výmena informácií, skúsenosti a dobrej praxe
Ľudské zdroje: 1 koordinátor z Mestského úradu Snina

Tabuľka č. 4 – Špecifikácia opatrenia 3.1.

Cieľ 3.: Funkčný systém krízovej intervencie a sociálnej pomoci pre deti, mládež a rodiny v riziku sociálneho vylúčenia
Opatrenie 3.1.: Zriadiť v meste zariadenie núdzového bývania
Charakteristika opatrenia: Definícia zariadenia núdzového bývania v zmysle § 29 ods. 1 zákona o sociálnych službách: „V zariadení núdzového bývania sa poskytuje sociálna služba fyzickej osobe, na ktorej je páchané násilie, fyzickej osobe, ktorá je obeťou obchodovania s ľuďmi, osamelej tehotnej žene a rodičovi alebo rodičom s deťmi, ktorí nemajú zabezpečené ubytovanie, alebo nemôžu z vážnych dôvodov užívať bývanie, a fyzickej osobe, ktorá dovŕšila dôchodkový vek alebo ktorá je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby a nemá zabezpečené ubytovanie alebo nemôže z vážnych dôvodov užívať bývanie“. Za vážny dôvod sa v rámci tejto legislatívy považuje najmä: živelná pohroma, požiar, ekologická havária alebo priemyselná

havária. V súčasnosti má mesto Snina k dispozícii pre takéto prípady dva sociálne byty na Ulici Palárikovej 1603. Nie je to však zariadenie núdzového bývania, môže sa stať, že tieto byty budú pridelené záujemcom, ktorí spĺňajú podmienky aj na dlhší čas a budú v prípade potreby obsadené. Preto mesto Snina potrebuje zariadenie núdzového bývania, kde bude priestor na poskytovanie vyššie uvedenej sociálnej služby. Zriaďovateľom zariadenia núdzového bývania podľa § 81 písm. d) bod 1 môže byť vyšší územný celok, preto mesto môže svoju požiadavku predložiť VÚC.
Očakávaný dopad opatrenia: • Poskytnutie sociálnej služby v krízovej životnej situácii deťom, fyzickým osobám a rodinám v meste Snina • Funkčné a dostupné zariadenie núdzového bývania ako nástroj pomoci
Aktivity vedúce k naplneniu opatrenia: A1: Predloženie požiadavky na zriadenie zariadenia núdzového bývania na VÚC A2: Výber vhodných voľných priestorov v meste Snina na zariadenie núdzového bývania A3: Vyhodnotenie existujúcich bariér a potrebnej rekonštrukcie vybraných priestorov A4: Príprava podkladov v zmysle platnej legislatívy, získanie finančných prostriedkov A5: Spracovanie projektového zámeru orientovaného na úpravu priestorov; prípadne na rekonštrukciu priestorov, vrátane odstránenia existujúcich bariér A6: Realizácia úprav, rekonštrukcia priestorov, resp. odstránenie bariér A7: Materiálno-technické zabezpečenie prevádzky zariadenia núdzového bývania A8: Registrácia zariadenia núdzového bývania A9: Personálne zabezpečenie prevádzky zariadenia núdzového bývania A10: Spustenie zariadenia do prevádzky
Časový harmonogram plnenia opatrenia: 2015 – 2017
Zodpovedný realizátor opatrenia: Mestský úrad v Snine
Spolupracujúce subjekty: VÚC, ÚPSVaR, MPSVR SR, mimovládne organizácie
Počet klientov: obyvatelia mesta Snina
Predpokladané finančné náklady: 20 000,- € - 30 000,- €
Zdroje financií: Európsky sociálny fond, NEFO fond VÚC, granty, ÚPSVaR, MPSVRa pod.
Predpokladané riziká a ohrozenia naplnenia opatrenia: • Neochota zo strany VÚC zariadenie zriadiť • Nedostatok finančných zdrojov • Nevhodné priestory v meste
Efektivita: • Poskytovanie sociálnej služby v zmysle zákona o sociálnych službách • Účinná krízová intervencia osobám, ktoré sa ocitli v ťažkej životnej situácii
Ľudské zdroje: 2- 4 ľudia (príprava podkladov na projekt, realizáciu projektu, organizačné zabezpečenie)

Tabuľka č. 5 – Špecifikácia opatrenia 3.2.

Cieľ 3.: Funkčný systém krízovej intervencie a sociálnej pomoci pre deti, mládež a rodiny v riziku sociálneho vylúčenia
Opatrenie 3.2.: Vybudovať domov na pol ceste
Charakteristika opatrenia: V domove na pol ceste sa podľa § 27 ods. 1 zákona o sociálnych službách poskytuje sociálna služba na určitý čas fyzickej osobe v nepriaznivej sociálnej situácii podľa § 2 ods. 2 písm. a), ktorá nemá zabezpečené ubytovanie po skončení poskytovania sociálnej služby v inom zariadení, po skončení náhradnej starostlivosti alebo po skončení ochrannnej výchovy. V domove na polceste sa a) poskytuje 1. ubytovanie na určitý čas, 2. sociálne poradenstvo, 3. pomoc pri uplatňovaní práv a právom chránených záujmov, b) zabezpečuje 1. pracovná terapia, 2. pomoc pri pracovnom uplatnení, c) utvárajú podmienky na 1. prípravu stravy, výdaj stravy alebo výdaj potravín, 2. vykonávanie základnej osobnej hygieny, 3. pranie, žehlenie a údržbu bielizne a šatstva, 4. záujmovú činnosť. Potreba vybudovania domova na pol ceste vychádza zo skutočnosti, že na území mesta Snina poskytuje svoje služby Detský domov Snina v niekoľkých „Satelitoch“. V týchto „Satelitoch“ sú umiestnené aj deti s trvalým pobytom na území mesta Snina. Mesto Snina v zmysle § 65 zákona č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov tvorí úspory týmto deťom s trvalým pobytom na území mesta Snina a pochádzajúcim z nepriaznivého sociálneho prostredia, ktoré sa nachádzajú v detských domoch. K 31.12.2014 mesto tvorilo úspory pre 3 detí, ktoré sa v súčasnosti nachádzajú v detských domovoch. Klienti definovaní zákonom po dovŕšení dospelosti musia opustiť brány bezpečia, a preto je dôležité utvárať pre nich podmienky na čo najlepšie sa začlenenie do normálneho života, podať im pomocnú ruku pri budovaní si vlastnej cesty. Zriaďovateľom domova na pol ceste podľa § 81 písm. i) bod 1 je Vyšší územný celok, preto mesto môže svoju požiadavku predložiť Prešovskému samosprávnemu kraju.
Očakávaný dopad opatrenia: • Vybudovanie funkčného domova na pol ceste • Podpora a pomoc pre fyzické osoby vymenované v zákone • Pomoc pre vyššie uvedené fyzické osoby naštartovať svoj nový život
Aktivity vedúce k naplneniu opatrenia: A1: Predloženie požiadavky na zriadenie domova na pol ceste na VÚC A2: Výber vhodných voľných priestorov pre zriadenie domova na pol ceste A3: Vyhodnotenie existujúcich bariér a potrebnej rekonštrukcie vybraných priestorov A4: Príprava podkladov v zmysle platnej legislatívy, získanie finančných prostriedkov A5: Spracovanie projektového zámeru orientovaného na úpravu priestorov; prípadne na rekonštrukciu priestorov, vrátane odstránenia existujúcich bariér A6: Realizácia úprav, rekonštrukcia priestorov A7: Materiálno-technické zabezpečenie prevádzky domova na pol ceste A8: Registrácia domova na pol ceste A9: Personálne zabezpečenie prevádzky domova na pol ceste A10: Spustenie zariadenia do prevádzky

Časový harmonogram plnenia opatrenia: 2017 – 2020
Zodpovedný realizátor opatrenia: Mestský úrad v Snine
Spolupracujúce subjekty: VÚC, mimovládne organizácie, MPSVaR SR
Počet klientov: fyzické osoby menované zákonom podľa § 27 ods. 1
Predpokladané finančné náklady: cca 20 000 € - 30 000 €
Zdroje financií: Európsky sociálny fond, VÚC, iné granty, dotácie, rozpočet mesta, MPSVaR SR a pod.
Predpokladané riziká a ohrozenia naplnenia opatrenia: • Nedostatok finančných zdrojov • Neochota zainteresovaných subjektov spolupracovať • Nevhodné legislatívne zmeny
Efektivita: • Poskytovanie sociálnej služby v zmysle zákona o sociálnych službách • Účinná krízová intervencia osobám, ktoré sa ocitli v ťažkej životnej situácii
Ľudské zdroje: 1 – 2 ľudia

Tabuľka č. 6 – Špecifikácia opatrenia 3.3.

Cieľ 3.: Funkčný systém krízovej intervencie a sociálnej pomoci pre deti, mládež a rodiny v riziku sociálneho vylúčenia
Opatrenie 3.3.: Vytvoriť účinný informačný systém a systém efektívnej komunikácie mimovládnych organizácií a relevantných organizácií pracujúcich s deťmi, mládežou a rodinami v meste Snina (oblasť voľno-časových, preventívnych a podporných aktivít)
Charakteristika opatrenia: V meste Snina, ale aj v blízkom okolí existuje veľa organizácií, subjektov, ale aj fyzických osôb, ktorí sa venujú práci s deťmi, mládežou a rodinami, či už profesionálne alebo len formou dobrovoľníctva. V rámci dotazníkového prieskumu ku KPSS rezonovala požiadavka občanov zameraná na systematické a pravidelné poskytovanie informácií o činnosti a službách všetkých subjektov v meste Snina, ktoré sa venujú sociálnej problematike. Cieľom opatrenia je vybudovať funkčný informačný systém medzi jednotlivými organizáciami a subjektmi tak, aby sa informácie včas dostávali k cieľovým skupinám občanov mesta Snina.
Očakávaný dopad opatrenia: • Funkčný informačný systém o sociálnych službách a pomoci dotknutej cieľovej skupiny • Kvalitnejšia informovanosť obyvateľov mesta Snina o konkrétnych formách sociálnej pomoci a podporných aktivitách pre cieľovú skupinu
Aktivity vedúce k naplneniu opatrenia: A1: Zosieťovať všetky relevantné subjekty pracujúce s deťmi a mládežou a poskytujúce služby rodinám v meste Snina (voľno-časové, preventívne, duchovné a podporné aktivity) A2: Spracovať komunikačnú stratégiu medzi relevantnými subjektmi a verejnosťou A3: Vybrať najvhodnejšie spôsoby informovania verejnosti a dotknutej cieľovej skupiny (informačný leták, miestna tlač, Sninská káblová TV, vývesné tabule v meste a pod.) A4: Sfunkčniť a sprístupniť informačný systém širokej verejnosti

Časový harmonogram plnenia opatrenia: 2015 – 2020
Zodpovedný realizátor opatrenia: Mestský úrad v Snine
Spolupracujúce subjekty: organizácie a inštitúcie na území mesta Snina
Počet klientov: celá cieľová skupina
Predpokladané finančné náklady: cca 1 000 € ročne
Zdroje financií: granty a dotácie, rozpočet mesta a pod.
Predpokladané riziká a ohrozenia naplnenia opatrenia: • Nedostatok finančných zdrojov • Neochota zainteresovaných subjektov spolupracovať
Efektivita: • Komplexnosť informácií o sociálnej pomoci, podporných a voľno-časových aktivitách sústredených na jednom mieste, dostupné pre cieľovú skupinu
Ľudské zdroje: 1 - 2 osoby

11.4 Cieľová skupina „SPOLOČENSKÝ A SOCIÁLNE ZNEVÝHODNENÍ OBČANIA“

11.4.1 Zdôvodnenie výberu cieľovej skupiny

Svojím zložením ide o najrôznorodejšiu sociálnu skupinu občanov, preto aj potreby, prístupy, formy a nástroje sociálnej pomoci vo vzťahu k tejto sociálnej skupine sú veľmi rôznorodé. Táto skupina ľudí patrí medzi najviac ohrozené sociálnou exklúziou. Ich sociálnu situáciu už dlhodobo podmieňuje vysoká miera nezamestnanosti, závislosť na dávkach sociálneho systému, nízka úroveň vzdelania, zneužívanie návykových látok, gamblerstvo a pod. Najmä dlhodobo nezamestnaní, navyknutí na pravidelný príjem sociálnych dávok, upadajú do pasivity a rezignácie. Tieto dávky často vplyvajú na ľudí demotivačne. Tí sa potom nesnažia zmeniť svoju sociálnu a životnú situáciu. U dlhodobo nezamestnaných sa už po pol roku prejavuje dezilúzia, strata optimizmu i viery vo vlastné schopnosti a strata pracovných návykov. Po tomto období sa už zvyšuje riziko depresí, konfliktov a negatívneho vzťahu k spoločnosti. Medzi touto cieľovou skupinou prevládajú mnohé formy závislosti, ktoré dostávajú celé rodiny do ťažkej, často neriešiteľnej situácie. V riziku sociálneho a spoločenského vylúčenia sa kedykoľvek môže ocitnúť každý jeden jedinec alebo rodina, preto musí byť mesto pripravené na riešenie najrôznejších sociálnych situácií, ktoré jedinca alebo rodinu vytlačia na okraj spoločnosti. Spoločenský život a stretnutia s okruhom priateľov a známych sú dôležité aj pre duševnú rovnováhu jednotlivca, ktorá sa vznikom sociálneho vylúčenia ľahko narúša.

K tejto sociálnej skupine jednotlivo zaraďujeme:

- dlhodobo nezamestnaní občania,
- závislí občania (alkohol, rôzne typy závislosti a pod.),
- občania spoločensky neprispôsobiví,
- iní občania so sociálnymi a spoločenskými problémami.

Mesto Snina svojim občanom v núdzi poskytuje komplexnú pomoc a podporu najmä prostredníctvom dobre fungujúceho Oddelenia sociálnych vecí a rodiny. Prostredníctvom tohto oddelenia mesto uplatňuje svoje kompetencie pri realizovaní jednotlivých opatrení. V rámci cieľovej skupiny „Spoločensky a sociálne znevýhodnení občania“ mesto realizuje svoju pomoc nasledovne:

- Deťom z rodín, ktoré sa nachádzajú v hmotnej núdzi, sú v spolupráci s úradom práce, sociálnych vecí a rodiny a jeho finančnou podporou poskytované **dotácie na podporu výchovy k plneniu stravovacích návykov a školských povinností dieťaťa ohrozeného sociálnym vylúčením** v zmysle zákona č. 544/2010 Z. z. o dotáciách
- **Pomoc rómskym komunitám poskytujú terénne sociálne pracovníčky a asistentky terénnych sociálnych pracovníčok** – od 01.10.2010 do 30.09.2012 v rámci projektu CESTA NÁDEJE a od 01.10.2012 v rámci Národného projektu „Terénnej sociálnej práce v obciach“ podporovaného Implementačnou agentúrou pre OP ZaSl. Terénna sociálna práca je zameraná na marginalizované komunity s cieľom zlepšiť životné podmienky osôb ohrozených sociálnym vylúčením prostredníctvom rozvoja terénnej sociálnej práce.
- Ako príklad dobrej praxe práce s rómskou komunitou na území mesta Snina môže slúžiť **vytvorenie rómskej hliadky**, ktorej úlohou je zabezpečovanie verejného poriadku v rómskych komunitách v podvečerných hodinách.
- Mestský úrad v Snine je **osobitným príjemcom dávok v hmotnej núdzi a príspevkov k dávkam v hmotnej núdzi**.
- **Inštitút osobitného príjemcu** mesto Snina plní aj v prípade **prídavkov na deti vyplácaných niektorým rómskym rodinám**.
- Potrebnú sociálnu pomoc občanom mesto Snina realizuje aj prostredníctvom poskytovania **jednorazovej dávky v hmotnej núdzi** podľa § 17 zákona č. 417/2013 Z. z. o pomoci v hmotnej núdzi a o zmene a doplnení neskorších predpisov a tiež poskytovaním **nevyhnutnej okamžitej pomoci občanovi v náhlej núdzi** v nadväznosti na § 3 ods. 4 zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov.
- Mesto Snina využíva aj možnosti finančnej pomoci prostredníctvom Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Humenné na realizáciu **aktivačnej činnosti**, kde sa zatiaľ pravidelne darí umiestniť 50 uchádzačov o zamestnanie.
- Mesto Snina tiež organizuje menšie obecné služby, pre uchádzačov o zamestnanie.
- Mesto Snina prostredníctvom oddelenia sociálnych vecí poskytuje sociálne poradenstvo pri riešení rôznych životných situácií.

Z tohto prehľadu je zrejmé, že sa mesto Snina snaží aktívne pristupovať k pomoci svojim občanom. Napriek tomu tu mnohé sociálne služby pre jednotlivca a rodiny, ktoré sa ocitnú v núdzi, chýbajú. Ide najmä o nocľaháreň, stredisko osobnej hygieny a o pracovňu.

11.4.2 SWOT analýza cieľovej skupiny „Spoločensky a sociálne znevýhodnení občania“

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
• záujem mesta na fungovaní a zaistení sociálnych služieb • dobre fungujúce odd. sociálnych vecí a rodiny • legislatívne nastavená pomoc občanom, ktorí sa ocitnú v hmotnej núdzi, resp. v náhlej núdzi formou peňažných príspevkov • inštitút osobitného príjemcu • terénna sociálna práca • sociálne poradenstvo • Slovenský Červený kríž • Nadácia Pro Futura • Združenie Rómov pod Vihorlatom • občianske združenie Bocianie deti • Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Humenné, pracovisko Snina • komunita sestier Božského vykupiteľa • OZ „Chave Kamoro - Deti slnka“ • Gréckok. diecézna charita – Sociálne centrum	• nedostatočná miera prevencie a poradenstva • pri dlhodobom neriešenom probléme rezignácia a frustrácia cieľovej skupiny • rozmanitosť možných problémov • málo odborníkov ochotných spolupracovať a pomáhať • nedostatok vlastných finančných zdrojov komunity na rozvoj sociálnych služieb • slabé podnikateľské prostredie • málo projektových výziev zameraných na danú cieľovú skupinu • v meste chýba komplexný systém pomoci pre cieľovú skupinu „pod jednou strechou“ • nedostatočne kapacitne vybavené oddelenie sociálnych vecí a rodiny • nedostatočná komunikácia a spolupráca subjektov poskytujúcich sociálnu pomoc v meste Snina

PRÍLEŽITOSTI	OHROZENIA
- možnosť získať finančné prostriedky zo štrukturálnych fondov EÚ a iných zdrojov zameraných na podporu riešenia sociálnej inklúzie, využitie dotácií zo štátnej správy - realizácia národných projektov prostredníctvom MPSVR SR a Úradu splnomocnenca vlády SR pre rómske komunity - využitie potenciálu odborníkov dobrovoľníkov v meste - zriadiť v meste komunitné centrum - vytvoriť „Akčný plán“ spolupráce medzi subjektmi pôsobiace v sociálnej sfére - rozšíriť pôsobenie oddelenia sociálnych vecí a rodiny	- demografický vývoj populácie v komunite očakávajúci nárast počtu sociálnych kategórií občanov vyžadujúcich väčšiu mieru sociálnych služieb (hroziaca disparita medzi potrebami a možnosťami) - nedostatok finančných zdrojov - zlá ekonomická situácia - zložitosť implementácie projektov a nedostatočná odborná spôsobilosť problematiky projektovania - zlé nastavenie grantových programov (nezodpovedajúcich potrebám komunity) - volebný cyklus - legislatívne prekážky – legislatíva nekorešpondujúca s reálnymi potrebami - neochota dotknutých subjektov spolupracovať

11.4.3 Ciele komunitného plánu sociálnych služieb vo vzťahu k cieľovej skupine „Spoločensky a sociálne znevýhodnení občania“

- Cieľ 1 – Udržiavanie a rozvíjanie pracovných návykov u dlhodobo nezamestnaných**
- Cieľ 2 – Komplexný systém pomoci jednotlivcovi a rodine, ktorí sa ocitli v ťažkej životnej situácii**
- Cieľ 3 – Podpora subjektov poskytujúcich sociálne služby v meste Snina**

11.4.4 Opatrenia vedúce k naplneniu cieľov cieľovej skupiny „Spoločensky a sociálne znevýhodnení občania“

Cieľ 1:	Udržiavanie a rozvíjanie pracovných návykov u dlhodobo nezamestnaných
<i>Opatrenie 1.1.</i>	Udržiavať v meste aktivačné práce a menšie obecné služby
Cieľ 2:	Komplexný systém pomoci jednotlivcovi a rodine, ktorí sa ocitli v ťažkej životnej situácii
<i>Opatrenie 2.1.</i>	Vybudovať v meste komunitné centrum
Cieľ 3:	Podpora subjektov poskytujúcich sociálne služby v meste Snina
<i>Opatrenie 3.1.</i>	Rozšíriť a posilniť pôsobnosť oddelenia sociálnych vecí a rodiny
<i>Opatrenia 3.2.</i>	Vytvoriť účinný informačný systém a systém efektívnej komunikácie mimovládnych organizácií a relevantných subjektov poskytujúcich sociálne služby v meste Snina

11.4.5 Špecifikácia jednotlivých opatrení

Tabuľka č. 1 – Špecifikácia opatrenia 1.1.

Cieľ 1: Udržiavanie a rozvíjanie pracovných návykov u dlhodobo nezamestnaných občanov
Opatrenie 1.1.: Udržiavať v meste aktivačné práce a menšie obecné služby
Charakteristika opatrenia: V rámci aktívnych opatrení trhu práce sú poskytované príspevky na vykonávanie aktivačnej činnosti formou menších obecných služieb pre obce a mestá podľa § 52 zákona č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len zákon o službách zamestnanosti). Mesto Snina využíva možnosť finančnej pomoci prostredníctvom Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Humenné na realizáciu aktivačnej činnosti, kde sa zatiaľ pravidelne darí umiestniť 50 uchádzačov o zamestnanie. Priemerný počet uchádzačov o zamestnanie umiestnených na menších obecných službách organizovaných mestom Snina sa pohybuje zhruba na úrovni 300. Aktivačná činnosť formou menších obecných služieb pre obce a mestá je podpora udržiavania pracovných návykov dlhodobo nezamestnaného občana, ktorý je poberateľom dávky v hmotnej núdzi a príspevkov k dávke v hmotnej núdzi. Menšie obecné služby organizované mestom v zmysle zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov sú formou aktivačnej činnosti uchádzača o zamestnanie a sú určené na zlepšenie života, životného prostredia, ekonomických a sociálnych podmienok obyvateľov mesta a sú vykonávané v záujme mesta.
Očakávaný dopad opatrenia: • Kontakt so spoločenským prostredím • Participácia nezamestnaných občanov na menších obecných službách pre mesto • Udržiavanie špecifických pracovných príležitostí pre dlhodobo nezamestnaných občanov v meste
Aktivity vedúce k naplneniu opatrenia: A1: Spracovať menný zoznam uchádzačov o zamestnanie, ktorí budú zaradení do aktivačnej činnosti formou menších obecných služieb A2: Predložiť žiadosť o poskytnutie finančného príspevku na aktivačnú činnosť A3: Po schválení žiadosti zahájenie realizácie aktivačnej činnosti A4: Výber zodpovednej osoby dohliadajúcej na realizáciu aktivačnej činnosti
Časový harmonogram plnenia opatrenia: 2015 – 2025
Zodpovedný realizátor opatrenia: Mestský úrad v Snine
Spolupracujúce subjekty: ÚPSVaR
Počet klientov: dlhodobo nezamestnaní občania
Predpokladané finančné náklady: v zmysle platných predpisov
Zdroje financií: ÚPSVaR, rozpočet mesta
Predpokladané riziká a ohrozenia naplnenia opatrenia: • Nepriaznivé legislatívne prostredie • Nezájum a neochota cieľovej skupiny spolupracovať, nezodpovedný prístup cieľovej skupiny k vykonávaným prácam
Efektívnosť: • Podpora udržiavania pracovných návykov dlhodobo nezamestnaného občana • Dočasné riešenie problematiky dlhodobo nezamestnaných občanov v meste • Prevencia sociálnej izolácie

Ľudské zdroje: zamestnanci Mestského úradu v Snine

Tabuľka č. 2 – Špecifikácia opatrenia 2.1.

Cieľ 2.: Funkčný systém krízovej intervencie a sociálnej pomoci pre deti, mládež a rodiny v riziku sociálneho vylúčenia
Opatrenie 2.1.: Vybudovať komplexný systém pomoci osobám v krízovej životnej situácii – komunitné centrum
Charakteristika opatrenia: Potreba intervencií do oblasti sociálnych služieb v meste Snina je nevyhnutná, vyplynula z analytického prieskumu zameraného na socio-demografickú oblasť a dopyt po jednotlivých formách sociálnej pomoci a sociálnych služieb a zároveň pre mesto Snina vyplýva aj zo zákona o sociálnych službách, na základe ktorého poskytovanie sociálnej pomoci vo výraznej miere prešlo do kompetencie samosprávy. Sociálna infraštruktúra vzhľadom k rozsahu a typu poskytovaných služieb a foriem pomoci patrí v meste Snina k najviac diferencovaným oblastiam. Zabezpečenie udržateľnosti a vysokej kvality poskytovaných služieb a opatrení priamo súvisí s ekonomickou udržateľnosťou. Mesto Snina v súčasnosti niektoré typy sociálnych zariadení prevádzkuje, avšak rozsah a hlavne štruktúrovanosť poskytovaných sociálnych služieb a sociálnej pomoci nie sú dostatočné a nekorešpondujú so všetkými reálnymi potrebami občanov mesta (viď SWOT analýza). Ďalšou závažnou skutočnosťou je fakt, že doposiaľ poskytované formy sociálnej pomoci z úrovne mesta Snina sú poskytované separovane. V blízkej budúcnosti bude potrebné intervenovať do výstavby komunitného centra, t.j. zariadenia, v rámci ktorého bude poskytovanie jednotlivých foriem pomoci zabezpečované komplexne za účelom pomoci osobám, ktoré sa ocitli v sociálnej núdzi a v životnej kríze. Z hľadiska komplexnosti pomoci by bolo optimálne, keby sa mestu Snina podarilo vybudovať komunitné centrum, ktorého súčasťou by bolo: Nocľaháreň - § 25, Stredisko osobnej hygieny - § 60, Práčovňa - § 59 a Sociálne poradenstvo - § 19 zákona o sociálnych službách. Takýto typ komunitného centra by bol zárukou komplexného a systematického prístupu k občanovi v krízovej a nepriaznivej životnej situácii. Jednotlivé služby by sa do komunitného centru mohli pridávať postupne.
Očakávaný dopad opatrenia: • Vybudovanie komunitného centra • Systematická sociálna pomoc osobám, ktoré sa ocitli v krízovej životnej situácii • Súlad sociálnej pomoci z úrovne mesta s potrebami občanov mesta
Aktivity vedúce k naplneniu opatrenia: A1: Stanoviť rozsah krízovej intervencie a sociálnej pomoci vo vzťahu k dopytu, resp. potrebám mesta Snina a v súlade s platnou legislatívou A2: Zosieťovať všetky relevantné subjekty, poskytujúce pomoc v oblasti krízovej intervencie v meste Snina, resp. v blízkom okolí (vo vzťahu k rozsahu a forme) A3: Sprístupniť optimálnou formou informovania o formách krízovej intervencie občanom mesta Snina (Sninské noviny, Sninská káblová televízia, web....) A4: Spracovanie projektu a projektového zámeru A5: Zriaďiť, resp. vybudovať komunitné centrum v meste Snina, vrátane vnútorného a vonkajšieho vybavenia (nocľaháreň, stredisko osobnej hygieny, práčovňa, základné sociálne poradenstvo a pod.) A6: Materiálno technické a personálne zabezpečenie činnosti komunitného centra
Časový harmonogram plnenia opatrenia: 2015 – 2020
Zodpovedný realizátor opatrenia: Mestský úrad v Snine

Spolupracujúce subjekty: VÚC, ÚPSVaR, MPSVR SR, mimovládne organizácie
Počet klientov: nevieme vopred určiť
Predpokladané finančné náklady: cca 1 500 000,- €
Zdroje financií: Európsky sociálny fond, NEFO fond, VÚC, granty, ÚPSVaR, MPSVR SR, rozpočet mesta – podiel v % spolufinancovanie a pod.
Predpokladané riziká a ohrozenia naplnenia opatrenia: • Nedostatok finančných zdrojov • Nepriaznivé legislatívne prostredie • Nezaujímam relevantných subjektov spolupracovať
Efektivita: • Komplexný a systematický prístup k občanovi v nepriaznivej životnej situácii • Optimálne finančné náklady na prevádzkovanie MSC (prevádzkovanie sociálnych služieb v rámci jedného zariadenia je efektívnejšie, financie sú pod kontrolou)
Ľudské zdroje: nie je možné vopred určiť, záleží od druhu a rozsahu poskytovaných služieb a od počtu klientov, ktorí služby využijú

Tabuľka č. 3.: Špecifikácia opatrenia 3.1.

Cieľ 3.: Podpora subjektov poskytujúcich sociálne služby v meste Snina
Opatrenie 3.1.: Rozšíriť a posilniť pôsobnosť oddelenia sociálnych vecí a rodiny
Charakteristika opatrenia: Mesto Snina svojim občanom v núdzi poskytuje komplexnú pomoc a podporu najmä prostredníctvom dobre fungujúceho oddelenia sociálnych vecí a rodiny. Prostredníctvom tohto oddelenia mesto uplatňuje svoje kompetencie pri realizovaní jednotlivých opatrení. Pre cieľovú skupinu „Spoločensky a sociálne znevýhodnení občania“ mesto Snina poskytuje finančné príspevky a služby ako napr. dotácie na podporu výchovy k stravovacím návykom a k plneniu školských povinností dieťaťa ohrozeného sociálnym vylúčením, terénnu sociálnu prácu, je osobitným príjmom dávok v hmotnej núdzi a príspevkov k dávkam v hmotnej núdzi, poskytuje svojim občanom jednorazové dávky v hmotnej núdzi a nevyhnutnú okamžitú pomoc občanovi v náhlej núdzi, realizuje aktivačnú činnosť a menšie obecné služby a pod. Oddelenie sociálnych vecí a rodiny vedie Ing. Jana Makajová, k dispozícii má jednu zamestnankyňu Mgr. Evu Krivjančinovú. Tieto dva zamestnankyne zastrešujú činnosť celého oddelenia, zabezpečujú jeho chod, realizáciu opatrení, implementáciu projektov, vedú potrebnú dokumentáciu. Do ich aktivít spadá aj priamy kontakt s klientom a práca priamo v teréne. Zamestnankyne oddelenia sú nadmieru preťažené, a preto by bolo vhodné tento stav v najbližšej dobe zmeniť. Rovnaké oddelenia v iných mestách s podobným počtom obyvateľov majú dvakrát viac zamestnancov, na zabezpečenie prevádzky svojich oddelení.
Očakávaný dopad opatrenia: • Zvýši sa funkčnosť oddelenia sociálnych vecí a rodiny • Rozšíria sa kompetencie oddelenia • Možnosť reagovať na viac projektových výziev
Aktivity vedúce k naplneniu opatrenia: A1: Návrh novej organizačnej štruktúry oddelenia sociálnych vecí a rodiny A2: Schválenie novej organizačnej štruktúry

A3: Klasifikácia požiadaviek na pozíciu sociálneho pracovníka
A4: Vyhlásenie výberového konania na pozíciu sociálneho pracovníka
A5: Realizácia pracovných pohovorov s uchádzačmi, výber sociálneho pracovníka
A6: Prijatie sociálneho pracovníka, uzavretie pracovnej zmluvy
A10: Získanie finančných prostriedkov na pracovnú pozíciu prostredníctvom ESF, resp. ŠR
Časový harmonogram plnenia opatrenia: 2015 - 2017
Zodpovedný realizátor opatrenia: Mestský úrad v Snine
Spolupracujúce subjekty: MPSVR SR
Počet klientov: rozsah cieľovej skupiny
Predpokladané finančné náklady: mzda a odvody za zamestnanca
Zdroje financií: z rozpočtu mesta, ESF - Zamestnanosť a sociálna inklúzia
Predpokladané riziká a ohrozenia naplnenia opatrenia: • Nedostatok finančných zdrojov • Neochota zmeniť organizačnú štruktúru oddelenia • Nedostatok kvalifikovaných záujemcov o pracovnú pozíciu
Efektivita: • Rozšírenie kompetencií oddelenia sociálnych vecí a rodiny • Zlepšenie funkčnosti oddelenia
Ľudské zdroje: 2 - 3 ľudia

Tabuľka č. 4 – Špecifikácia opatrenia 3.2.

Cieľ 3.: Podpora subjektov poskytujúcich sociálne služby v meste Snina
Opatrenie 3.2.: Vytvoriť účinný informačný systém a systém efektívnej komunikácie mimovládnych organizácií a relevantných subjektov poskytujúcich sociálne služby v meste Snina
Charakteristika opatrenia: V meste Snina, ale aj v blízkom okolí existuje veľa organizácií, subjektov, ale aj fyzických osôb, ktoré poskytujú rôzne druhy sociálnych služieb (viď SWOT analýza cieľovej skupiny). Svojim klientom sa venujú profesionálne alebo len formou dobrovoľníctva. V rámci dotazníkového prieskumu ku komunitnému plánu sociálnych služieb rezonovala požiadavka občanov zameraná na systematické a pravidelné poskytovanie informácií o činnosti a službách všetkých subjektov v meste Snina, ktoré sa venujú sociálnej problematike. Cieľom opatrenia je vybudovať funkčný informačný systém medzi jednotlivými organizáciami a subjektmi tak, aby sa informácie včas dostávali k cieľovým skupinám občanov mesta Snina.
Očakávaný dopad opatrenia: • Funkčný informačný systém o sociálnych službách a sociálnej pomoci dotknutej cieľovej skupiny • Kvalitnejšia informovanosť obyvateľov mesta Snina o konkrétnych formách sociálnej pomoci a podporných aktivitách pre cieľovú skupinu
Aktivity vedúce k naplneniu opatrenia: A1: Zosieťovať všetky relevantné subjekty poskytujúce sociálne služby dotknutej cieľovej skupiny v meste Snina A2: Spracovať komunikačnú stratégiu medzi relevantnými subjektmi a verejnosťou

A3: Vybrať najvhodnejšie spôsoby informovania verejnosti a dotknutej cieľovej skupiny (informačný leták, miestna tlač, Sninská káblová TV, vývesné tabule v meste a pod.) A4: Sfunkčniť a sprístupniť informačný systém širokej verejnosti
Časový harmonogram plnenia opatrenia: 2015 – 2016
Zodpovedný realizátor opatrenia: Mestský úrad v Snine
Spolupracujúce subjekty: organizácie a inštitúcie na území mesta Snina
Počet klientov: celá cieľová skupina
Predpokladané finančné náklady: cca 1 000,- € ročne
Zdroje financií: granty a dotácie, rozpočet mesta a pod.
Predpokladané riziká a ohrozenia naplnenia opatrenia: • Nedostatok finančných zdrojov • Neochota zainteresovaných subjektov spolupracovať
Efektivita: • Komplexnosť informácií o sociálnych službách a o sociálnej pomoci, sústredených na jednom mieste, dostupné pre cieľovú skupinu
Ľudské zdroje: 1 -2 osoby

12 MONITORING A IMPLEMENTÁCIA

K efektívnosti implementácie komunitného plánu sociálnych služieb nevyhnutne patrí aj vybudovanie systému kontroly monitorovania a aktualizácie komunitného plánu. Preto po ukončení procesu komunitného plánovania bude kreovaná tzv. monitorovacia skupina, ktorá bude v stanovených časových intervaloch pravidelne kontrolovať stav realizácie jednotlivých aktivít v rámci konkrétnych opatrení. V rámci monitoringu budú realizované prieskumy, ktoré budú zamerané na posúdenie vývoja v oblasti napĺňania konkrétnych aktivít a opatrení. Výstupy spracované vo forme monitorovacej správy budú predkladané v pravidelných intervaloch na mestské zastupiteľstvo, ktoré ich posúdi, prípadne navrhne zmeny aktivít. Zmeny v komunitnom pláne budú podliehať schvaľovaniu v mestskom zastupiteľstve. Výsledky pravidelného monitoringu komunitného plánu môžu byť zverejňované aj na webovej stránke mesta.

Kód opatrenia	Názov opatrenia	Doba trvania	Monitorovacia komisia	Termín monitoringu
Cieľová skupina „Seniori“				
1.1	Spustiť do prevádzky zariadenie pre seniorov - Domov pokojnej staroby	Január 2015	- určení zamestnanci Mestského úradu v Snine	1 x ročne
1.2	Zriadiť v meste denný stacionár pre seniorov	2015 – 2017	- určení zamestnanci Mestského úradu v Snine	1 x ročne
2.1	Rozšírenie podporných služieb pre seniorov v oblasti neformálneho vzdelávania	2015 – 2025	- určení zamestnanci Mestského úradu v Snine	1 x ročne
2.2	Podporiť a rozšíriť činnosť denných centier pre seniorov	2015 – 2025	- Denné centrá - určení zamestnanci Mestského úradu v Snine	1 x ročne
3.1	Vytvoriť funkčný poradenský, konzultačný a informačný systém pre seniorov	2015 – 2017	- určení zamestnanci Mestského úradu v Snine	1 x ročne
Cieľová skupina „Ťažko zdravotne postihnutí občania a občania so zdravotnými obmedzeniami“				
1.1	Zriadiť v meste požičovňu kompenzačných a zdravotných pomôcok	2016	- určení zamestnanci Mestského úradu v Snine	1 x ročne
2.1	Zabezpečiť vhodné a dostupné priestory na klubovú činnosť pre ŤZP občanov a občanov so zdravotnými obmedzeniami	2016 - 2020	- určení zamestnanci Mestského úradu v Snine - vybraní členovia cieľovej skupiny	1 x ročne

3.1	Podporovať zriaďovanie chránených dielní a chránených pracovísk na území mesta Snina	2015 – 2025	- určení zamestnanci Mestského úradu v Snine - vybraní členovia cieľovej skupiny - súkromný sektor	1 x ročne
4.1	Funkčný informačný systém a systém efektívnej komunikácie inštitúcií a mimovládnych organizáciami pracujúcimi s ŤZP občanmi a občanmi so zdravotnými obmedzeniami	2015 – 2017	- určení zamestnanci Mestského úradu v Snine	1 x ročne
5.1	Odstrániť existujúce bariéry v meste Snina na verejných priestranstvách v rámci úradov, verejných inštitúcií, v zariadeniach kultúrneho a spoločenského života	2015 – 2025	- určení zamestnanci Mestského úradu v Snine	1 x ročne
Cieľová skupina „Deti, mládež a rodiny v riziku sociálneho vylúčenia“				
1.1	Podpora mládežníckeho dobrovoľníctva	2015 – 2025	- určení zamestnanci Mestského úradu v Snine - vybraní zástupcovia cieľovej skupiny	1 x ročne
1.2	Participácia detí a mládeže na živote mesta a školy	2015 – 2025	- určení zamestnanci Mestského úradu v Snine - zástupcovia ZŠ a SŠ v meste	1 x ročne
2.1	Podporovať činnosť mimovládnych organizácií a inštitúcií, ktorých cieľovou skupinu sú handicapované deti a mládež	2015 – 2025	- určení zamestnanci Mestského úradu v Snine - zástupcovia cieľovej skupiny	1 x ročne
3.1	Zriaďiť v meste zariadenie núdzového bývania	2015 – 2017	- určení zamestnanci Mestského úradu Snina	1x ročne
3.2	Vybudovať domov na pol ceste	2017 – 2020	- určení zamestnanci Mestského úradu Snina s podporou VÚC	1x ročne

3.3	Vytvoriť účinný informačný systém a systém efektívnej komunikácie mimovládnych organizácií a relevantných organizácií pracujúcich s deťmi mládežou a rodinami v meste Snina (oblasť voľno-časových, preventívnych a podporných aktivít)	2015 – 2017	- určení zamestnanci Mestského úradu v Snine - organizácie a inštitúcie v meste zaoberajúce sa prácou s deťmi a mládežou	1 x ročne
Cieľová skupina „Spoločensky a sociálne znevýhodnení občania“				
1.1	Udržiavať v meste aktivačné práce a menšie obecné služby	2015 – 2025	- určení zamestnanci Mestského úradu v Snine	1 x ročne
2.1	Vybudovať v meste komplexný systém pomoci osobám v krízovej životnej situácii - komunitné centrum	2015 – 2020	- určení zamestnanci Mestského úradu v Snine	1 x ročne
3.1	Rozšíriť a posilniť pôsobnosť oddelenia sociálnych vecí a rodiny	2015 – 2017	- určení zamestnanci Mestského úradu v Snine	1 x ročne
3.2	Vytvoriť účinný informačný systém a systém efektívnej komunikácie mimovládnych organizácií a relevantných subjektov poskytujúcich sociálne služby v meste Snina	2015 – 2016	- určení zamestnanci Mestského úradu v Snine	1 x ročne

Komunitný plán sociálnych služieb mesta Snina má dlhodobý časový charakter a je spracovaný na obdobie desiatich rokov 2015 - 2025. Ide o otvorený dokument, v rámci ktorého sa nevylučujú jeho prípadné úpravy, korekcie a doplnky v danom období. Úpravy a zmeny Komunitného plánu sociálnych služieb sú v kompetencii pracovnej skupiny, ktorá sa konsenzuálne dohodne na forme a spôsobe zmeny. Navrhované zmeny a úpravy vstúpia do platnosti po schválení mestským zastupiteľstvom.

Ing. Štefan Milovčík
primátor

Spracovateľ KPSS:
Mgr. Miroslava Špitaliková

PRÍLOHY

VYHODNOTENIE DOTAZNÍKOVÉHO PRIESKUMU

V priebehu mesiaca jún 2014 prebiehal v meste Snina dotazníkový prieskum ku komunitnému plánovaniu sociálnych služieb. Dotazníky boli distribuované smerom ku občanom mesta Snina dvoma spôsobmi:

- prostredníctvom poverených pracovníkov mestského úradu,
- prostredníctvom členov pracovnej skupiny.

Medzi občanov obce bolo distribuovaných 400 dotazníkov. Spätnú väzbu neposkytli všetci, nakoľko časť dotazníkov bola doručovaná do poštových schránok, množstvo z nich sa nám nevrátilo. Zozbieraných bolo 217 dotazníkov, čo predstavuje cca 1,05 % občanov žijúcich v meste Snina. Uvedený počet respondentov z kvantitatívneho hľadiska nemá rozhodujúci vplyv na výsledný dokument - komunitný plán sociálnych služieb mesta Snina, avšak výstupy dotazníkového prieskumu boli pracovnou skupinou rešpektované a zohľadňované pri špecifikácii prioritných oblastí, na ktoré je potrebné plánovanie sociálnych služieb zamerať a ktorým je potrebné venovať zvýšenú pozornosť.

1 ZÁKLADNÉ ÚDAJE O RESPONDENTOCH

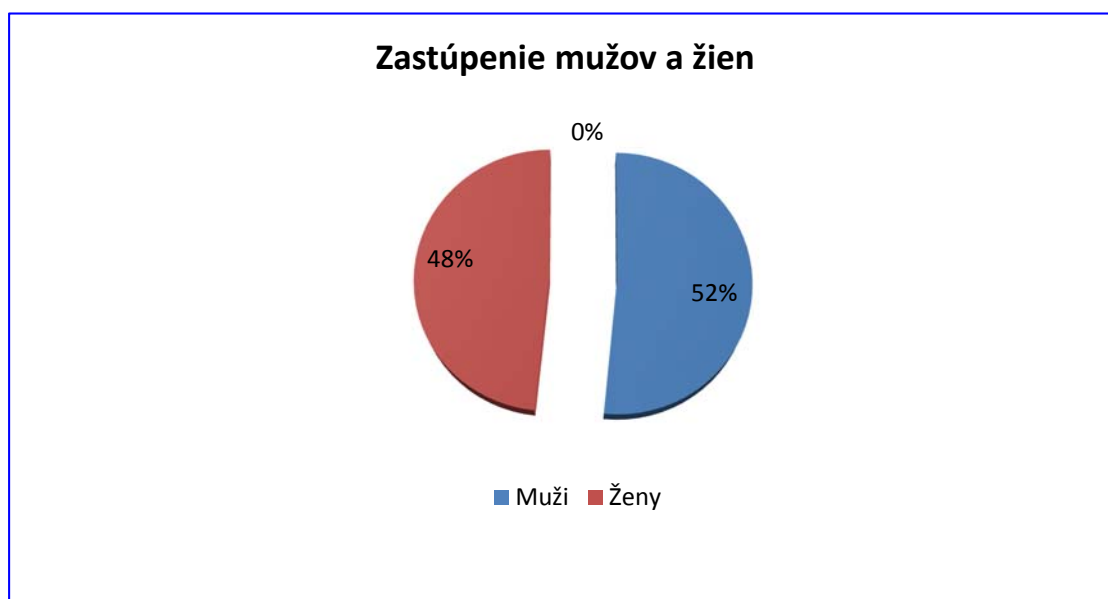
1.1 Pohlavie

Dotazníkového prieskumu sa zúčastnilo 217 respondentov, pričom z celkového počtu respondentov bolo 112 mužov a 105 žien. Tabuľka č.1 poskytuje pohľad na zastúpenie respondentov nielen z kvantitatívneho hľadiska, ale aj z hľadiska pohlavia. Z nej je evidentné, že prieskumu sa zúčastnilo viac mužov ako žien.

Tabuľka č.1 - Pohlavie

Pohlavie	Počet respondentov	% podiel
Muž	112	51,60 %
Žena	105	48,38 %

Graf č. 1 – Zastúpenie mužov a žien v rámci dotazníkového prieskumu

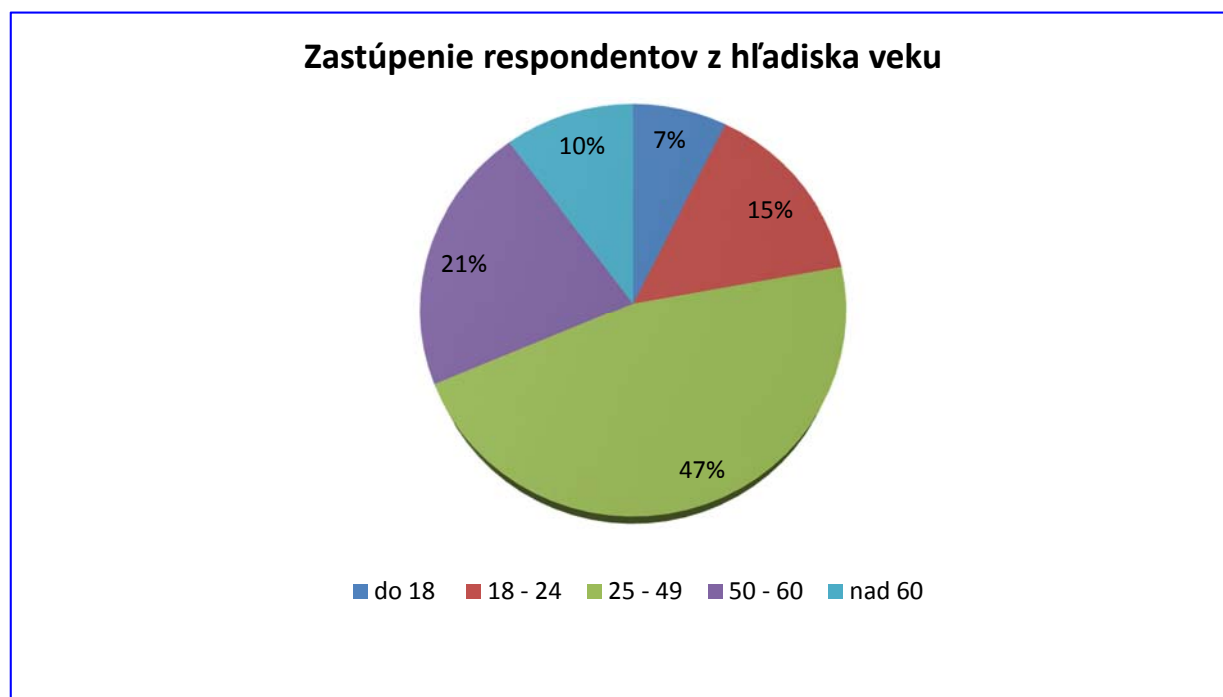
1.2 Vek

Zastúpenie respondentov dotazníkového prieskumu z hľadiska veku poskytuje nižšie uvedená tabuľka č.2. Najviac respondentov bolo v kategórii 25 - 49 ročných, t.j. 46,54 %. Druhou najviac zastúpenou skupinou boli respondenti vo veku 50 – 60 rokov, ktorých bolo 21,2 %. Na treťom mieste boli respondenti zo skupiny 18 – 24 ročných, t.j.14,75 %. Dotazníkového prieskumu sa zúčastnilo 10,2 % respondentov nad 60 rokov. Prieskumu sa zúčastnilo celkovo viac respondentov v produktívnom veku, preto je zrejmé, že ich požiadavky budú zamerané smerom k aktívnemu spôsobu života.

Tabuľka č.2 – Zastúpenie respondentov z hľadiska veku

Vek	Počet respondentov	% podiel
do 18 rokov	16	7,37 %
18 – 24	32	14,75 %
25 – 49	101	46,54 %
50 – 60	46	21,20 %
nad 60	22	10,20 %

Graf č. 2 – Zastúpenie respondentov z hľadiska veku

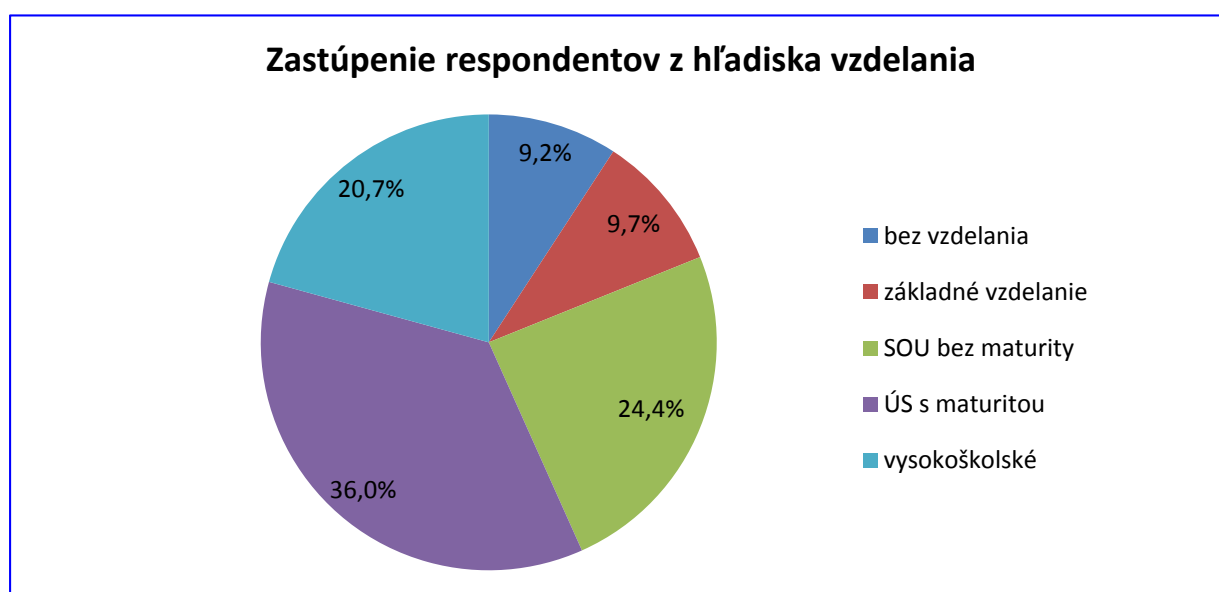
1.3 Stupeň ukončeného vzdelania

Členenie respondentov dotazníkového prieskumu z hľadiska dosiahnutého vzdelania detailne približuje tabuľka č. 3 a graf č.3. Z kvantitatívneho hľadiska sa dotazníkového prieskumu zúčastnilo najviac občanov mesta Snina s úplným stredoškolským vzdelaním s maturitou – 36 %, na druhom mieste boli respondenti so stredoškolským vzdelaním bez maturity – 24,4 2% a vysokoškolský vzdelaní – 20,73 %. Približne v rovnakom počte sa prieskumu zúčastnili respondenti so základným vzdelaním – 9,7 % a respondenti bez vzdelania – 9,2 %.

Tabuľka č. 3 – Zastúpenie respondentov z hľadiska vzdelania

Stupeň ukonč. vzdelania	Počet respondentov	% podiel
bez vzdelania	20	9,20 %
základné vzdelanie	21	9,70 %
SOU bez maturity	53	24,42 %
ÚS s maturitou	78	36,00 %
vysokoškolské	45	20,73 %

Graf č. 3 – Zastúpenie respondentov z hľadiska vzdelania

1.4 Bydlisko

Z hľadiska miesta trvalého bydliska (TB) je 92 % respondentov žijúci priamo v meste. 6,9 % respondentov žije v separovanej osade a 1,38 % z nich zasa uviedlo, že žijú v segregovanej osade. Zastúpenie respondentov vo vzťahu k bydlisku približuje detailnejšie nižšie uvedená tabuľka č. 4 a graf č. 4.

Tabuľka č. 4 - Zastúpenie respondentov z hľadiska trvalého bydliska

Bydlisko	Počet respondentov	% podiel
priamo v obci	199	91,70 %
v separovanej osade	15	6,90 %
v segregovanej osade	3	1,38 %

Graf č. 4 - Zastúpenie respondentov z hľadiska trvalého bydliska

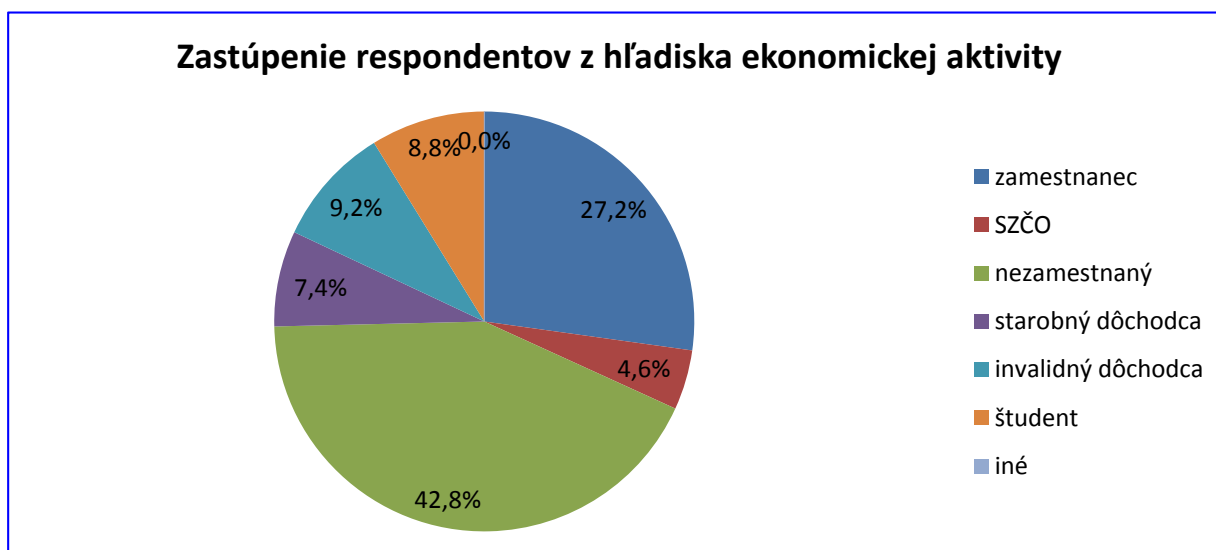
1.5 Ekonomická aktivita

Prehľad respondentov z hľadiska typu ekonomickej aktivity je súčasťou tabuľky č.5. Najväčšie zastúpenie mala skupina nezamestnaných 42,8 %, na druhom mieste to bola skupina zamestnaných 27,2 %. Invalidných dôchodcov bolo 9,2 %, študentov 8,8 %, starobných dôchodcov bolo 7,37 %. Najnižšie zastúpenie mali SZČO – 4,6 %. Podrobné porovnanie respondentov z hľadiska ekonomickej aktivity nám poskytuje aj graf č. 5.

Tabuľka č. 5 - Zastúpenie respondentov z hľadiska ekonomickej aktivity

Druh ekonomickej aktivity	Počet respondentov	% podiel
zamestnanec	59	27,20 %
SZČO	10	4,60 %
nezamestnaný	93	42,80 %
starobný dôchodca	16	7,37 %
invalidný dôchodca	20	9,20 %
študent	19	8,80 %
iné	0	0,00 %

Graf č. 5 – Zastúpenie respondentov z hľadiska ekonomickej aktivity

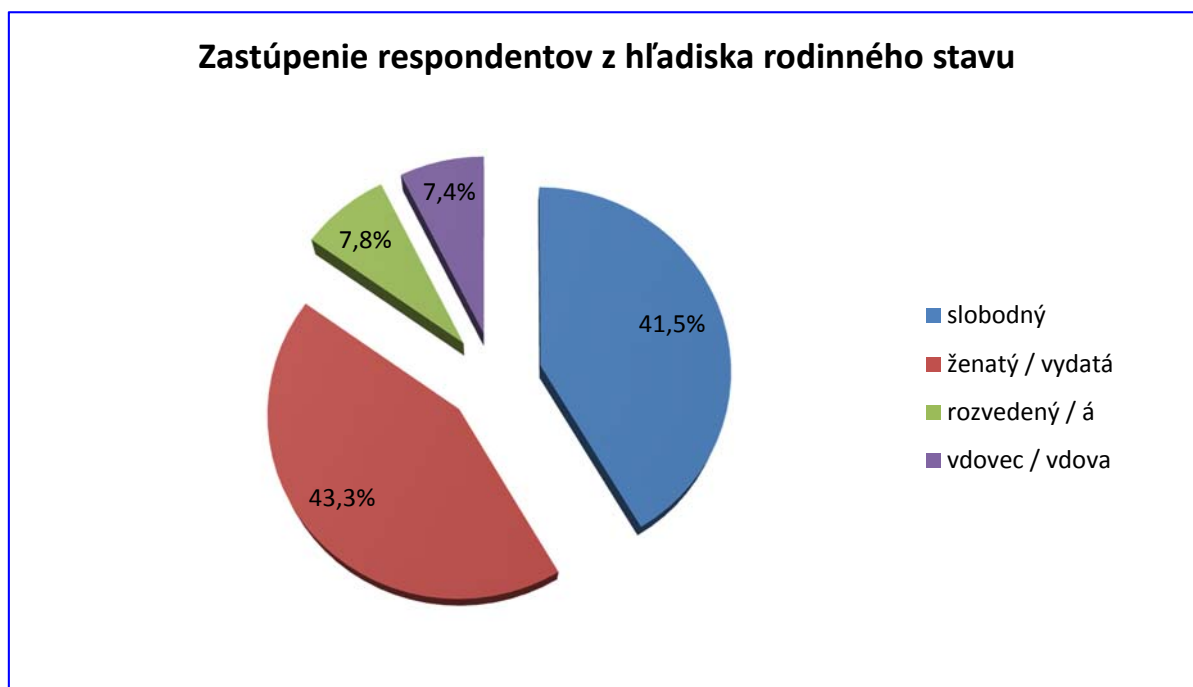
1.6 Rodinný stav

Kategorizácia respondentov z hľadiska rodinného stavu tvorí súčasť tabuľky č. 6. Dotazníkového prieskumu sa zúčastnilo 43,3 % respondentov z kategórie ženatý/vydatá, druhé najväčšie zastúpenie mala kategória slobodných 41,47 %. Približne rovnaké zastúpenie mala kategória rozvedený/á – 7,8 % a vdovec/vdova – 7,4 %. Detailnejšie členenie respondentov z hľadiska rodinného stavu v percentuálnom zastúpení jednotlivých kategórií poskytuje graf č. 6.

Tabuľka č. 6 - Zastúpenie respondentov z hľadiska rodinného stavu

Rodinný stav	Počet respondentov	% podiel
slobodný	90	41,47 %
ženatý / vydatá	94	43,30 %
rozvedený / rozvedená	17	7,80 %
vdovec / vdova	16	7,40 %

Graf č.6 – Zastúpenie respondentov z hľadiska rodinného stavu

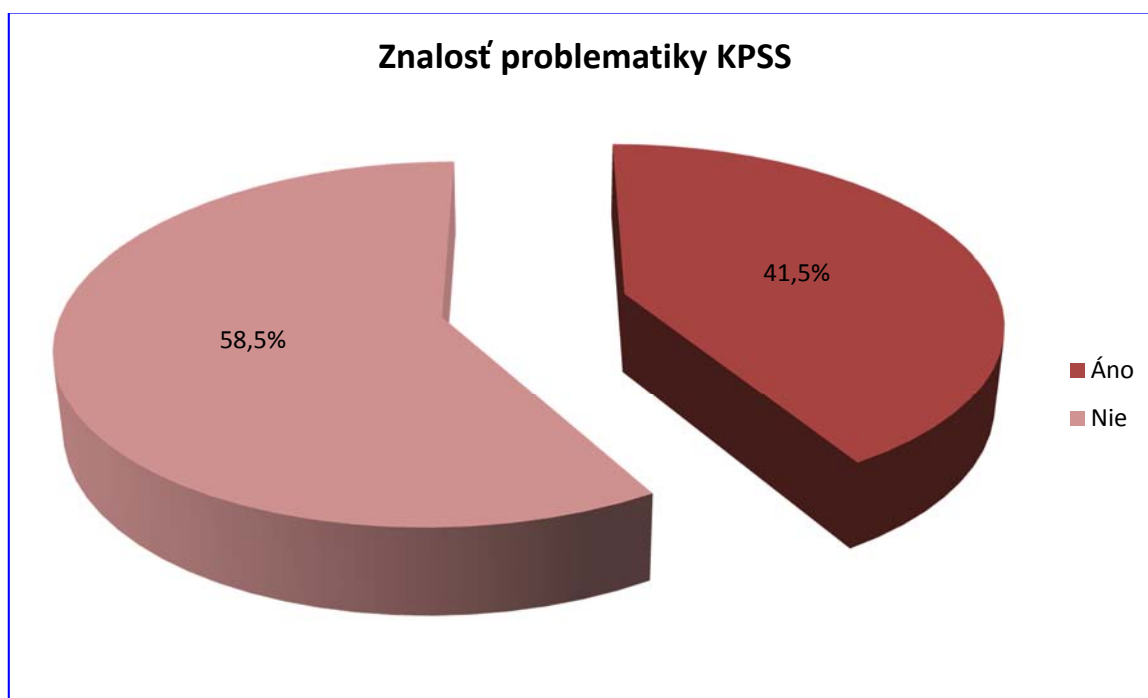
2 ZNALOSŤ PROBLEMATIKY KOMUNITNÉHO PLÁNOVANIA

Úroveň znalosti problematiky komunitného plánovania predstavuje tabuľka č. 7 a graf č. 7. Úroveň poznatkov o procese komunitného plánovania sociálnych služieb - jeho princípoch a význame medzi občanmi mesta Snina nie je dostačujúca. Viac ako polovica obyvateľov mesta – 58,52 % nemá povedomie o komunitnom plánovaní, o jeho potrebe a priebehu. Výsledok dotazníkového prieskumu poukázal na to, že v meste by mala prebehnúť intenzívna a aktívna komunikácia s občanmi v priebehu komunitného plánovania, ako aj zvýšená medializácia celého procesu, čo by malo byť zabezpečené všetkými dostupnými formami.

Tabuľka č. 7 - Vedomosť o komunitnom plánovaní

Vedomosť o KP	Počet respondentov	% podiel
áno	90	41,47 %
nie	127	58,52 %

Graf č. 7 – Vedomosť o komunitnom plánovaní

3 ZÁUJEM O SPOLUPRÁCU V PROCESE KOMUNITNÉHO PLÁNOVANIA

Záujem aktívne participovať na tvorbe komunitného plánu sociálnych služieb prejavilo celkom 45 respondentov (20,73 %), z nich 12 priamo prácou v skupine. Niektorí z týchto respondentov boli prizvaní na stretnutia pracovných skupín a boli vypočítané ich návrhy. Ostatní respondenti sa pravidelne informovali o priebehu tvorby komunitného plánu sociálnych služieb na Mestskom úrade, oddelení sociálnych vecí a rodiny, kde im pracovníčky podávali ucelené informácie a zapisovali ich pripomienky. 74 respondentov (34,10 %) nemá záujem o spoluprácu a 98 respondentov (45,16 %) nie je rozhodnutých, či na procese komunitného plánovania bude aktívne participovať. Záujem respondentov o spoluprácu na tvorbe komunitného plánu znázorňuje tabuľka č. 8 a graf č. 8.

Tabuľka č. 8 - Záujem respondentov o spoluprácu na tvorbe KPSS

Osobná spolupráca KP	Počet respondentov	% podiel
áno	45	20,73 %
- priamo práca v skupine	12	5,50 %
- prostredníctvom e-mailu	11	5,10 %
- prostredníctvom osobnej konzultácie	11	5,10 %
- nešpecifikovaná forma spolupráce	11	5,10 %
nie	74	34,10 %
neviem	98	45,16 %

Graf č. 8 – Záujem respondentov o spoluprácu na tvorbe KPSS

4 ZARADENIE RESPONDENTOV Z HĽADISKA SÚČASNEJ SITUÁCIE

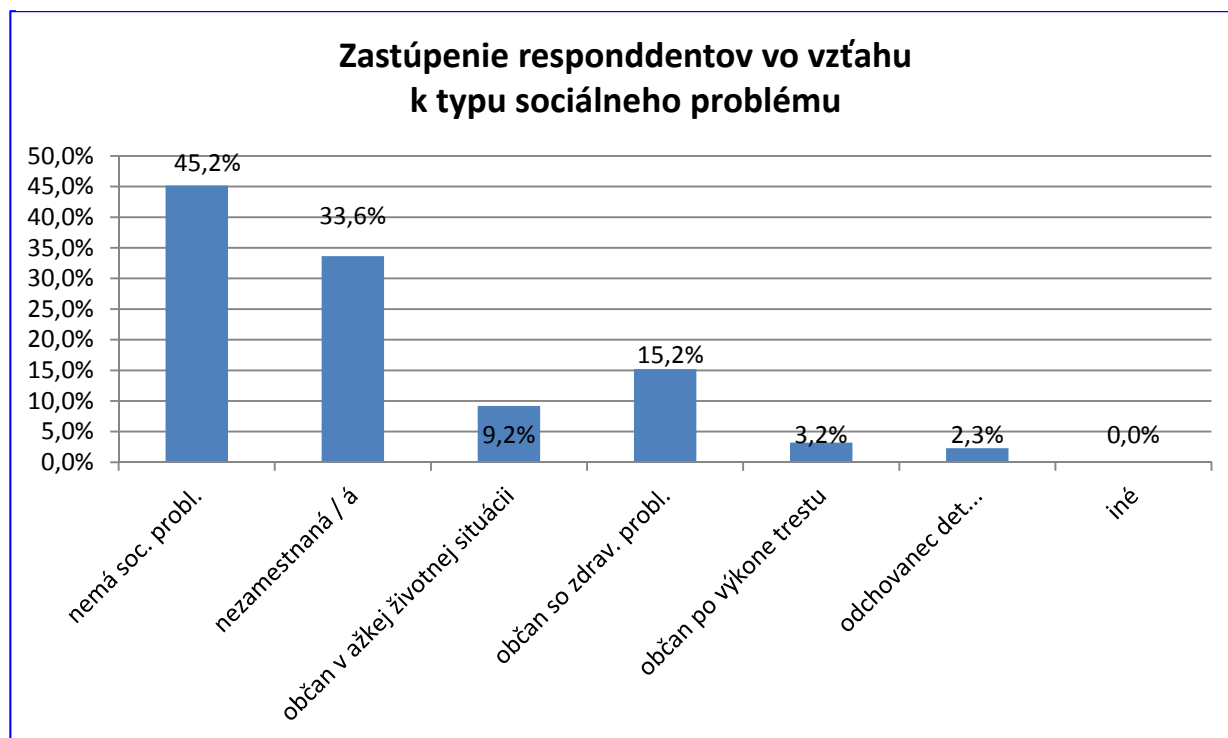
Z osloveného počtu respondentov až 45,16 % deklarovalo, že nemajú a nepociťujú sociálny problém. Toto vysoké číslo môže byť spôsobené aj tým, že ľudia sa hanbia priznať, že majú sociálny problém, resp. ho neradia do kategórie sociálny. Sekundárnym faktorom mohla byť aj skutočnosť, že mnohí z týchto respondentov sú v produktívnom veku s trvalým, príp. aspoň dlhodobou perspektívnym zamestnaním alebo si dokážu zabezpečiť dostatočný príjem na zaistenie základných životných potrieb a tým aj adekvátnej životnej úrovne.

Z respondentov, ktorí v rámci dotazníkového prieskumu špecifikovali konkrétny sociálny problém, z kvantitatívneho hľadiska boli najsilnejšie zastúpení nezamestnaní - 33,64 %. Druhou najpočetnejšou skupinou boli respondenti so zdravotnými problémami - 15,2 %. Pomenej respondentov (9,2 %) sa radilo k občanom v ťažkej životnej situácii. Dotazníkového prieskumu sa zúčastnili aj 7 občanov po absolvovaní výkonu trestu, čo predstavuje 3,2 %. Ďalších 5 respondentov predstavovali odchovanci detského domova - 2,3 %. Podrobné zastúpenie respondentov vo vzťahu k typu sociálneho problému je znázornené v tabuľke č. 9 a grafe č. 9.

Tabuľka č. 9 - Zastúpenie respondentov vo vzťahu k typu sociálneho problému

Kategória vo vzťahu k typu sociálnych problémov	Počet respondentov	% podiel
nemám sociálny problém	98	45,16 %
nezamestnaný / ná	73	33,64 %
občan v ťažkej životnej situácii	20	9,20 %
• <i>strata partnera</i>	6	2,76 %
• <i>strata bývania</i>	0	0,00 %
• <i>problémy spolunažívania</i>	4	1,80 %
• <i>osamelý rodič s maloletým dieťaťom</i>	4	1,80 %
• <i>iné</i>	0	0,00 %
občan so zdravotnými problémami	33	15,20 %
občan po výkone trestu	7	3,20 %
odchovanec detského domova	5	2,30 %
Iné ,neuviedli nič	0	0,00 %

Graf č.9 – Zastúpenie respondentov vo vzťahu k typu sociálneho problému

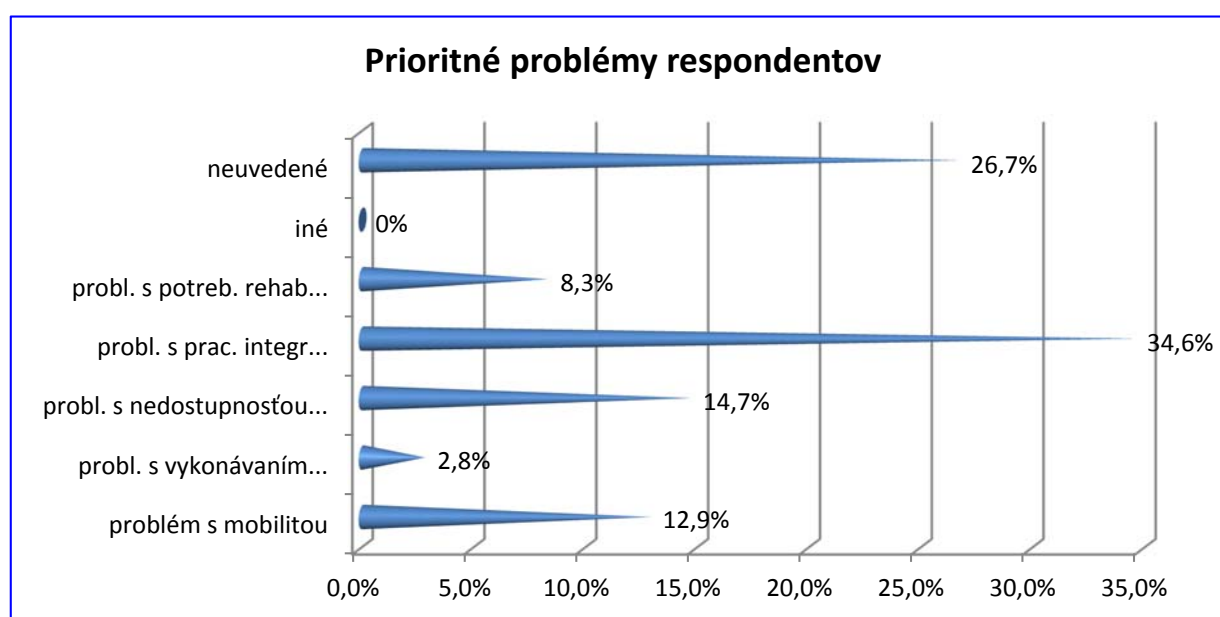
5 POTREBY OBČANOV (RESPONDENTOV) VO VZŤAHU K SOCIÁLNYM PROBLÉMOM

Potreby klientov - užívateľov sociálnych služieb boli zohľadňované pri stanovovaní priorít v sociálnej oblasti. Neoddeliteľnú súčasť dotazníkového prieskumu tvorila oblasť, zameraná na monitoring prioritných potrieb občanov mesta Snina. Z kvantitatívneho hľadiska najviac respondentov - 58 občanov (26,7 %) neuviedlo žiadny problém, ktorý potrebujú prednostne riešiť. Problémy s pracovnou integráciou uviedlo 75 občanov (34,6 %), 32 respondentov uviedlo problém s nedostupnosťou zdravotníckej starostlivosti (14,7 %), 28 občanov (12,9 %) uviedlo problémy s mobilitou. Detailnejšiu špecifikáciu potrieb občanov vo vzťahu k sociálnej oblasti približuje tabuľka č.10 a graf č.10.

Tabuľka č. 10 - Prioritné problémy respondentov

Kategória	Počet respondentov	% podiel
problém s mobilitou	28	12,9 %
problém s vykonávaním sebaobslužných úkonov	6	2,8 %
problém s nedostupnosťou zdravotníckej starostlivosti	32	14,7 %
problém s pracovnou integráciou	75	34,6 %
problém s potrebnou rehabilitáciou	18	8,3 %
iné	0	0,0 %
neuvedené	58	26,7 %

Graf č. 10 – Prioritné problémy respondentov

6 SPOLUPRÁCA S ORGANIZÁCIAMI A INŠTITÚCIAMI PRI RIEŠENÍ SOCIÁLNYCH PROBLÉMOV

Občania žijúci v meste Snina využívajú pri riešení konkrétnych sociálnych problémov hlavne inštitúcie, ktorým priamo z legislatívy vyplýva riešenie sociálnej problematiky. Z uvedeného dôvodu neoddeliteľnou súčasťou dotazníkového prieskumu bol monitoring inštitúcií a organizácií, na ktoré sa občania žijúci v meste Snina obracajú najčastejšie. Faktom zostáva, že až 78 respondentov, čo predstavuje 36 % opýtaných, uviedlo, že sa neobracajú pri riešení svojich problémov na žiadne inštitúcie, respektíve neuviedlo nič. Podrobný prehľad o inštitúciách pomocou, ktorých riešili občania svoj sociálny problém poskytuje tabuľka č. 11 a graf č. 11.

Tabuľka č. 11 – Organizácie, ktoré využívajú občania pri riešení sociálnych problémov

Organizácie, resp. inštitúcie, ktoré využívajú občania pri riešení sociálnych problémov	Počet respondentov	% podiel
Mestský úrad	26	12,0 %
Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny	40	18,4 %
Študentská agentúra	2	0,9 %
Aktivačné práce	52	24,0 %
Sociálna poisťovňa	7	3,2 %
Polícia	1	0,5 %
Zdravotná poisťovňa	11	5,1 %
neuviedli žiadnu inštitúciu	78	36,0 %

Graf č. 11 – Organizácie, ktoré využívajú občania pri riešení sociálnych problémov

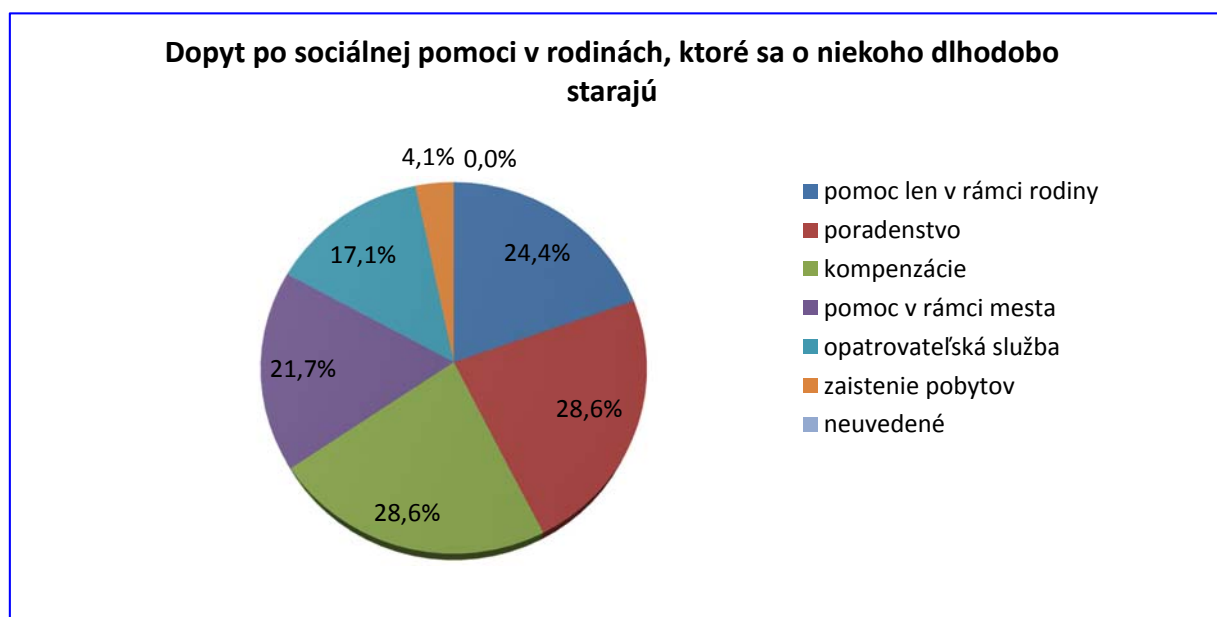
7 DOPYT PO SOCIÁLNEJ POMOCI V RODINÁCH, KTORÉ SA O NIEKOHU DLHODOBO STARAJÚ

Monitoring dopytu po sociálnej pomoci, resp. po sociálnych službách v rodinách, ktoré sa o niekoho dlhodobo starajú (z vážnych sociálnych, resp. zdravotných dôvodov), tvoril súčasť dotazníkového prieskumu. Najviac respondentov - 62 (28,6 %) by potrebovalo poradenstvo rovnako aj rôzne formy kompenzácií. Na druhom mieste boli respondenti, ktorí si dokážu pomôcť v rámci rodiny – 53 (24,4 %). Bližšie nešpecifikovanú pomoc v rámci mesta očakáva 47 respondentov (21,7 %). 37 respondentov (17,1 %) by potrebovalo zabezpečiť opatrovateľskú službu. Podrobné znázornenie výsledkov monitoringu dopytu po sociálnej pomoci v rodinách, ktoré sa o niekoho dlhodobo starajú je znázornené v tabuľke č. 12 a vyjadrené prostredníctvom grafu č. 12.

Tabuľka č. 12 – Dopyt po sociálnej pomoci v rodinách, ktoré sa o niekoho dlhodobo starajú

Dopyt po sociálnej pomoci v rodinách, ktoré sa o niekoho dlhodobo starajú (z vážnych sociálnych, resp. zdravotných dôvodov)	Počet respondentov	% podiel
pomoc len v rámci rodiny („rodina sa postará“)	53	24,4 %
poradenstvo	62	28,6 %
kompenzácie	62	28,6 %
pomoc v rámci obce, mesta	47	21,7 %
opatrovateľská služba	37	17,1 %
zaistenie pobytov:	9	4,1 %
• denné	2	0,92 %
• týždenné	1	0,46 %
• celoročné	6	2,76 %
iné	0	0,00 %

Graf č.12 – Dopyt po sociálnej pomoci v rodinách, ktoré sa dlhodobo o niekoho starajú

8 VYUŽÍVANIE SOCIÁLNYCH SLUŽIEB V SÚČASNOSTI

Z nasledujúceho prehľadu je zrejmé, že väčšina z opýtaných respondentov doteraz nevyužila žiadne sociálne služby. Tento výsledok jednoznačne nadväzuje na vyššie spracované odpovede, kedy množstvo respondentov odpovedalo, že nepociťujú ani nemajú žiaden sociálny problém. V tabuľke a grafe č.13 je uvedený stručný prehľad využívania sociálnych služieb z pohľadu respondentov dotazníkového prieskumu.

Tabuľka č. 13 – Využívanie sociálnej služby

Využívanie poskytovanej sociálnej služby	Počet respondentov	% podiel
áno	36	16,6 %
nie	181	83,4 %

Graf č. 13 – Využívanie sociálnej služby

9 ZÁUJEM O ĎALŠIE SOCIÁLNE SLUŽBY (v zmysle zákona o sociálnych službách)

9.1 Dopyt po službách na uspokojenie základných životných potrieb

Zákon o sociálnych službách vymedzuje kompetencie samosprávy, medzi ktoré patrí aj zabezpečovanie sociálnych služieb a nevyhnutných podmienok na uspokojovanie základných životných potrieb v zariadeniach, ktorými sú:

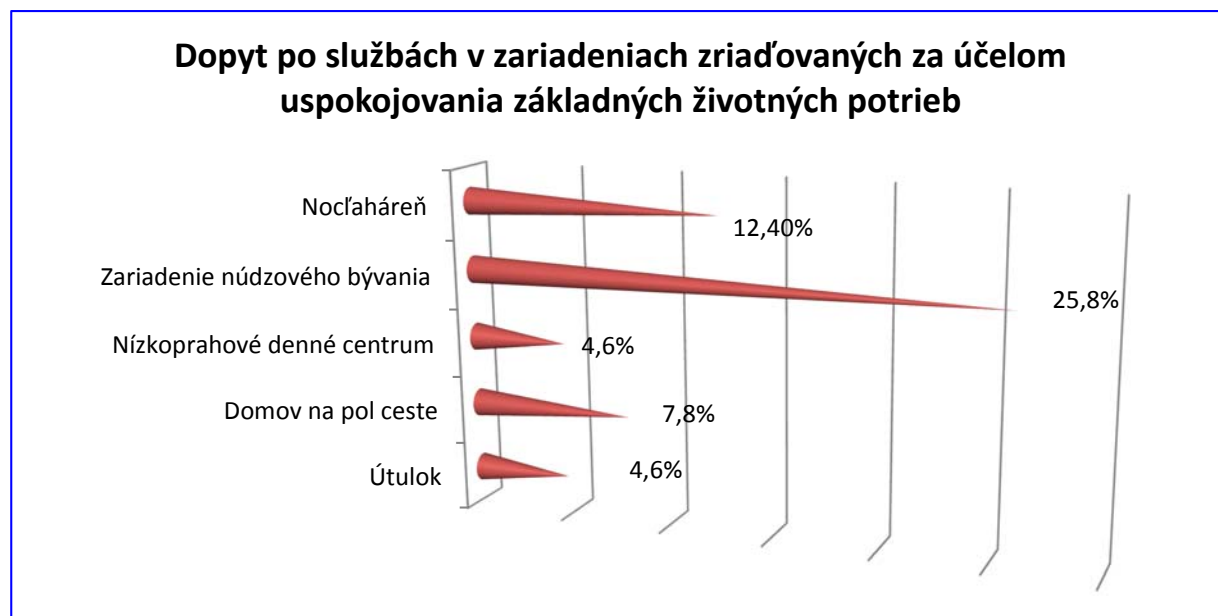
- nocľaháreň
- útulok
- domov na pol ceste
- nízkoprahové denné centrum
- zariadenie núdzového bývania.

Dopyt po citovaných službách detailne približuje tabuľka č.14 a graf č.14. Z nich je evidentné, že najvyšší dopyt je vo vzťahu k zariadeniu núdzového bývania.

Tabuľka č. 14 – Dopyt po službách v zariadeniach zriaďovaných za účelom uspokojovania základných životných potrieb

Dopyt po službách v zariadeniach zriaďovaných za účelom uspokojovania základných životných potrieb	Počet respondentov	% podiel
Nocľaháreň	27	12,4 %
Útulok	10	4,6 %
Domov na polceste	17	7,8 %
Nízkoprahové denné centrum	10	4,6 %
Zariadenie núdzového bývania	56	25,8 %

Graf č. 14 – Dopyt po službách v zariadeniach za účelom uspokojovania základných životných potrieb

9.2 Dopyt po soc. službách na podporu rodiny s deťmi

Sociálne služby na podporu rodiny s deťmi v zmysle zákona o sociálnych službách sú členené nasledovne:

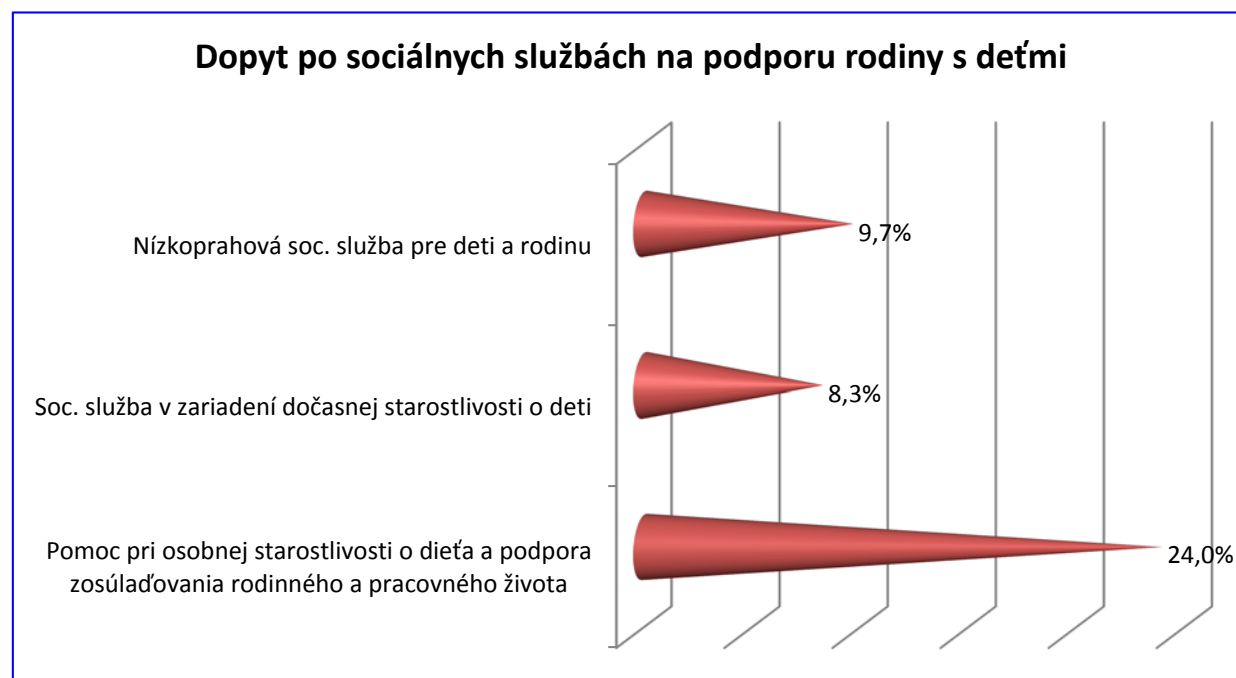
- pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa a podpora zosúladovania rodinného života a pracovného života,
- poskytovanie sociálnej služby v zariadení dočasnej starostlivosti o deti,
- nízkoprahová sociálna služba pre deti a rodinu.

V rámci dotazníkového prieskumu bol monitorovaný aj dopyt po citovaných službách. Výsledky sú zhrnuté v tabuľke č. 15 a grafe č.15. Z nich je evidentný najväčší dopyt po sociálnej službe zabezpečujúcej pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa a podpora zosúladovania rodinného života a pracovného života – 52 respondentov. Dvadsaťjeden respondentov má záujem o nízkoprahovú sociálnu službu pre deti a rodinu a 18 respondentov prejavilo záujem o sociálnu službu v zariadení dočasnej starostlivosti o deti.

Tabuľka č. 15 – Dopyt po sociálnych službách na podporu rodiny s deťmi

Sociálne služby na podporu rodiny s deťmi	Počet respondentov	% podiel
pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa a podpora zosúladovania rodinného života a pracovného života	52	24,0 %
sociálna služba v zariadení dočasnej starostlivosti o deti	18	8,3 %
nízkoprahová sociálna služba pre deti a rodinu	21	9,7 %

Graf č. 15 – Dopyt po sociálnych službách na podporu rodiny s deťmi

9.3 Dopyt po sociálnych službách na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ŤZP, nepriaznivého zdravotného stavu alebo dovŕšenie dôchodkového veku

Riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia, nepriaznivého zdravotného stavu alebo z dôvodu dovŕšenia dôchodkového veku zákon o sociálnych službách definuje nasledovne:

- poskytovanie sociálnej služby v zariadení pre fyzické osoby, ktoré sú odkázané na pomoc inej fyzickej osoby a pre fyzické osoby, ktoré dovŕšili dôchodkový vek,
- opatrovateľská služba,
- prepravná služba,
- sprievodcovská služba a predčitateľská služba,
- tlmočnická služba,
- sprostredkovanie tlmočnickej služby,
- sprostredkovanie osobnej asistencie,
- požičiavanie pomôcok.

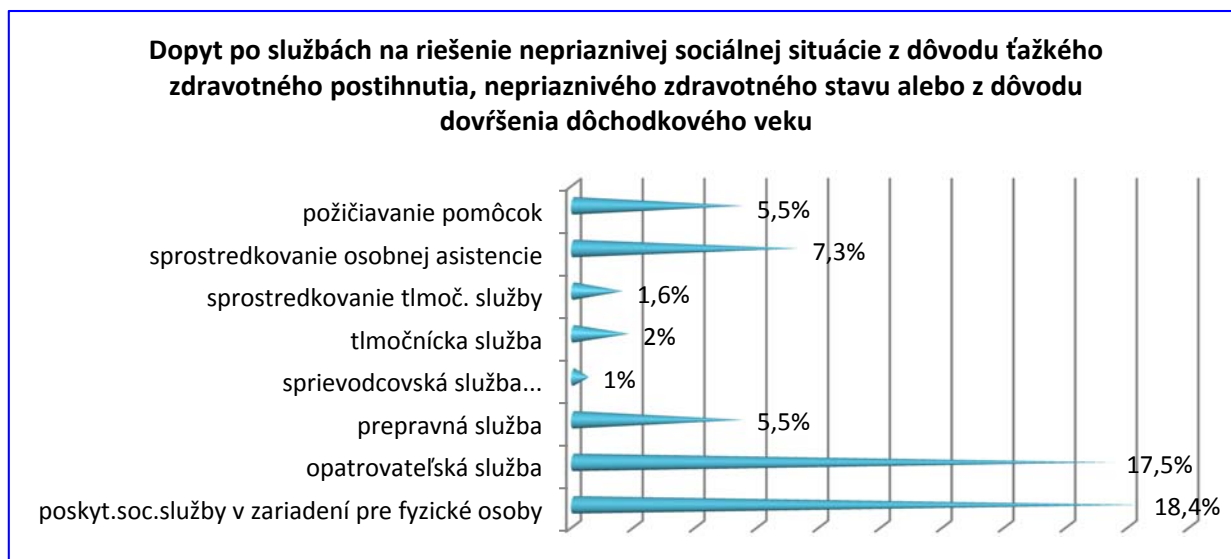
V rámci dotazníkového prieskumu bol venovaný priestor aj na zisťovanie potrieb občanov mesta Snina vo vzťahu k vyššie uvedenému typu služieb. Výsledky prieskumu sú súčasťou tabuľky č. 16 a grafu č. 16. Najviac preferovanými službami sú:

- poskytovanie sociálnej služby v zariadení pre fyzické osoby - 40 respondentov (18,4 %),
- opatrovateľská služba – 38 respondentov (17,5%),
- sprostredkovanie osobnej asistencie – 16 respondentov (7,3 %),
- prepravná služba - 12 respondentov (5,5 %),
- požičiavanie pomôcok - 12 respondenti (5,5 %).

Tabuľka č. 16 – Dopyt po službách na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia, nepriaznivého zdravotného stavu alebo z dôvodu dovŕšenia dôchodkového veku

Sociálne služby na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia, nepriaznivého zdravotného stavu alebo z dôvodu dovŕšenia dôchodkového veku, ktorými sú:	Počet respondentov	% podiel
poskytovanie soc. služby v zariadení pre fyzické osoby	40	18,4 %
opatrovateľská služba	38	17,5 %
prepravná služba	12	5,5 %
sprievodcovská služba a predčitateľská služba	1	0,5 %
tlmočnická služba	4	1,8 %
sprostredkovanie tlmočnickej služby	0	0,0 %
sprostredkovanie osobnej asistencie	16	7,3 %
požičiavanie pomôcok	12	5,5 %

Graf č. 16 – Dopyt po službách na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia, nepriaznivého zdravotného stavu alebo z dôvodu dovŕšenia dôchodkového veku

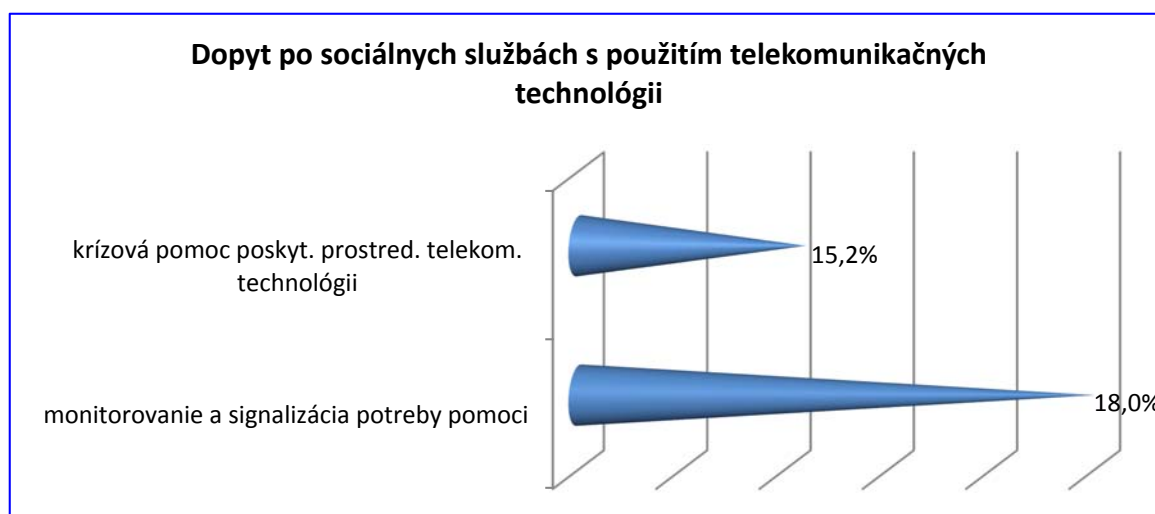
9.4 Dopyt po službách s použitím telekomunikačných technológií

V tabuľke č. 17 a grafe č.17 môžeme sledovať dopyt po službách s použitím telekomunikačných technológií.

Tabuľka č. 17 – Dopyt po sociálnych službách s použitím telekomunikačných technológií

Sociálne služby s použitím telekomunikačných technológií	Počet respondentov	% podiel
monitorovanie a signalizácia potreby pomoci	39	18,0 %
krízová pomoc poskytovaná prostredníctvom telekomunikačných technológií	33	15,2 %

Graf č. 17 – Dopyt po sociálnych službách s použitím telekomunikačných technológií

9.5 Dopyt po podporných službách

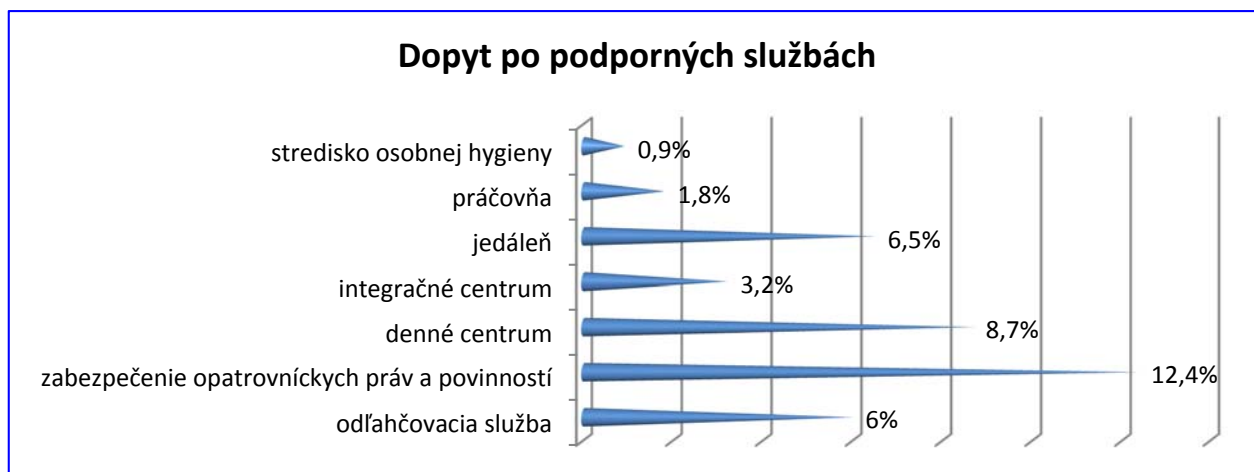
V tabuľke č.18 a grafe č.18 môžeme sledovať dopyt po podporných službách. Najvyšší záujem je o nasledujúce podporné služby:

- zabezpečenie opatrovníckych práv a povinností – 27 respondentov (12,4 %),
- denné centrum – 19 respondentov (8,7 %),
- jedáleň – 14 respondentov (6,5 %),
- odľahčovacia služba – 13 respondentov (6 %).

Tabuľka č. 18 – Dopyt po podporných službách

Podporné služby	Počet respondentov	% podiel
odľahčovacia služba	13	6,0 %
zabezpečenie opatrovníckych práv a povinností	27	12,4 %
denné centrum	19	8,7 %
integračné centrum	7	3,2 %
jedáleň	14	6,5 %
práčovňa	4	1,8 %
stredisko osobnej hygieny	2	0,9 %

Graf č.18 – Dopyt po podporných službách

10 DOPYT PO ZARIADENIACH, RESP. AKTIVITÁCH V RÁMCI PREVENČIE V SOCIÁLNEJ OBLASTI

Dôležitou a neoddeliteľnou súčasťou sociálnych služieb a sociálnej pomoci sú aj aktivity a opatrenia preventívneho charakteru, ktoré sú zamerané prioritne na predchádzanie nepriaznivej sociálnej situácie. Oblasť prevencie tvorila súčasť dotazníkového prieskumu a z kvantitatívneho hľadiska bol zo strany respondentov veľmi vysoký záujem o jednotlivé formy preventívnych opatrení. Najvyšší záujem bol prioritne o kultúrno-spoločenské aktivity, voľne prístupné športoviská a klubovne a záujmové krúžky. Detaily prieskumu približuje tabuľka č.19 a graf č.19.

Tabuľka č. 19 – Dopyt po zariadeniach, resp. aktivitách v rámci prevencie

Oblasti prevencie	Počet respondentov	% podiel
voľne prístupné športoviská	79	36,4 %
detské ihriská, miesta na hranie detí	57	26,3 %
kultúrno-spoločenské aktivity	88	50,5 %
klubovne, záujmové krúžky	61	28,1 %
neuvedené	0	0,0 %

Graf č. 19 – Dopyt po zariadeniach, resp. aktivitách v rámci prevencie

